NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

15-טער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ב' בא, כ"ט טבת תרצ"ז | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Wtorek, 12 stycznia 1937 | № 10

פוילען האט צופיל יודען

ווידער אנטי-יודישע רעדעס אין דער סיים-קאמיסיע

דעפוטאט וואלעווסקי קריטיקירט די ציוניסטן, הלמאי זיי זוכען נישט קיין אנדערע עמיגראציע-לענדער א חוץ ארץ-ישראל. — דעפ. בודזינסקי העצט פובליי און זאגט אז ער איז נישט אויסען קיין אנטיסעמיטיזם. — וויצע-מארשאלעק מיעדזשינסקי זאגט, אז 50,000 יודען אין פוילען וואלט ער ליב געהאט — 3 מיליאן איז צופיל. — דריי אנפראגען פון דעפ. מינצבערג צום מינ. בעק

עקספאזע פון אויסערן-מיניסטער בעק

וו א ר ש ע , 11. (טעלעפאניש).

מיט דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים האט זיך ערשט אנגעהויבען די אייגענטליכע און ווילטיגסטע ארבייט פון דער סיים-קאמיסיע, ווייל אויפן ארבייטס-טיש געפינען זיך די גרעסטע און וויכטיגסטע בודזשעטען. היינט איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון אויסערן מיניסטעריום, מארגען — פון יוסטיץ-מיניסטעריום, דאן — אינערן-מיניסטעריום, בילדונגס-מיניסטעריום א. אז. וו.

אויף דער היינטיגער קאמיסיע זיצונג האבען מיר, יודען, ווידער געהאט דאס גרויסע פערגעניגען צו הערען א רייהע

יודען-רעדעס,

צו וועלכע אונזער פארלאמענטארישע טריבונע הויבט זיך אן צוגעוועהנען זינט א געוויסע צייט.

די זיצונג האט זיך אנגעהויבען מיט א רעדע פון אויסערן-מיניסטער בעק וועלכער האט אנגעוויזען אויף די ריכטליניען פון פוילענס אויסערן-פאליטיק. האט אנגערירט אויך די בעמיהונגען ווירטשאפט-ליך צו בילעבען דאס לעבען דורך שליסען האנדעלס אפמאכען מיט פיל לענדער בעטאנענדיג די וויכטיג-קייט פונם עקספארט פון דער פוילישער פראדוק-ציע. ספעציעל האט ער אנגעוויזען אויף דער פויליש-פראנצויזישער דערנעהענטערונג, וועלכע איז געקומען צום אויסדרוק. אין דער לעצטער הלוואה פאר פוילען.

בעזונדערס האט מינ. בעק זיך אפגעשטעלט אויף דער פראגע וועגען קאלאניעס פאר פוילען, אונטער-שטרייכענדיג די וויכטיגקייט פון אונטערשטיצען די

יודישע עמיגראציע פון פוילען.

מחמת די עקספאנסיע פון דער פוילישער ווירטשאפט פאדערט נישט בלויז שווקים, וואס זאלען ליפערען רויהשטאפען פארן לאנד, נאר זאל מעגליך מאכען דער פוילישער בעפעלקערונג אויסצולע-בען זיך ווירטשאפטליך.

דער מינ. שטעלט פעסט דעם פאקט, אז אין די לענדער פון מזרח-אייראפע דערונטער אויך אין פוי-לען, האבען די יודישע פערמיטלער, קליינהענדלער און האנדווערקער נישט קיין מעגליכקייט כמעט אויס-צופונדעווען זייערע עקזיסטענצען.

רעדנדיק האט דעפ. וואלעווסקי רעפערירט דעם בודזשעט פון אויסערן מיניסטעריום, וואס שליסט זיך מיט דער סומע פון 38 מיליאן זל. דערביי בע-שעפטיגט דאס אויסערן מיניסטעריום 947 בעאמטע. די אויסגאבען פארן פעלסער-פונדבעטרעפען 1 מי-ליאן 370 טויזענט זל., פארקאמיסאר פון דער פעל-קער ליגע אין דאנציג 174.000 זל.

דער רעפערענט האט שטארק געלויבט דעם אויס-סערן מיניסטער, באשר ער געהט

אין די דרכים פון מארשאל פילסודסקי

ער האט דערביי אנגעוויזען, אז דאס אויסערן מיניס-טעריום מוז זיך מעהר ווידמען דעם אויסערן-האנ-דעל. דער האנדעל מיט דייטשלאנד טרעפט אן אויף גרויסע שוועריגקייטען, ווייל די דייטשע סחורות זע-נען צו טייער און דער דייטשער מארק איז קינסטליך אויפגעהאלטען. האנגעגן איז פאר פוילען פיל גינ-סטיגער דער פראנצויזישער מארק. דער פוילישער עקספארט קיין פאלעסטינע איז לעצטענס שטארק גע-פאלען — קאנסטאטירט דער רעפערענט.

דעפ. וואלעווסקי האט אויך נישט דערגעלאזט די געלעגענהייט צו בערירען די

יודען-פראגע און יודישע עמיגראציע

און האט אונטערגעשטראכען, אז פוילען מוז מיט אלע אנשטרענגונגען מעגליך מאכען די יודישע עמיגראציע קיין פאלעסטינע. ער רעדט דערביי ארום די פלענער פון ראטען-רוסלאנד, וואו יודען ווערען קאלאניזירט אין ביראבידזשאן, אבער עס איז נאך נישט אקטועל צו בעזעצען אין ביראבידזשאן יודען פון אנדערע לענדער. דעפ. וואלעווסקי

קריטיקירט די ציוניסטען

ווייל זיי האבען נישט קיין פערשטענדניש פאר אנ-דערע עמיגראציע געביטען פאר יודען א חוץ ארץ-ישראל. די דאזיגע שטעלונג מצד די ציוניסטען, זאגט דער רעדנער, קאמפליצירט די לאגע פון די יודען די פוילישע רעגירונג וועט דעריבער שטיצען יעדע עמיגראציע מעגליכקייטען פון יודען און פון יעדע ארגאניזאציע, וואס וועט איניציאירען אזא בעוועגונג.

אין דער דיסקוסיע איז דאסמאל אויך ארויסגע-טרעטען דעפ. בודזינסקי. וועלכער טרעט-צו זוי זיין שטייגער איז, באלד צו יודען. ער וויזט אן, אז פוי-לען מוז זיין א „נאראדאווע" לאנד אויף אלע גע-ביטען פון לעבען. דעריבער מוז מען אויך אפרייני-גען פון די יודישע השפעות דעם פוילישען עמיגראר-ציערס-נדיקאט, עס מוז אויך ווערען יודען-ריין פוי-לענס אויסלענדישער האנדעל.

דעפ. בודזינסקי דערקלערט זיך ווידער אויף א „גרויסמוטיגקייט" צו ערקלערען, אז ער איז נישט קיין אנטיסעמיט. אויב איך האב דא אנומעלט גע-רעדט וועגען יודישע זאכען — זאגט ער — איז אזא נאציאנאליזם

נישט אויסען קיין אנטיסעמיטישע צוועקען.

„איך בין נישט שולדיג וואס מיין רעדען שלאגט

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

דורכפאל פון ענדעקישען „פלעביסציט"

וועגען איינפיהרען א יודישע געטא אויפ'ן ווילנער אוניווערזיטעט

ווידער צושלאגען יודישע סטודענטען אין ווארשאווער הויכשולען

ווילנא 11 (יט"א טעל.)

היינט איז אין ווילנער אוניווערזיטעט פארגע-קומען די אפשטימונג וועגען זעצען די יודישע סטו-דענטען אויף בעזונדערע בענק. די אפשטימונג איז פארגעקומען לויט בעזונדערע קורסען.

פאר'ן אדורכפיהרען דעם „פלעביסציט" האט דער דזשעקאן ערקלעהרט, אז אין פאל, ווען עס וועט זיין א פולשטענדיגע איינשטימיגקייט פון אלע סטודענטען, וועלען די בעשלוסען זיין פער-פליכטענד. אין געגענפאל וועט די מינדערהייט נישט מאיאריזירט ווערען.

צו אפשטימונג האט דער דזשעקאן געשטעלט דריי פונקטען: 1) איינהאלטען אין אוניווערזיטעט דעם סטאטוס-קווא, 2) זעצען די סטודענטען לויט'ן אלף-בית פון זייערע נעמען און 3) צוטיילען די אקאדעמיקער אויף צוויי גרופען, ד.ה. זעצען די פוי-לישע סטודענטען בעזונ ער און די יודען בעזונדער, ווי עס ווינשען זיך די ענ עקעס.

ביים אפשטימען דעם פונקט 3 האבען די יו-דען נישט גענומען קיין אנטייל.

פיל דעמאקראטישע פוילישע סטודענטען האָ-בען געשטימט פאר'ן פונקט 1 און 2, אויף עטליכע קורסען איז בכלל נישט צושטאנד געקומען די אפשטימונג.

אויפ'ן 6-טען קורס מעדיצין איז איינשטימיג דורכגעגאנגען דער פונקט וועגען איינהאלטען דעם סטאטוס-קווא. מעגליך, אז אויך אויפ'ן 1 און 3 קורס מעדיצין וועט קומען צו א פערשטענדיגונג וועגען איינהאלטען דעם סטאטוס-קווא.

אין אוונט איז דער „פלעביסציט" פארגע-קומען אין די אפטיילונגען פאר הומאניסטיק און שעהנער קונסט. אין הומאניסטישען פאקולטעט איז נישט דערגרייכט געווארען קיין איינשטימיגקייט. אויף דער אפטיילונג פון שעהנער קונסט איז בעשלא-סען געווארען איינשטימיג צו גאראנטירען די יו-דישע סטודענטען פולשטענדיגע רוה און נישט פא-דערן איינצופיהרען א געטא.

מארגען (היינט) זאל זיך צונויפקומען דער אקאדעמישער סענאט און סיועט וואהרשיינליך, פא-לען א בעשלוס צוריק צו בעגיי'ען די לימודים.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

אויפ'ן ווארשעווער אוניווערזיטעט האבען זיך היינט אנגעהויבען די לימודים. די ענדעקעס האָ-בען פערשפרייט פיל אויפרופען, אין וועלכע עס איז ווידער בעטייט געווארען די אנטי-יודישע פאדערונג צו זעצען די יודען אויף בעזונדערע בענק, לינקס. די יודען זענען נישט נאכגעקומען די דאזיגע פא-דערונג, צוליב וואס א סך זענען זעהר שטארק צו-שלאגען געווארען.

ענהליכעס איז אויך פארגעקומען אין פאלי-טעכניקום און אין דער היגער האנדעלס-שול. עס זענען פערהאן עטליכע פערוואונדעטע יודישע סטו-דענטען.

די יודישע סטודענטען און א געוויסע צאהל פוילישע דעמאקראטישע אקאדעמיקער האבען זיך נישט געוואלט זעצען אויף בעזונדערע בענק. לינקס. אויף אלע בענק רעכטס זענען געווען צוגעקלעפט צעטלען מיט דער אויפשריפט: „דאס ארט איז נאר פאר פאליאקען".

שרעקליכער פעטארד-אויפרייס אין א יודיש געשעפט

ו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

היינט 7 אוונט איז פארגעקומען א שטארקער פעטארדע - אויפרייס אינ'ם גרויסען קאלאניאל-געשעפט פון די ברידער הירשפעלד אויף מארשאל-קאווסקא 141.

אין דער דערמאהנטער צייט איז אין געשעפט אריינגעקומען א יונגערמאן, וועלכער האט זיך געהייסען איינפאקען קיכלעך. דערביי האט ער אויפן בופעט אנידערגעלעגט א פעקעל, פערוויכערט א פאפיראס און מיט דעם שוועבעלע אנגעצונדען דעם עק פון שפאגאט, מיט וועלכען דאס פעקעל איז געווען ארומגעבונדען. ער האט אנגעצונדען דעם שפאגאט און איז ארויס אויף דער גאס. באלד דערויף איז געקומען די עקספלאזיע. דער אפהילך פונ'ם אויפרייס איז געווען אזא געוואלדיגער, אז דורכגעהער אויף דער גאס זענען מאמענטאל אין גרוילענדער שרעק אנידערגעפאלען אויף דער ערד. פון געשעפט זענען מיט א שטא קען טראסק ארויס געפאלען אלע שויבען. די גאנצע סחורה ווי אויך דאס געשעפטס-מעבעל איז פע ···זעט געווארען פון אויפרייס. א געוויסע יאצלאווא בזשעזשינסקא, א דינסט פון ד"ר גינזבורג, איז שווער פערוואונדעט געווארען. זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אויף טשיסטע.

דער שאדען בעטרעפט עטליכע טויזענד זל. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

מורא'דיג אומגליק מיט א יודיש יונגעל

געשלעפט געווארען פון די טראמוואי-רעדער איבער דריי גאסען

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

דאס יודישע ווארשא איז היינט אויפגעטריי-סעלט געווארען פון א מורא'דיגען אומגליק.

אויף באוויניארסקא גאס איז דורכ'ן טראמוואי נומער 1 איבערגעפאהרען געווארען דאס 15-יעה-ריגע שניידער-יונגעל אברהם יצחק פיירמאן.

דאס געשעהעניש איז נאך גוילענדער דער-מיט, וואס דער טויטער קערפער האט זיך מיטגע-שלעפט מיט'ן טראמוואי איבער דריי גאסען און ערשט דאן איז דאס אומגליק בעמערקט געווארען.

די קליידער זענען געווען צופיצעלט און פונ'ם קער-פער איז נישט געבליבען קיין אנצייכענונג. עס איז געווען א צומורשטע בלוטיגע מאסע.

פעטיציע צו דער ענגלישער קאָמיסיע וועגן פערוואַנדלען א"י אין א קרוין־קאָלאָניע

פאָרשלאָגען פון גען. דיל פאַר דער ענגלישער קאָמיסיע. — אגודה־פיהרער הרב בלוי אַבגעפאָהרן קיין אייראָפּא

ירושלים, (יט"א) די ענגלישע קאָמיסיע האָט ערהאַלטען פון דער „געזעלשאַפט פאַר א פּאַלעסטינער קרוין־קאָלאָניע" א פּעטיציע, וואָס ענטהאַלט א פּלאַן צו פערוואַנדלען א"י אין א בריטישע קרוין־קאָלאָניע. דער מאַנדאַט זאָל לויט דעם פאָרגעלעגטען פּלאַן — אָפּגעשאַפט ווערען, גלייכצייטיג אָבער זאָלען אויף א גלייכוועריגען אופן געזיכערט ווערען די יודישע רעכט, וואָס זענען גאַראַנטירט דורך דער באַלפור־דעקלאַראַציע און דעם מאַנדאַט. אין דער פּעטיציע ווערט דער דאָזיגער פּלאַן באַצייכנט אַלס „די איינציגע לעזונג פון דעם א"י־פּראָבלעם".

די פּעטיציע איז פערזעהן מיט איינינגע הונדערט אונטערשריפטען.

ירושלים (יט"א) אין פערשידענע פּונקטען פון א"י סטאַציאָנירען איצט 8 פּיעכאָטע־באַ־טאַליאָנען, וועלכע וועלען פערבלייבען אין א"י נאָך א לענגערע צייט.

א רייה מיליטערישע אויפקלערונגען וועגען דער לאַגע אין א"י האָט בעת זיין פריהער אויף א געשלאָסענער זיצונג פאַר דער ענגלישער קאָמיסיע איבערגעגעבען דער הויפּט־אָנפיהרער פון די בריטישע מיליטערישע קרעפטען גען. דושאָן דיל.

דער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער א"י־פּאָליציי ספּייסער האָט אויף דערזעלבער זיצונג בעהאַנדעלט די פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט דער עפענטליכער זיכערהייט אין בריטישען פּאָליציי־דינסט.

לויט די אינפאָרמאַציעס פון דעם „פּאַלעסטיין פּאָסט" זאָל גען. דיל האָבען געמאַכט דעם פאָרשלאַג צו אָרגאַניזירן ציווילע וואָלאַנטערן, וואָס זענען בעהאַוונט אין דעם פּאָליציי־דינסט, כדי זיי זאָלן העלפן דער מאַכט ביי אַפּהיטען די אָרדנונג.

ירושלים (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַנגען, וואָס האָבען זיך פערשפּרייט מיט איינינגע טעג צוריק, אַז די אַראַבער גרייטען זיך אָנצוגרייפען די יודישע קוואַרטאַלען נוה שלום און נוה צדק, וועלכע גרעניצען זיך מיט יפו, האָט די פּאָליציי אָפּגעטיילט די גאַסען פון מאַנשיא־קוואַר־טאַל, וואָס פיהרען קיין נוה שלום, מיט שטעכי־גען דראָט.

ירושלים (יט"א) דער פיהרער פון דער „אגודה" אין א"י הרב בלוי איז אָפּגעפאָהרען קיין אייראָפּא. די רייזע פון הרב בלוי שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איבערפיהרען דעם מרכז פון „קרן הישוב" קיין א"י.

ווילדער אַראַבישער אַטענטאַט אויף 2 יודען אין דער ירושלימער אַלט־שטאָט

בעגאָסען מיט וויטריאָל אין מיטען גאַס

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגר.)

אין דער אַלט־שטאָט פון ירושלים האָט אַן אַראַבער אויסגעפיהרט א ווילדען אַטענטאַט אויף צוויי יודען. ווען דער 35־יעהריגער יודישער סוחר אפרים יהושע דוד האָט זיך געפונען אויף דער גאַס, איז צו איהם צוגעלאָפען אַן אַראַבער, וועל־כער האָט איהם א גאָס געטאָן אין די אויגען מיט וויטריאָל. א צווייטער פערבייגעהענדער יוד, חביב שושני, איז לייכטער בעשפּריצט געוואָרען מיט וויטריאָל. ביידע קרבנות פון דעם בארבארישען אַטענטאַט זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. דוד'ן דראָהט די געפאַהר צו פערלירען די ראיה.

אַנשטאָט דעם אַראַבישען אַטענטאַטאָר, וועל־כער האָט בעוויזען נעלם צו ווערען, האָט די פּאָ־ליציי פערהאַלטען אַלס פערדעכטיגען אין אויס־פיהרען דעם אַטענטאַט, א יוד, וועלכער איז צו־פעליג געווען אַן עדות פון דעם געשעהעניש.

עקסטרעמיסטען געזיגט אין דעם אַראַבישען לאַגער

דער מופטי ערשיינט הייַנט אַלס ערשטער אַראַבישער פאַרשטעהער פאַר דער ענגלישער קאָמיסיע. — אונטערזוכען ציילען פון די פּאַן־אַראַבישע שטרעבונגען

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער לאַנגער און ליידענשאַפטליכער קאַמף אין דעם אַראַבישען לאַגער האָט זיך הייַנט געענ־דיגט מיט א זיג פון די עקסטרעמיסטען. טראָץ דער שאַרפער געגנערשאַפט מצד די מעסיגערע עלע־מענטען איז אַלס ערשטער און פיהרענדער אַראַ־בישער פאַרשטעהער פון די אַראַבער פאַר דער ענגלישער קאָמיסיע דעלעגירט געוואָרען דורך דעם אויבערשטען אַראַבישען ראַט דער ירושלים'ער גרויס־מופטי האדוש אמין על הוסייני.

די פּלענער פון דעם נעוו. ירושלים'ער בירגערמייסטער ראַכעב ביי נאַשאַשיבי צו ערשיינען פאַר דער קאָמיסיע מיט פאָדערונגען, וואָס זאָלען ווערען געפאַסט אין לאָקאַלע ראַהמען און ניט אין די ראַהמען פון פּאַן־אַראַבישע קאָנצעפּציעס, זענען צושטערט געוואָרען דורך זיינע געגנער פון דעם עקסטרעמיסטישען פליגעל.

דער פערהער פון די אַראַבישע פאַרשטעהער הויבט זיך אָן דינסטאָג און וועט דויערען וואַהר־שיינליך 3—4 טעג. די אַראַבישע פאַרשטעהער וועלען בלי־ספק הרובען אויסנוצען זייערע אַרויס־טרעטונגען אויף די עפענטליכע זיצונגען פון דער ענגלישער קאָמיסיע, כדי צו טרייבען פּראָפּאַגאַנדע פאַר די עקסטרעמע אַראַבישע פאָדערונגען און פאַן־אַראַבישען גייסט און וועלען אויף דעם שאַרפ־סטען אופן אַנגרייפען די אַראַבישע איינוואַנדערונג און די יודישע שטרעבונגען אין א"י.

דינסטאָג וועט דער גרויס־מופטי האדוש אמין על הוסייני פאָרלעזען פאַר דער ענגלישער קאָמיסיע א דעקלאַראַציע מיט די אַראַבישע טענות און פאָדערונגען. חוץ דעם גרויס מופטי זאָל פערהערט ווערען נאָך א קליינע צאָהל אַראַבישע פאַר־שטעהער, און דער ערשטער ווייזט אוני ביי אַבדול האדי.

אַמעריקאַנער אַרבייטער־דעלעגאַציע אין ארץ־ישראל

תל־אביב, 11 (יט"א טעלעגר.)

„הסתדרות" האָט הייַנט געמאַכט א גרויסע אויפנאַהמע פאַר דער אַמעריקאַנישער אַרבייטער־דעלעגאַציע. מיט רעדעס איז אַרויסגעטרעטען שפּרינצאַק א. א.

די אַמעריקאַנער דעלעגאַציע האָט צוגעזאָגט צו שטיצען די ארץ־ישראל'דיגע יודישע אַרבייטערשאַפט.

קלירינג־אָפּמאַך מיט פּוילען אַקצעפּטירט דורך יודישער אַגענץ

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגר.)

די יודישע אַגענץ אין ירושלים האָט טעלעפּ־גראַפיש מיטגעטיילט דער פּוילישער רעגירונג, אַז זי האָט אַקצעפּטירט דעם קלירינג־אָפּמאַך מיט פּוילען. דער אָפּמאַך געהט אריין אין קראַפט אין דער העלפט פון חודש יאַנואַר.

פּראָפ. ווייצמאַן פאָהרט קיין אַמעריקא

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגר.)

דעם 23 יאַנואַר פאָהרט אָפּ פּראָפ. חיים ווייצמאַן קיין אַמעריקא.

מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
11. ליסטאָפּאַד 11,
(רוג זאַכאַדניאַ)

וויכטיג פאַר־דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגען מאַכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז אַלע אונזערע אויסאַרבײ־טונגען בעשטעהען אויסשליסליך פון די פליישען פון דער פריהערדיגער שחיטה.

גלייכצייטיג מאַך איך בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז די אַלע פליישען פון מיין לאַגער זענען מאַכמעניש און זאָרגפעלטיג פערזעהען, אַזוי, אַז מיר זענען אימשטאַנד צו ליפערן אונזערע פלייש־אויסאַרבייטונגען ווי ביז יעצט פריש, געשמאַק און היגיעניש.

אין דער האָפנונג, אַז די געעהרטע קונדשאַפט וועט מיר ווייטער שענקען דאָס פערטרויען ווי ביז יעצט, צייכען איך מיט אַכטונג

ד. דיאַמאַנט

זאַוואַדזקאַ 9, טעל. 148-09,
נאַוואָמיעסקאַ 24, „ 149-42,
פּילסודסקיעגאָ 50. „ 207-65,
פּיעטריקאָווער 45, „ 210,41.

מיין פאַבריק שטעהט אונטער דער השגחה פון ראַבינאַט.

א שטרענגער אויפרוף פון לאָדזער ראַבינאַט

א געוואַלדיגער טרפה־סקאַנדאַל איז יעצט אין לאָדז. לויט ווי מען האָט ידיעות, האָט א גרויסער טייל קצבים פערקויפט יודען געקיילט פלייש טרפה פלייש אויך אונטערטייל מיט חלב, וואָס איז א איסור כרת ר"ל ווי אויף פאָלגענדע יאַטקעס איז דאָ זיכערע בעווייזען אויף דעם: בזשעזשי־נער 60, וואָלבאָרסקאַ 4, פּאָמאָרסקאַ 10, בענעדיקטאַ 12, גלובנאַ 65, קעלבאַך 32. ווער עס האָט דאָרט געקויפט פלייש, מוז כשר'ן די כלים. די יודישע בעפעלקערונג מוז וויסען, אַז אַלע יאַטקעס זענען יעצט אָהן השגחה און דער ראַבינאַט איז פאַרלויפיג נישט פאַראַנטוואָרטליך. דער יוד, וואָס וויל נישט נכשל ווערען אין מאכלות אסירות, מוז פערלאַנגען פון קצב א פרישען הכשר אויפ'ן חודש שבט. די פאַרב איז סאַלאַדין גרין.

אויך איז מען מודיע, אַז אין א געוועלב פון בלויז גראַשען טאָר מען נישט קויפען פאַר כשר.

ועד הרבנים ועד הכשרות.

גערעכט, הייל
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילייצער און טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R.Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראַנט II שטאָק.

אין אויפריכטיגען טרויער בעוויינען מיר שכנים און פּערסאָנאַל דעם טויט פון דער חשוב'ער פרוי
הענא נ"ע
אויסדריקענדיג איהר חשוב'ען מאַן
ה' ישראל עפּשטיין
אונזער טיפסטען מיטגעפיהל און טרייסט.
אין אייער ווייטערדיגער אַרבייט זאָלט איהר אייער טרייסט געפינען. סאַלאַ און שמואל כעלעמער.
פּערסאָנאַל: יחזקאל גוטערמאַן און פרוי, זישע גוטערמאַן, נאַטאַן עפּשטיין, פּאַלאַ כעלעמער, לייביש ווייסבאַרד, מענדעל לאַנדוי, עזריאל בלייוויים

מביעים אנחנו בזה את רגשי השתתפותינו בצערו ויגונו של חברינו הנכבד
מר דוד קליימאן
ליום השלושים למות אמו הכבודה
אסתר קליימאן נ"ע
המקום ינחם אותו בנחמת ציון וירושלים.
ועד ביהכנ"ס דוואליני.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־ גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלע רענטגענאָגראַפיעס

Dr. med.
Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87.

Doktór
Klinger
ספּעציאַליסט
פאַר ווענערישע, הויט, האָר און סעקסואַל־קראַנקהייטן
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אָן פון 9—11 פאַרמ. און פון 4—8 אָוו.

Doktór
Daniel Kon
שטערליגגאַ 5 טעל. 228.08
אינערליכע און נערווען־קראַנקהייטען
עלעקטראָ־טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 5 ביז 7 אָוונד.

געלעגנהייטליך
1 אָדער 2 צימער און קוך מיט באַקוועמליכקייטן און איינריכטונג — איבערצוגעבען.
אַלע 1־טער מאַי 96, וואהנ. 10
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי 15.

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
6. שערפּיען 37 בענעדיקטאַ
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־טראַקט
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

יאַפּאַניש מיליטער קיין שפּאַניע

רייכסוועהר געגען דייטשע מאַרש אויף פראַנקרייך

פראַנצויזישע וואָרנונג צו דייטשלאַנד

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

די גאַנצע פראַנצויזישע פּרעסע פאָדערט, אַז פראַנקרייך זאָל תיכף אָננעהמען שטעלונג אין דער פראַגע פון מאַראָקאָ.

„פּאַרי־מידי" שרייבט: פראַנקרייך דאַרף האַנדלען שנעל און מעכטיג. „עקאָ דע פּאַרי" ערקלערט: יעדע אָפּשלעפּונג וועט זיך פאַטאַל אָפּרופען. צפון־אַפריקאַ ווערט שוין אַטאַקירט דורך דייטשלאַנד.

אויב די דייטשען וועלען זיך בעוויזען צו בעפעסטיגען אין מאַראָקאָ, דאַן וועלען שוין נישט העלפען קיין שום אינטערווענצען.

„רעפּובליק" שרייבט: די דייטשען מוזען זיך איבערצייגען, אַז פראַנקרייך איז היינט שטאַרק, פיל שטאַרקער, ווי זיי מיינען.

די פּרעסע פאָדערט, אַז פראַנקרייך זאָל גלייך אַרויסשיקען דעם קריגס־פלאָט און שוין אָנהויבען אַן אַקציע געגען בעפעסטיגען זיך פון דייטשלאַנד אין מאַראָקאָ.

אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען עטליכע בעראַטונגען פון פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב, אויף וועלכע ס'זענען אָנגענומען געוואָרען וויכטיגע בעשלוסען.

דער פראַנצויזישער קריגס־פלאָט שווימט שוין אַרויס דעם 15־טען פון ברעסט צו די שפּאַנישע ברעגעס.

גלייכצייטיג האָט דער ענגלישער פלאָט אויפ'ן מיטלענדישען ים בעקומען אַ בעפעהל צו זיין גרייט.

גיבראַלטאַר, 11 (ספּ. טעל.)

„רייטער"־אַגענטור טיילט מיט, אַז נעכטען אין די אָוונט־שעה'ן איז קיין סעוויליע אָנגעקומען אַ גרויסע אָפּטיילונג יאַפּאַנישע זעלנער.

דאָס אָנקומען פון די עקזאָטישע געסט, וועלכע זענען געקומען צוהילף דעם גענעראַל פראַנקאָ, האָט אויף דער שפּאַנישער בעפעלקערונג געמאַכט אַ שווערען רושם.

דאָס אָנקומען פון ווייטערדיגע יאַפּאַנישע מיליטערישע אָפּטיילונגען ווערט ערוואַרט פון שעה צו שעה. די יאַפּאַנער געהען אָנגעטון אין יאַפּאַנישע מיליטערישע מונדירען און זענען פאַרזעהן מיט די נייעסטע קריגס־מכשירים.

די בעפעלקערונג זעהט דערין, אַז די וועלט־מלוכות קלייבען זיך שוין פונאַנדערצוטיילען מיט שפּאַניען, און אפילו פון ווייטען מזרח איז מען געקומען נאָך קריגס־רויב.

פון די קריגס־פראָנטען טיילט מען מיט, אַז די אויפשטענדיגע גרייטען איצט צו די ענדגילטיגע אָפענסיווע אויף מאַדריד.

די לאַגע אין מאַדריד איז זעהר אַ קריטישע. די בעפעלקערונג ווערט מיט צוואַנג עוואַקואירט. אין שטאָט פערבלייבען נאָר די מאַנסלייט אין עלטער פון 21 ביז 45 יאָהר.

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מלחמה־געפאַהר, וואָס דראָהט צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד צוליב דער פאַרכאַפּונג דורך דער דייטשער אַרמעע דאָס שפּאַנישע מאַראָקאָ, מעלדעט די „האַוואַס"־אַגענטור, אַז דער אויבער־קאָמאַנדיר פון דער דייטשער רייכסוועהר גענעראַל פריטש האָט ערקלערט היטלער'ן, אַז איצט קאָן דייטשלאַנד נישט פיהרען קיין מלחמה. די זעלבע ערקלערונג האָט אויך אָפּגעגעבען ד"ר שאַכט, דער דייטשער רייכס־באַנק־פּרעזידענט. דאַגעגען גערינג און היטלער זענען דערפאַר, אַז דייטשלאַנד זאָל שוין ערקלערען קריג פראַנקרייך.

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל)

די „אינטראַנסיזשאַן" מעלדעט, אַז די מלחמה־געפאַהר איז אַזוי גרויס, אַז עס איז אַ פראַגע צי עס לאָזט זיך נאָך העלפען געגען דעם אויסברוך.

די צייטונג „אָב" שרייבט: גענוג שוואַכקייט!! פראַנקרייך דאַרף זאָגען איהר שטרענג וואָרט: „ניין!!". דער „זשורנאַל דע דעבאַ" שרייבט, אַז דאָס בעזעצען זיך פון די דייטשען אין די פּאָרטען פון מאַראָקאָ בעדייט, אַז עס ווערט אָפּגעשניטען דער וועג פאַר'ן ענגלישען פלאָט קיין אינדיען.

צוואַנגס־עוואַקואַציע פון מאַדריד

אָפּגעשטויסען די אַנגריפען פון די אויפשטענדיגע

מאַדריד, 11 (ספּ. טעל.)

אויספיהרענדיג זיין פּלאַן, האָט דער קאָמיטעט פאַר פערטיידיגונג מאַדריד פאַראָרדענט צו עוואַקואירען די ציווילע בעפעלקערונג פון מאַדריד. אין דער פאַראָרדנונג ווערט געזאָגט, אַז אַלע מענער פון 25 ביז 40 יאָהר וועלען געשטעלט אונטער'ן געווער, כדי צו קעמפען מיט די גרויזאַמקייטען פון דעם ברידער־מאָרד.

אויך פרויען וועלען גערופען צו אַקטיווער אָפּוועהר־טעטיקייט.

אַזעלכע וואָס וועלען נישט צו דער בעשטימטער צייט פאַרלאָזען מאַדריד, וועלען בעטראַכט ווערען פאַר פעררעטער.

דער פערטיידיגונגס־קאָמיטעט שטעלט צום רשות פון דער עוואַקואַציע צוגען און אויטאָבוסען.

מאַדריד, 11 (ספּ. טעל.)

די רעגירונג מעלדעט, אַז אויף אַלע פראָנטען ארום מאַדריד איז היינט געווען פערהעלטניסמעסיג רוהיג. בלויז אויפ'ן אָפּשניט אַראַוואַקאַס און אוניווערזיטעט־שטעטל האָבען די אויפשטענדיגע בעניייט די אַטאַקעס. די רעגירונגס־אָפּטיילונגען האָבען די אַנגריפען אָפּגעשטויסען מיט גרויסע שאָדענס פאַר'ן געגנער.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

עס בעשטעטיגען זיך אָפיציעל די ידיעות וועגען יאַפּאַנישען מיליטער, וואָס זענען אָנגעקומען קיין קאַדיקס.

300 ספּעציאַליזירטע מנקרים נויטיג אין וואַרשאַ

כדי צו טרייבערן די אונטערשטע חלקים פון די כשרע בהמות

שווערע לאַגע אויפ'ן מאַרק פון כשר פלייש. — ענדעקעס פערלאַנגען צו פערווערען די עופות־שחיטה

וואַרשע, 11. (טעלעפאָניש).

דער ניי־נאָמינירטער וואַרשאַווער קהלה קאָמיסאַר מוריצי מייזעל האָט היינט איבערגענומען דעם אַמט און שוין פאַרטיילט אַ רייהע רעסאָרטען. ה. מייזעל איז בעגריסט געוואָרען דורך ראַבינער פּראָפ. שאָר, דערנאָך האָט דער קאָמיסאַר אויפגענומען דעם גאַנצען ראַבינאַט וועלכער הט איהם געווינשען מזל־וברכה אין דער אַרבייט. דערויף האָט ער מיטן ראַבינאַט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ וועגען כשרות און ניקור, בעיקר וועגען טרייבערען די אונטערשטע חלקים פון די כשר־געשאָכטענע בהמות. די רבנים האָבען אָנגעוויזען, אַז כדי צו טרייבערען די אונטערשטע חלקים דאַרף מען אין וואַרשע האָבען 300 ספּעציאַליזירטע מנקרים.

נאָכדעם האָט קאָמיסאַר מייזעל קאָנפערירט מיט די פאָרשטעהער פון פליישער־צעך.

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

זעהר טרויעריג שטעלט זיך פאָר די לאַגע פון די הונדערטער יודישע קצבים, וואָס האָבען נאָך מיט עטליכע וואָכען צוריק פאַרגעטראָגען די ביטעס וועגען קאָנצעסיעס אויף די כשר'ע יאַטקעס און האָבען ביז איצט נישט בעקומען קיין ענטפער.

במשך פון דער פאַריגער וואָך זענען צוריקגעגעבען געוואָרען קוים 40 קאָנצעסיעס.

ביז היינט זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען 163 קאָנצעסיעס און 79 ביטעס זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דאָס ענדעקישע 5־גראָשענדיגע בלעטעל „יוטראָ" איז נעכטען אַרויס מיט אַ „פאָדערונג" צו פערווערען די יודען אויך דאָס שחט'ען עופות. פאַרוואָס? „צוליב הומאַניטערע טעמים"... דאָס בלעטעל דערצעהלט, אַז דער שוחט בויגט אַרונטער דעם עוף ס'קעפּעל, בלאָזט פונאַנדער די פעדערען, טוט אַ שניט מיט'ן חלף אין העלזעל און עס הויבט אָן שטראָמען בלוט.

נאָך די געשעהענישען אין טשיזשעוו

רעוויזיע אין דער ענדעקישער פּאַרטיי

ביאַליסטאָק, 11 (טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע אַנטי־יודישע געשעהענישען אין טשיזשעוו, זענען דורך דער מאַכט אָפּגעשטעלט געוואָרען ביז צום אָפּרופען די יאַהרמערק און טרגאָר אין דעם גאַנצען פּאָוויאַט פון וויסאָקי־מאַזאָוויעצק.

אין וויסאָקי־מאַזאָוויעצק איז פאָרגעקומען אַ רעוויזיע אין לאָקאַל פון דער פּאָוויאַטאָווער פערוואַלטונג פון דער ענדעקישער פּאַרטיי. עס איז פערהאַלטען געוואָרען דער סעקרעטער סטעפאַן זשוקאָווסקי.

האָפנונגסלאָזער צושטאַנד פון צווייטען טשיזשעווער קרבן ישראל באַראַן

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

פון וואַרשאַ איז היינט צוריקגעפאָהרען קיין טשיזשעוו די אלמנה פון קדוש זעליג יעלין מיט די קינדער. פרוי יעלין האָט אָפּגעזאָגט דער ביאַליסטאָקער קהלה אָוועקצוגעבען איהרע קינדער צום ערציהען. זי האָט ערקלערט, אַז זי אַליין וויל ערציהען די קינדער און זיין צו זיי אַ מאַמע.

דאָס פערד, וואָס מ'האָט ביי יעלינען געהאַט צוגענומען בעת'ן טרויעריגען מאַרק־טאָג, האָט זיך צוריק אָפּגעפינען.

דער געזונד־צושטאַנד פון צווייטען קרבן פון די טשיזשעווער געשעהענישען ישראל באַראַן איז זעהר אַנ'ערנסטער.

געבראַכט פון קאַרטוז־בערעזע און פערמשפט פאַר קאָמוניזם

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

מיט 5 יאָהר צוריק איז דער לאָדזער איינוואוינער מרדכי היימאַן בעשולדיגט געוואָרען אין קאָמוניזם. ער איז דאַן אַרעסטירט געוואָרען און איז אַנטלאָפען פון תפיסה. פאַר־אַ־יאָהרען איז ער געכאַפּט געוואָרען און מ'האָט איהם אָפּגעשיקט קיין קאַרטוז־בערעזע.

היינט איז היימאַן געבראַכט געוואָרען פון קאַרטוז־בערעזע קיין וואַרשאַ, וואו עס איז פאָרגעקומען זיין פּראָצעס. ער איז פערמשפט געוואָרען אויף 3 יאָהר און איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין תפיסה.

פּוילען האָט צופיל יודען

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

נישט־ווילענדיג די יודען, וואָס שטערען די „נאַציאָנאַלע" פּוילישע עקספּאַנסיע.

דאַן רעדט דעפּ. וואַלינסקי און עס בעקומט דאָס וואָרט צו זיין גרויסער רעדע דעפּ. מינצבערג (די רעדע זעה אויף זייט 4).

נאָך דער רעדע פון דעפּ. מינצבערג בעווייזט זיך אויף דער טריבונע דער אַנטיסעמיטישער דעפּוטאַט שראַדאַ, וועלכער שטעלט זיך פאָר פאַר אַ נ'ענדעק, קריטיקירט דעם אופן ווי אַזוי מ'בעהאַנדעלט אין סיים דעם נאַראָדאָווע לאַגער. דער עיקר — זאָגט ער — בעהאַנדעלט מען די נאַראָדאָווע דעפּוטאַטען דעריבער, ווייל זיי פיהרען אַ קאַמף מיט

די יודען, וועלכע פּראָוואָצירען פּוילען.

פּוילען מוז זיין ריין פּויליש.

שראַדאַ פּאָלעמיזירט מיט דעפּ. מינצבערג און זאָגט: ה' מינצבערג האָט ד'אַ געזאָגט, אַז מיר דאַרפען זיין גליקליך מיט די יודען אין פּוילען, ער האָט אָבער אַ טעות, לויט ה' מינצבערג'ס רייד קומט אויס אַז מיר דאַרפען זיין גליקליך, וואָס בראש פון פראַנקרייך שטעהט דער יוד בלום. דעריבער הפּנים האָבען מיר איצט בעקומען די הלוואה פון פראַנקרייך.

דער „טשוואַק" פון אַלע יודען־רעדעס

איז געווען די אַרויסטרעטונג פון וויצע מאַרשאַלעק מיעדזשינסקי, ער הויבט אָן דערמיט, אַז אויף אַ נישט־פּאַסיגען אופן מישט מען צונויף די יודען־פראַגע מיט די פּויליש־פראַנצויזישע בעציהונגען. אַזוי האָט די פראַגע אויפגעשטעלט אין דער סענאַט קאָמיסיע דער פּראָפ. שאָר און איצט האָט איהם אונטערגעזאָגט דעפּ. מינצבערג. נישט ריכטיג איז צו פערגלייכען מזרח־אייראָפּע מיט מערב־אייראָפּע. אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען יודען, איז אַזאַ

לאָרד ביקאָנספילד אין ענגלאַנד און א לעאָן בלום אין פראַנקרייך

א גאַנץ בעזונדערע ערשיינונג. דאָס זענען מענשען, וועלכע דינען די אינטערעסען פון זייערע מלוכות און נישט די אינטערעסען פון יודענטום. די פראַנצויזישע הלוואה איז אַנ'ענין בלויז צווישען פראַנקרייך און פּוילען.

רעדענדיג וועגען דער עמיגראַציע פראַגע, זאָגט דעפּ. מיעדזשינסקי: מ'ר אַלע זענען איינשטימיג בנוגע דער איניציאַטיוו פון עמיגראַציע פון פּוילישע יודען. די עמיגראַציע־פראַגע און די יודען־פראַגע אין פּוילען האָבען צווישען זיך אַ שטאַרקען שייכות. ה' מינצבערג האַלט דאָס וואָרט עקספּאָרט פון די פּוילישע יודען (בעת דעפּ. מינצבערג'ס רעדע איז געפאַלען אַ צווישענרוף:

זאָל מען די יודען עקספּאָרטירען אין הורט צי אין דעטאַיל? — רעד.)

פאַר אונפּאַסיג, ס'איז נישט אַזוי. נישט בלויז סחורות און קאַפּיטאַלען קען מען עקספּאָרטירען, נאָר אויך מענשען.

מזרח־אייראָפּע און מערב־אייראָפּע האָבען פאַרשידענע פּאָליטישע און עקאָנאָמישע בעדינגונגען. די יודען פון מזרח אייראָפּע האָבען איין פּראָפעסיע:

פערמיטלעריי, קליינהענדלעריי און מלאכה.

א חוץ דעם זענען די יודען שטאַרק מקיים די מצווה פון פּריה ורביה, זיי האָבען אַ גרויסע ניטונג צו מעהרען זיך, זיי מעהרען זיך גיכער, איידער עס זענען פאַראַן די נאָרמאַלע פערדינסט מעגליכקייטען. די צוקונפט פאַר'ן מזרח־אייראָפּעאישען יודענטום איז אַ דראָהענדע. די יודישע האַנדווערקער מוזען אָפּגעטויט ווערען דורך די גרויסע פאַבריקען.

דער קליינהענדלער האָט קיין מאָרגען נישט.

ער ווערט שטופּענווייז פערטרעטען דורך האַנדעלסהייזער און קאָאָפּעראַטיווען, מ'קאָן נישט פאָדערען פון פּוילישען פאָלק, עס זאָל האַמעווען די ראַזיגע אַנטוויקלונג. **מיר וועלען אונטערשטיצען די שטרעבונגען אַז אַלע פּאָליאַקען זאָלען אַריינדרינגען אין אַלע געביטען פון דער ווירטשאַפט. מיר וועלען רעגולירען די פערהעלטנישען אונטער וועלכע דער צאַריזם האָט אַריינגעטריבען קיין פּוילען צופיל יודען, די יודען שאַפען פאַר אונז ווירטשאַפטליכע שטערונגען.**

אַנדערע שטעלונג און האַנדלונג האָט נאַציאָנאַליזם צו טון מיט עמוק און קולטור. איך פערזענליך — ענדיגט דעפּ. מיעדזשינסקי — האָב זעהר ליב די רעדנער. אויב אין פּוילען וואָלטען געווען 3 מיליאָן רעדנער, וואָלט איך געבעטען גאָט, ער זאָל זיי צונעהמען. אויב אין פּוילען וואָלטען געווען 50 טויזענד יודען וואָלט איך זיי ליב געהאַט; צו דריי מיליאָן יודען האָב איך אַ נעגאַטיווע בעציהונג.

דעפּ. מיעדזשינסקי **וואָרנט די יודען נישט צו זיין צופיל נערוועז**, נאָר זיי זאָלען זיך פערטראַכטען איבער זייער לאַגע.

עס רעדט נאָך דעפּ. וואַלעווסקי, וועלכער דאַנקט דעפּ. בודזינסקי פאַר אויפשטעלען ברייט די יודען־פראַגע און

מינ. בעק ענטפערט די רעדנער.

בעזונדערס לאַנג שטעלט מינ. בעק זיך אָפּ אויף דער רעדע פון דעפּ. מינצבערג און ערקלערט:

רעדענדיג וועגען די פּוילישע אויסלאַנדס־ענינים, האָט דעפּ. מינצבערג מיר פאָרגעוואָרפען, אַז געפינענדיג אַ פערשטענדניש פאַר די פּאָסטולאַטען וועגען רוה־שטאָפען און קאָלאָניעס, האָב איך אין שייכות מיט עמיגראַציע אַ נעגאַטיווע בעציהונג צו דער יודען־פראַגע. איך מוז דעריבער פעסטשטעלען, אַז אין דעם פּרט איז די שטעלונג פון די יודען גופא אַ סתירהדיגע. צוליב דער אַקציע פון יודישע אָרגאַניזאַציעס האָבען מיר איינציג מאָל אונטערגענומען אַן אַקציע ביי דער ענגלישער רעגירונג צו פערלייכטערען די יודישע עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע. האָבען, אַלזאָ, די יודען אַ טענדענץ צו עמיגרירען (דעפּ. מינצבערג: קיין פּאַלעסטינע.) ווייטער איז אויף דער היימישער זיצונג, אין פערבינדונג מיט דער עמיגראַציע־פראַגע בעריהרט געוואָרען דער מאָמענט פון איבערבעפעלקערונג פון דאָרף, און דאָס בעוועגט אונז זיך צו פערנעהמען מיט דעם ענין. די לאַגע אונזערע איז נאָך שטאַרקער דערפאַר ווייל מיר האָבען מורא פאַר נעגאַטיווע קאָנסעקווענצען. דאָסזעלבע איז אויך מיט דער

איבערבעפעלקערונג פון די שטעטלעך

און דאָס אַליין איז שוין גורם אָפּצווישען איינע פון די וויכטיגסטע געביטען פון יודישער ווירטשאַפטליכער אַקטיוויטעט. דאָס איז בכן אַ נאַטירליכע ערשיינונג און קיין ביזווילינקייט קאָן מען אין דעם נישט זעהן. די פראַגע

יאָ פּאַלעסטינע אָדער נישט פּאַלעסטינע

איז אַ בעזונדערע. מיר האָבען איבעריגענס געהאַט די מעגליכקייט צו קאָנסטאַטירען אויפן דיפּלאָמאַטישען וועג און פעסטשטעלען, אַז אפילו פּאַלעסטינע איז צוליב איהר אויפנאַהמס פעהיגקייט און בעדינגונגען נישט מסוגל צו לעזען דאָס יודען־פּראָבלעם פון מזרח־אייראָפּע. דערפאַר האָב איך געהאַלטען פאַר נויטיג נישט אָפּצוזאָגען זיך פון שטיצען די יודישע עמיגראַציע. דאָס אויפשטעלען די פראַגע אויף דעם פּלאַך, איז נישט בלויז אַ פראַגע פון יודישער נאַציאָנאַלער אַמביציע, נאָר עס איז אַ געזעלשאַפטליך פּראָבלעם, אויך אַנ'עקאָנאָמישע פראַגע, דערפאַר מוז זי גענומען ווערען אין חשבון.

דעפּ. מיעדזשינסקי: **וואָרנט די יודען נישט צו זיין צופיל נערוועז**, נאָר זיי זאָלען זיך פערטראַכטען איבער זייער לאַגע.

ווי איז אייער שטעלונג ה' מיניסטער!

שאַרפע אַרויסטרעטונג פון דעפ. מינצבערג איז דער סיים-קאָמיסיע

הויכע קאָמיסיע!!

מיט 3 וואָכן צוריק האָט דער אויסערן־מי־ניסטער אין זיין עקספּאָזע אַ־ומגערעדט אונזער אוי־סערן־פּאָליטיק און די בעציהונגען מיט די בעזונדערע מלוכות. צוו. אַנד. האָט דער מיניסטער אויך בע־ריהרט די פראַגע וועגן קאָלאָניעס פאַר פוילען, מיט וואָס עס פּעראינטערעסירען זיך זינט אַ געוויסער צייט אונזערע רעגירונגס־קרייזען. דעם דאָזיגען ענין האָט דער רעפּערענט אויך אויף דער היינטיגער קאָ־מיסיע־זיצונג געווידמעט אַ סך אויפמערקזאַמקייט. די פראַגע וועגן קאָלאָניעס האָט מינ. בעק בעגרינ־דעט מיט אַ רייה ווירטשאַפטליכע אַרגומענטען, איי־נער פון די אַרגומענטען איז די נויטווענדיגקייט פון פוילען צו האָבן אַ דירעקטען צוטריט צו יענע רויה־שטאָפן, וועלכע פוילען פערמאָגט נישט. קלאָר אַז קיינער קען נישט האָבן קיין שום געגען־בעוואָרע נישען וועגן דעם, ווייל אַלס גרויסמאַכט דאַרף פוילען געניסען פון דיזעלבע רעכט און פריווילעגיעס פון וועלכע עס געניסען אַנדערע מלוכות. דער הער מיניסטער האָט אָבער [illegible] געווידמעט בלויז אַ פּאָר ווערטער, בעת אין דער זעלבער עקספּאָזע האָט דער מיניסטער געשאָנקען אַ סך צייט און אויפ־מערקזאַמקייט דעם אַרגומענט, אַז פוילען מוז האָ־בען קאָלאָניעס דערפאַר, ווייל — די סיטואַציע פון די יודען אין אַ רייה מזרח־אייראָפּעאישע לענדער האָט זיך בעדייטענד פערערגערט. צוליב דעם האָ־בען פיל יודען וועלכע האָבען זיך פערנומען מיט קליין־מעקלעריי, פערלוירען זייער פערדינסט־מעגלי־כקייטען. די דאָזיגע סיבה רופט אויך אַרויס די נויטווענדיגקייט, אַז דער דאָזיגער יודישער עלעמענט זאָל עמיגרירען אויך פון פוילען.

אויב דער ערשטער מאָטיוו, וועלכער בעוועגט די פוילישע אויסערן־פּאָליטיק צו שענקען פיל אויפמערקזאַמקייט דער פראַגע פון קאָלאָניעס, רופט נישט אַרויס קיין שום בעוואָרענישען, זעהט אויס דער צווייטער אַרגומענט, וועלכער זאָל בעגרינדען די נויטווענדיגקייט פון קאָלאָניעס פאַר פוילען, אַז פוילען שטרעבט נישט צו בעקומען קאָלאָניעס פאַר רויה־שטאָפען, זי דאַרף קאָלאָניעס בלויז פאַר דער יודישער בעפעלקערונג פון פוילען.

באַלד נאָך דער עקספּאָזע פון מינ. בעק, בעת דער דעבאַטע איבער'ן בודזשעט פון מיניסטאָרען־ראַט האָב איך אָנגעוויזען, אַז אויב פוילען וועט בעקומען קאָלאָניעס, וועט אַ געוויסער טייל יודען, צוגלייך מיט דער פוילישער בעפעלקערונג, עמיג־רירען פון פוילען, כדי זיך צו בעזעצען אין פוילישע קאָלאָניעס. איך קען זיך אָבער בשום אופן נישט פאָרשטעלען, אַז אַ רעגירונג פון וועלכען עס איז לאַנד, ווילענדיג געבען איהרע בירגער מעגליכקיי־טען צו פערדינען, זאָל אנשטאט צולאָזען די בירגער ביי זיך אין לאַנד צו דעם אָ־ער אַנדערן פערדינסט־קוואַל אָדער, מינדעסטענס, דורך נישט אַוועקנעהמען ביי זיי די שוין־דערוואָרבענע ביז־איצטיגע פרנסות — זאָל פאַר איהרע בירגער זוכען ערגיץ אַנ'עמי־גראַציע־אָרט, בעת מ'וויל די קאָלאָניעס מיט רויה שטאָפע אנפערטרויען אין יודישע הענט, און וואָס עס איז פערהאַן אַ סתירה.

מהאי טעמא ערלויב איך מיר צו פרעגען דעם הער מיניסטער, ווי אַזוי איך זאָל מיר אייגענטליך אויסטייטשען דעם דורך איהם אַרויסגערוקטען אַרגו־מענט, ווייל פוילען שטרעבט, ווי בעקאַנט, צו בעקומען קאָלאָניעס און די יודען ווילען נישט קיין קאָלאָניעס פאַר זיך, נאָר אַלס בירגער שטיצען מיר אונטער אַלע שריט פון דער רעגירונג אין דער פראַגע פון קאָלאָניעס.

איך טייל אַבסאָלוט נישט די מיינונג פון רע־פערענט בנוגע דעם ציוניזם, וועלכער האָט כלומרשט דעם ציל אויסצוגעפינען פאַר עמיגראַציע־צוועקען אויך אַנדערע שטחים, א חוץ ארץ־ישראל. איך געהער נישט צו דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אָבער איך שטעל פעסט, אַז דער ציוניזם האָט דעם זעלבען ציל, וואָס דאָס גאַנצע יודענטום, און נעמ־ליך: צו שאַפען אַ יודיש־נאַציאָנאַלע היים אין ארץ ישראל. און נאָך אַ פראַגע וועל איך שטעלען דעם ה' מיניסטער, אויף וואָס איך האָף צו בעקומען אַ תשובה.

דעפ. בודזינסקי האָט אויף דער פריהערדיגער בודזשעט - זיצונג פון דער קאָמיסיע געהאַלטען אַ רעדע. וואָס האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקען ווידער־שטאַנד מצד פיל פערזאָנען און געזעלשאַפטליכע

ארופירונגען, אין וועלכער ער האָט אַטאַקירט די קליינע צאָהל יודען, וועלכע פערנעהמען נאָך פּאָס־טענס אין אונזערע אויסלענדישע דיפּלאָמאַטישע פערטרעטונגען, אָדער בעשעפטיגען זיך, אַלס זשור־נאַליסטען, מיט דער אויסערן־פּאָליטיק, שטעהענ־דיג אין קאָנטאַקט מיט רעגירונגס־פאַקטאָרען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום.

היות די אַטאַקע אויף די דאָזיגע מענשען, ווי אויך דער אופן, אין וועלכען דעפ. בודזינסקי איז אַרויסגעטרעטען געגען די יודען, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין מלוכה־דינסט ווי אויך געגען גאַנ־צען יודענטום, האָט געמוזט אַרויסרופען אַ שטאַר־קע רעאַקציע נישט בלויז ביי מיר, וועלכער איז בייגעווען דעם אַרויסטריט, וואָלט איך געוואָלט הערען פונ'ם מויל פון הער מיניסטער, צי עס איז באמת פערהאַן אַ געפאַהר אין דער ארבייט פון די דאָזיגע הערען און צי זיי פערדינען זיך באמת אויף אַזאַ פערורטיילונג??

איך וויל האָפען, אַז מיט זיינע אויפקלעהרונגען וועט דער מיניסטער געבען אַנ'אָפּשטויס די בע־הויפּטונגען פון דעפ. בודזינסקי, פונקט ווי עס איז מיט עטליכע טעג צוריק דערלאַנגט געוואָרען אַ קלאַפּ די שקרים פון אַנדערע אַנטיסעמיטען, וועלכע זייסען נאָר צו דערצעהלען די באָבע־מעשה, בכן יודען האָבען נישט עפּעס אַנ'ערש צו טון, ווי אונ־טערצוגראָבען דעם קיום פון פוילען און פון די פּאָליאַקען מיר האָבען געזעהן, ווי די דאָזיגע פאַקטען זעהען אויס אין דער ווירקליכקייט אין מאָ־מענט, ווען עס איז געגאַנגען אין אַ פראַנצויזישער הלוואה פאַר פוילען.

פאַר מיר, אַלס פאָרשטעהער פון דער יודישער בעפעלקערונג, איז אַ בעזונדערע סאַטיספאַקציע דער פאַקט, ווען אין פוילען איז אַלץ אויפגעשטעלט אויף עפּעס אַ ניי פוילען, איז ווערט אונטערצו־שטרייכען, אַז דאָס צום שטאַרקסטען פוילען־פריינד־ליכע לאַנד איז דאָס דעמאָקראַטישע פראַנקרייך, וואו מען ווייסט נישט וועגן אַזעלכע אַנטי־יודישע פּאַרוואָרפען און אין דאָרטיגען פּאַרלאַמענט הערט מען נישט וועגן דעם.

צי דאַרף מען נאָך ברענגען אַנדערע פאַקטען, ווי טאַקע די פראַנצויזישע הלוואה, כדי אומצו־וואַרפען אַלע רכילות'ן, וואָס זענען געווענדעט געגען יודען מצד אונזערע שונאים, וועלכע טענה'ן, אַז אַלדאָס בייזע פאַר פוילען, שטאַמט פון יודען.

און נאָך אַ פראַגע צום הער מיניסטער:

אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען, האָט דעפּ. וואַלעווסקי בעמערקט, אַז די פּאָליטישע קאָנ־יונקטור פון פוילען איז בעזונדערס גינסטיג. אויב אונזער לאַגע אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום איז באמת גוט, קאָן מען, ליידער, פעסטשטעלען, אַז אונזערע אינערליכע פערהעלטנישען בעגינסטיגען נישט די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון דער דאָזיגער אויסערן־פּאָליטיק. דעריבער ערלויב איך מיר צו פרעגען דעם ה' מיניסטער, צי דאָס אַלץ, וואָס געשעהט זינט אַ געוויסער צייט אין פוילען, מאַכט איהם מעגליך זיין ארבייט צו דערהויבען די בע־דייטונג פון אונזער מלוכה אין דער וועלט. ווייל ווי מיר זעהען פון איבעראַל, ווערען די ערפאָל־גען פון אונזער אויסערליכער פּאָליטיק אין דער גרעסטער מאָס דורך פערשיידענע אונפעראַנטוואָרט־ליכע עלעמענטען אויסגענוצט געגען די יודען. אין אַ סך פאַלען קומט אפילו צו שלאָגען יודען. אויב מיר וואָלטען באמת געהעריג אויסגענוצט די פּאָ־ליטישע קאָניונקטור, וואָלטען די פינסקער בלאָטעס געווים שוין געווען אויסגעטרוקנט און מ'וואָלט דאָרט געקענט בעזעצען אַ פּאָר מיליאָן מענשען, און נישט געדאַרפט זוכען פאַר זיי קאָלאָניעס הינ־טער די הרי־חושך.

עס איז אפשר אַ גליק פאַר פוילען, וואָס זי האָט יודען, ווייל אויב זיי וואָלטען נישט געווען, וואָלטען מיר געווים געווען עדות פון אַזעלכע שרעק־ליכע ברידער־שחיטות, וואָס אַזעלכע האָט די וועלט נאָך נישט געזעהן, ווייל אַלדאָס־שלעכטס, וואָלט אויסגעלאָדענט געוואָרען אין דעם געגענזייטיגען בעקעמפען זיך און איז דער שטרעבונג צו קומען צו דער מאַכט אין לאַנד. אָט דאָס זענען די דריי פראַגען.

מאַטיוועז פון אורטייל איבער פראַנקפורטערן

אדוו. דר. קורטי הויבט אַן אַנ'אַקציע צו רעווידירען דעם פּראָצעס

כ ו ר , 11. (יט"א טעלעגראַפיש).

דאָס געריכט פון קאַנטאָן גראַובינדען האָט היינט פערעפענטליכט די מאָטיווען פון אורטייל אין פראָ־צעס פון דוד פראַנקפורטער.

אין דער מאָטיווירונג ווערט פון אָנהויב אָנגע־וויזען אַז דוד פראַנקפורטער האָט זיך אליין גע־מאָלדען אין דער פּאָליציי נאָכדעם ווי ער האָט אויס־געפיהרט זיין טאַט, פראַנקפורטער האָט דערביי ער־קלערט אַז ער בעדויערט נישט זיין טאַט.

דאָס געריכט האָט נאָכדעם פעסטגעשטעלט, צי האָט פראַנקפורטער אויסגעפיהרט דעם מאָרד אליין צי ער האָט געהאַט מיטהעלפער ווי אויך, צי איז דער מאָרד אויסגעפיהרט געוואָרען מיט פּרעמעדי־טאַציע אין זין פון אַרט. 88 פון שטראַף־קאָדעקס פון דעם קאַנטאָן גראַובינדען.

אויפן סמך פון די ערקלערונגען פון דוד פראַנק־פורטער גופא איז דאָס געריכט געקומען צו דער איבער־צייגונג אַז דער מאָרד איבער ווילהעלם גוסט־לאָף איז אויסגעפיהרט געוואָרען מיט פּרעמעדי־טאַציע.

דאָס געריכט האָט אָפּגעוואָרפען די השערה, אַז אויף גוסטלאָפן איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ פער־שווערונג מיטן אַנטייל פון איניגע פּערזאָן, און איז געקומען צום אויספיהר, אַז מען האָט אין דעם פאַל צו טון מיט אַנ'אינדיווידועלען אַקט אָהן שום ווייד־קונג מצד זייטיגע פּערזאָנען.

דאָס געריכט וואַרפט אָפּ די בעהויפּטונג פון דער פערטיידיגונג, אַז דוד פראַנקפורטער האָט אויסגע־פיהרט זיין טאַט אונטערן רושם פון די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד. (דער דאָזיגער פונקט פון די אורטיילס - מאָטיוון מוז נאַטירליך אַרויסרופען שטוינונג, דערפאַר מעהר וואָס דאָס געריכט פרובט נישט אפילו צו פאָרמולירען וועלכע עס איז אַנדערע מאָטיווירונג פון פראַנקפורטערס טאַט).

דאָס געריכט פּאָלעמיזירט אויך אין די אורטיילס מאָטיווען מיט דער טעזיס פון דער פערטיידיגונג, אַז גוסטלאָף איז געווען אַ ראַציאָנעלער, וואָס האָט מיט זיין טעטיגקייט געבראַכט שאָדען דער שווייץ און געדראָהט די פרידליכע ענטוויקלונג פון לאַנד.

דאָס געריכט האָט זיך אויך געשטעלט אויף דעם שטאַנדפּונקט אַז עס איז בכלל נישט וויכטיג פעסט־צושטעלען צי האָט מען אין דעם פאַל צו טון מיט אַ פּאָליטישען פערברעך, ווייל דער דאָזיגער מאָמענט ווערט נישט בעריקזיכטיגט דורך דעם שטראַף קאָ־דעקס פון קאַנטאָן גראַובינדען.

אַלס מילדערנדע מאָמענטען האָט דאָס געריכט גענומען אין אַכט, פראַנקפורטערס ביז־איצטיגע אומבעשטראָפטקייט, דעם פאַקט, וואָס ער האָט זיך אַליין איבערגעגעבען אין די הענט פון דער פּאָליציי ווי אויך די מיינונג פון דער פסיכיאַטרישער עקס־פּערטיזע אַז דוד פראַנקפורטער האָט זיך געפינען אין אַ מצב פון רעאַקטיווער דעפּרעסיע.

פון דער צווייטער זייט האָט דאָס געריכט אָנער־קענט אַז מיט זיין טאַט האָט ער מיסברויכט די גאַסט־פריינדליכקייט פון דער שווייץ, און געבראַכט שאָדען די אינטערעסען פון לאַנד.

דער שטראַף־קאָדעקס פון קאַנטאָן גראַובינדען זעהט פאָר פאַר אַ מאָרד מיט פּרעמעדיטאַציע אַ שטראַף פון 15 ביז 28 יאָהר תפיסה.

נעהמענדיג אין אַכט די אויבען־אויסגערעכענטע מאָטיוון, האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגן אַנ' אורטייל פון 18 יאָהר תפיסה.

די ציוויל־תביעה מוז ערלעדיגט ווערן אויפן וועג פון אַ בעזונדערן פּראָצעס.

צ י ר י ך , (יט"א טעלעגראַפיש).

ווי יט"א דערוויסט זיך, גרייט זיך דער פערטיי־דיגער פון דוד פראַנקפורטער אדוו. דר. אויגען קורטי צו אַ ברייטער אַקציע פאַר אַ רעוויזיע פון פראַנק־פורטערס פּראָצעס. אין דער נאָהענסטער צייט ווערט דר. קורטי פערעפענטליכען אין דער שווייצארישער פּרעסע, אַנ'אויספיהרליכע ערקלערונג וועגן דער נויטווענדיגקייט צו רעווידירען דעם פּראָצעס פון דוד פראַנקפורטער.

פראַגע פון דער ארץ־ישראל'דיגער סטודענטנשאַפט

אויף דער סעסיע פון דער אינטערנאַציאָנאַלער סטודענטען־פעדעראַציע

ווי ע ן , (יט"א) אין ווין קומט איצט פאָר אַ סעסיע פון ראַט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער סטו־דענטען - פעדעראַציע, אין וועלכער עס בעטייליגט זיך אויך אַלס פאָרשטעהער פון דער א"י'דיגער סטו־דענטנשאַפט ה' דניאל שער. צו דער דאָזיגער אָר־גאַניזאַציע, וועלכע איז פאַרבונדען מיט דעם פעל־קער־בונד־קאָמיטעט פאַר גייסטיגער צוזאַמענאַר - בייט, געהערט די א"י'דיגע סטודענטנשאַפט ביז־איצט אַלס אויסעראָרדענטליכער מיטגליד. דער א"י־דיגער דעלעגאַט האָט אויף דער סעסיע אַרייננעטראָ־גען אַ פּאָרשלאַג וועגן אָנערקענען די א"י'דיגע סטו־דענטנשאַפט פאַר אַנ'אָרדענטליכען מיטגליד, ווייל

דער סטודענטען - פערבאַנד אין א"י נעהמט אַרום אַלע סטודענטען, אויך אַראַבער, הגם די יודען בע־טרעפען 90 פּראָצ. פון דער סטודענטנשאַפט. דער פּאָרשלאַג איז אונטערשטיצט געוואָרען דורך דעם גענעראַל - סעקרעטאַר פון דער פעדעראַציע ווי אויך דורך די פאָרשטעהער פון בעלגיען, פראַנקרייך, ענג־לאַנד, שווייץ, און לוקסעמבורג. דאַגעגען די פאָר־שטעהער פון איטאַליען און גריכענלאַנד האָבען זיך ביי דער אונטערשטיצונג פון עסטלאַנד, פינלאַנד און לעטלאַנד, אַרויסגעזאָגט געגען דעם פּאָרשלאַג. דער איטאַליענישער פאָרשטעהער האָט פערלאַנגט, איינצולאָדען די אַראַבישע סטודענטען. די פאָרשטע־הער פון דייטשלאַנד און עסטרייך האָבען בכלל נישט אָנגענומען קיין שטעלונג צו דער דאָזיגער פראַגע. פאַר דעם פּאָרשלאַג וועגן אָננעהמען די א"י'דיגע סטודענטנשאַפט אַלס אָרדענטליכע מיטגליד וואָלט זיך אַרויסגעזאָגט אַ געוועהנליכע מעהרהייט. אַזוי ווי אָבער אין אַזעלכע פעלן פאָדערט זיך אַ קוואַלי־פיצירטע מעהרהייט, וועט דער ענין וואַהרשיינליך אָפּגעלעגט ווערען.

אין אַ געשפּרעך מיט דעם וויענער יט"א - פאָר־שטעהער האָט דער א"י - דעלעגאַט ה' דניאל שער אונטערשטראָכען די פּרינציפּיעלע בעדייטונג פון זיין פּאָרשלאַג, וועלכער האָט אויך אַ גרויסע פּראַק־טישע בעדייטונג פאַר דער א"י'דיגער סטודענטנ־שאַפט ביים פערלייכטערן שטודיען - רייזען אין פערשידענע לענדער.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20.

פרייטאג, ד. 15 ד. ח. 9 אָוונט - נוצט אויס די געלעגענהייט און קומט אויפ'ן איינציגען

רעפּעראַט פון בעריהמטען דיכטער און סענער

פון דעם נעראַנגעל פון דער מענשליכער נשמה

אורקע נאַכאַלניק

דער מיטאַרבייטער פון „פּאַרוועגס", „היינט", „פּאַריזער היינט", „סעוואָדניאַ" און „פּראַסאַ פּאַלסקאַ" וועמענס ווערק זענען איבערגעזעצט אויף פערשידענע שפּראַכען און זיינע פּיעסעס זענען געשפּילט גע־וואָרען אין פערשידענע לענדער.

ד י ט ע מ ע א י ז :

„איבערוועלט און אונטערוועלט"

האַלט אין שפּאַנונג פון אָנהויב ביזן סוף.

1) פערברעכער אויף הויכע פּאָזיציעס פון דער געזעלשאַפט.
2) קרימינעלע ליטעראַטור.
3) די פרוי אַלס טרייב־קראַפט צו פערברעכען.
4) פרויען - פערברעכער.
5) החונגער...
6) טראַגעדיע פון גנבים־לעבען.
7) קאַטעגאָריעס - פערברעכער.
8) סעקסועלע תפיסה־לעבען.
9) זעלבסטמאָרדען אין תפיסה.
10) די פרוי...
11) צי ווירקט די תפיסה־שטראָף?
12) צי האָט אַ פערברעכער דעם חוש פון שולד און שטראָף?

נאָכן רעפעראַט רעציטאַציעס פון נאָך נישט פערעפענטליכטע ווערק.

1) אַ יאָמער צווישען גנבים.
2) גנבישער עקזאַמען.
3) קאָנקורענץ צווישען דער גאַסען־פרוי און דעם פערברעכער.
4) דער פרומער גנב.
5) דער מענשליכער אינספּעקטאָר.

Dr. Wołkowyski

ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 פרימאָרגן און 4—9 אָוונט

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאַס 7 אויף

69 פילסודסקיעגאָ 69

(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אָוו.

זונטאָג און תנאות פון 9—11 פריה.

משומדים... // //

פון א. ציגנאַטוס

די אַמליגע האַלב־יודען פון דייטשלאַנד האָבען איבערגעלעבט טראַגעדיעס, וועלכע זענען געוועזען א רעזולטאַט פון זייער אינערליכער גייסטיגער צעריסענקייט. זיי זענען געווען הונדערט פּראָצענט אַסימילירט, זיי האָבען ליב געהאַט דייטשלאַנד אפילו דאַן, ווען די רייכס רעגירונג האָט זיי דעפּאָרטירט. ווי דאָס איז געווען מיט דעם פּראָבלעמאַטישען היינריך היינע, אָבער גלייכצייטיג האָט זיי געצויגען א טרויעריגע בענקשאַפט צו יודישקייט, עפּעס האָבען זיי קיינמאָל קיין רו נישט געפונען און עפּעס האָט זיי געפּייניגט זייער געוויסען. די דאָזיגע יחידים זענען נישט זעלטען אַסימילירט געוואָרען אויף א נאַטירליכען אופן. די פרעמדע טאָג־טעגליכקייט און די קולטור סביבה האָט זיי אויפגעפרעסען און ס'זענען ענטשטאַנען פסיכיש אומנאָרמאַלע מענשען, וועלכע זענען צעריסען געוואָרען דורך אַן אינערליכען דואַליזם. אַזוי אַרום זענען אין דער דייטש יודישער פאַרמלחמה'דיגער ליטעראַטור ענטשטאַנען אַזעלכע ווערק, ווי „ווערטער דער יודע", וועלכע גיבען א גלענצענדע כאַראַקטעריסטיק פון די אינערליכע גייסטיגע איבערלעבונגען פון די דאָזיגע געטיילטע יודען.

היינט זענען מעהר קיין יודישע ווערטהערס נישטאָ פאַראַן. דאָס ענטלויפען פון שלאַכטפעלד האָט אָנגענומען דעם עקלהאַפטען כאַראַקטער פון שפלות פחתנות רענעגאַטישקייט און קאַריעריזם. היינט זענען מעהר ביי די משומדים און האַלבע משומדים נישטאָ פאַראַן קיינע שום פּראָבלעמען, דאָס זענען פול שטענדיג „נאַקעטע מענשען" וועלכע האָבען נישט קיין פּרעקעלע פיעטעט פאַר קיין שום רעליגיע, פאַר קיין שום אידעאַל.

ס'איז ביי די דאָזיגע איבערלויפער פאַראַן עפּעס אַזוינס וואָס בעליידיקט טיף נישט נאָר די רעליגיע, וועלכע זיי האָבען פאַרלאָזען, נאָר נאָך אין א גרעסערער מאָס די רעליגיע, וועלכע האָט זיי אויפגענומען, וועלכע האָט זיי כלומרשט צוגעטוליעט צו זיך.

אויב די אַנטיסעמיטען וואַרפען אונז פאָר, אַז מיר זענען א מאַטעריאַליסטישע נאַציע קומט עס סיידען דערפון, וואָס זיי אַכטעהווירען די צוגעקומענע משומדים, וועלכע האָבען צוליב מאַטעריעלען נוצען געביטען זייערע געטער. אַט די דאָזיגע משומדים זענען בלי־ספק דער העכסטער אויסדרוק פון א קליין קעפּעלדיגען שנאָריסטישען און שלעכט פאַרשטאַנענעם מאַטעריאַליזם.

א טראַגעדיע האָבען איבערגעלעבט אונזערע משומדים אין פּוילען אין די טעג פון די ווייַנאַכטס חגאות און „נאָווי ראָק". די פרומע קאַטאָליקען האָבען פאַר גרינע אין שוין בעפּוצטע מאָאינקעס געזונגען זייערע ליבלינגס־לידער צו דעם נייגעבוירענעם גאָט און זייערע „קאָלענדעס" האָבען אַזוי שיין געקלינגען די פון לעבען ווייטע און פרומע ווערסעטען „נאַ וניעבאָסקאַשיאַך בוזאַ", „פּאָקוי לודזיאָם דאָברעי וואָלי" — אָבער דאָס איז נישט געווען געווענדעט נישט צו יודען און אפילו נישט צו משומדים.

אין די דאָזיגע טעג פון יאָהר 1936 האָבען זיי, די משומדים, געפילט זייער גאַנצע איינזאַמקייט, דאָס געוויסען האָט זיי געפּייניגט צוליב זייער אייגענער אומווירדיגער האַנדלונג. אין די דאָזיגע טעג האָבען זיי געהאַט צייט צו מאַכען א חשבון הנפש אַז דאָס „געשעפט" האָט זיך נישט געלוינט. דער אַדער יענער פון זיי האָט זיך געפילט אין דער פייערליכער ווייַליע נאַכט, מיט דעם „אָפּלאַטעק" מיט די אמתע קריסטען, אָבער זיי זענען דורכגעשטאָכען געוואָרען דורך די שאַרפע בליקען פון אומצוטרוי און אפשר מיט בעהאַלטענער שנאה.

צום סוף פון יאָהר 1936 איז שוין נישט נאָר אין דייטשלאַנד פערווירקליכט געוואָרען דער געשליפענער אפאָריזם פון קאַרל קאַוטסקי:

„וואָס דער יודע גלויבט איסט איינערליי,
אין דער ראַסע ליגט די שווייניעריי."

און געטראָפען האָב איך מיט איינעם חדשים צוריק אַזא משומד אין וואַרשע, וועלכער איז היינט שוין א בעקאַנטער אַדוואָקאַט. צוליב פאַרשידענע סיבות איז מיר אויסגעקומען איהם איינינע מאָל צו בעזוכען און בעת איינערע געשפּרעכען האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז מיט א סך יאָהרען צוריק בין איך מיט איהם געזעסען אין איין שול יאָהר אויף דער באַנק אין דער מיטעל שול. היינט, בין איך א יודישער זשורנאַליסט וועלכער שטעקט איבער די אויערען אין דער טראַגישען יודישער פּראָבלעמאַטיק אָבער ער'האָט געלעזט די יודען־פראַגע נאָך מיט א סך יאָהרען צוריק. ער איז געווען זיכער, אַז ער האָט מיט דער גאַנצער פערזענליכקייט איבערגעריסען און א דאַנק דעם האָט ער געמאַכט א גוטע קאַריערע. ער האָט א קריסטליכע פרוי און שוין דערוואַקסענע קינדער, ער איז ביז נישט לאַנג געווען אָנגענומען אין דער פּוילישער קריסטליך פּאַטריאָטישער געזעלשאַפט, ער איז מיט פּחד ענטלאָפען פון יודען און פון יודישע בעקאַנטע...

אָבער היינט לעבט ער איבער א שווערע טראַגעדיע. ער ווערט פאַרפאָלגט פון א שרעקליכער מאַניע וועלכע פערסמט איהם דאָס לעבען און לאָזט איהם נישט נאָרמאַל אַרבייטען. איהם דוכט זיך כסדר אויס אַז זיין פרוי. מיט וועלכער ער לעבט גליקליך, בעטראַכט איהם אַלס מינדערווערטיגען וועזען, אַז ער, דער „פּרנסה געבער" וועלכער האָט מיט איהר געבראַכט קינדער אויף דער וועלט, קינדער, וועלכע וועלען זיך שוין אפשר אייניגען פאַרשרייבען אין די יוגענטליכע „נאַרא" אָרגאַניזאַציעס — איז א סובּיעקט פון אַן אָפּגעשמאַכטער ראַסע.

און נישט נאָר אין שטוב, נאָר איבעראַל, אויפן גאַס, אין קאַפע, אין טעאַטער, פון די שפּאַלטען פון אַלע צייטונגען פון די דרעקס פון פּוילישען סיים און סענאַט — שרייט צו איהם די דאָזיגע מינדערווערטיגקייט, וועלכע טאַטשעט איהם ווי א וואָרים, און צייטענווייז דערגעהט ער ביז משוגעת צוליב דעם שרעקליכען געדאַנק, אַז זיינע קינדער, וועלכע זענען שוין דערצויגען געוואָרען אין פּאַטריאָטיש קירכליכען גייסט, וועלען זיך אין גיכען דערוויסען דעם שרעקליכען סוד, אַז זייער טאַטע שטאַמט פון דער נידעריגער און אומווירדיגער יודישער ראַסע, דאַן האָט ער מורא וועט קומען עפּעס א קאַטאַסטראָפע. וועלכע וועט זיך אפשר ענדיגען טראַגיש פאַר דער גאַנצער פאַמיליע.

נישט מקנא צו זיין א משומד.

א. ציגנאַטוס

פראַנצויזיש־טערקישער קאָנפליקט צוליב דעם סאַנדזשאַק

די טערקישע רעגירונג האָט געהאַלטען פאַר נויטיג אין איצטיגען מאָמענט צו שאַפען אויף איהר גרעניץ מיט סיריען אַן אַטמאָספערע, וועלכע זענען געוואוינט אָנצורופען אָנגעשטרענגטע. דער ענין ציהט זיך קודם כל צו פראַנקרייך. וועלכע האָט פון דער פעלקער־ליגע בעקומען דעם מאַנדאַט איבער דעם טייל נאָהענטען מזרח. ער קען אָבער אויך נישט זיין גילטיג פאַר ענגלאַנד, איהר פאַרבינדעטע. מען האָט דערויף גאַנץ דייטליך אָנגעוויזען דעם טערקישען אַמבאַסאַדאָר ווען ער איז געקומען אין פּאַריז אַפּיס, כּדי זיך צו דערוויסען וועגען דער שטעלונג, וואָס ענגלאַנד וועט אָננעהמען בעת דער אָנגעקינדיגטער דיסקוסיע וועגען דער דאָזיגער פראַגע אויף דער נאָהענטסטער סעסיע אין זשענעווע.

וואָס וויל אייגענטליך טערקיי? לענג אויס די ברעגעס פון מיטעלענדישען ים, צווישען דעם ים און די אַראַבישע מדבריות געפינט זיך א פרוכבאַרער פאַס ערד, וועלכען מען רופט געוועהנליך סיריען. ציהענדיג זיך פון די ברעגעס פון פאַלעסטינא לענג אויס דעם אַראַבישען אייגנוס, וואו עס ווערט צוגעשפּיצט דער קליינאַזיאַטישער האַלב אינזעל, וואָס בילדעט איצט די טערקישע טעריטאָריע. פאַר דער מלחמה האָט סיריען געהערט צו דער אָטאָמאַנישער אימפּעריע, וואָס איהרע גרעניצען זענען געגאַנגען דער רויטער ים און דער פּערסישער אייגנוס. די סולטאַנען האָבען פאַר דער מלחמה ערהאַלטען די דאָזיגע לענדער, זיי האָבען אָבער נישט געוויזען צו געווינען די סימפּאַטיע פון די איינגעבוירענע. א היפּש א נישט גרויסען טייל אויף צפון פון סיריען, דער טאַקע, וואָס ווערט איצט גערופען דער סאַנדזשאַק אַלעקסאַנדרעטאַ האָבען נאָך דאָס מיליטער אין די אַדמיניסטראַציע רעפּרעזענטירט אויף די דאָזיגע ריזיגע שטחים דעם טערקישען עלעמענט, נאָך דעם זיג פון די פאַרבינדעטע זענען אויך זיי פערשווונדען. דאָמענען אין סאַנדזשאַק וואוינט א טערקישע בעפעלקערונג, וואָס בילדעט א העלפט פון די איינוואוינער.

די בעפעלקערונג פון סיריען איז קיינמאָל נישט געווען קיין איינהייטליכער. אַראַבער און סירער פון געמישט בלוט, וואָס האַלטען זיך פאַר אַראַבער בילדען נישט די מעהרהייט. נעבען זיי געפינען זיך דאָרט דרוזען, מאַראָניטען, אַלאַוויטען און א שפּאָר ביסעל אַנדערע שבטים פון אַנדער בלוט און שפּראַך. מיט די אַראַבער לעבען זיי אין איינגעגער צוריסענקייט, נאָך די געמיינזאַמע שנאה צום טערקישען אָקופּאַנט האָט זיי פאַראייניגט.

פראַנקרייך האָט זיך פון שטענדיג אָן שטאַרק אינטערעסירט מיט סיריען. די טראַדיציאָנעלע מיסיע צו פאַרטיידיגען די קריסטען אין די דאָזיגע לענדער האָט צוגעגעבען פראַנקרייך אין די אויגען פון די איינגעבוירענע א ספּעציעלע בעדייטונג. די פראַנצויזישע קולטור האָט דאָמינירט סיי אין בירות, ווי אויך אין אַנדערע סירישע שטעט. ווען די אָטאָמאַנישע אימפּעריע איז זיך צעפאַלען און ענגלאַנד האָט בעקומען דעם מאַנדאַט איבער פאַלעסטינא, איז געווען פולשטענדיג נאַטירליך און אומפערמיידליך, אַז פראַנקרייך וועט זיך בעמיהען צו בעקומען דעם מאַנדאַט איבער סיריען. טערקיי, וואָס איז דאַן געווען זעהר אָפּגעשוואַכט צוליב דער מלחמה, האָט געמוזט דערויף מסכים זיין, פונקט אַזוי ווי זי האָט געמוזט מסכים זיין אָפּצוגעבען די מאָסולער נאַפטפעלדער דער נייעטגעגרינדעטער איראַקישער מלוכה. דאָך האָט אָבער קעמאַלס רעגירונג שטענדיג געפאָדערט א ספּעציעלע בעהאַנדלונג פון דער טערקישער בעפעלקערונג אין סאַנדזשאַק. אייגענטליך איז טערקיי געווען צופרידען, וואָס דער סאַנדזשאַק געפינט זיך אונטער פראַנקרייכס הערשאַפט, להיפּוך צו די פּרעטענסיעס פון איטאַליען. וועלכע האָט נאָך בעת דער מלחמה בעטראַכט דעם סאַנדזשאַק אַלס איהר קומענדיגען קריגסרויב.

טערקיי איז אין משך פון די יאָהרען געוואָרען אַלס שטאַרקער און האָט אַלס גיריגער געקוקט אויף דעם רייכען שטיק לאַנד, מיט וועלכען די מאַנדאַט־רעגירונג האָט זיך נישט ספּעציעל פאַרנומען. די לאַגע האָט זיך אָבער פאַרשאַרפט מיטן מאָמענט, ווען פראַנקרייך האָט נאָכגעגעבען דעם בריטישען ביישפּיל מיט איראַק, אָנגעהויבען צו מאַכען פאַרבערייטונגען צו שאַפען אַן אומאָפּהענגיגע רעפּובליק. די טערקען פון סאַנדזשאַק האָבען געהאַלטען פאַר אוממעגליך, אַז זייערע לאַנדסלייט פון אַלעקסאַנדרעטאַ זאָלען זיך געפינען אונטער יאָך פון די אַראַבישע פּאָליטיקער פון דמשק. זיי האָבען דערויף געפאָדערט פון פראַנקרייך, אַז זי זאָל האַלטען דעם צוזאָג וואָס איז בעשטאַנען אין אָנערקענען פאַר סאַנדזשאַק פּונקט אַזאַ אויטאָנאָמיע פון וועלכער עס געניסען שוין די מאַראָניטען, דרוזען און אַלאַוויטען.

די פראַנצויזישע רעגירונג האָט זיך נישט זעהר געאיילט דערמיט, צוליב וואָס טערקיי האָט זיך נערוועזט מיט אַן אָנקלאַגע צו דער פעלקער־ליגע, וועלכע האָט אָבער — וואו דאָס איז אָבער צום בעדויערען איהר מנהג — געמוזט דאָס, אַז זי האָט אָפּגעלעגט די לעזונג פון דער פראַגע ביז דער נאָענטער ענין וועט אויסגעפיהרט ווערען דורך א ספּעציעל אַרויסגעשיקטע דעלעגאַציע. די טערקען, וואָס זענען געבליבען אומצופרידען פון אַזאַ לעזונג די פראַגע, וואָס האָט זיך זיי אויסגעזעהן פאַרדעכטיגט, האָבען קאָנצענטרירט מיליטער אויף דער סירישער גרעניץ. באַלד האָט די טערקישע פּרעסע אָנגעהאַלטען דרוקען אַרטיקלען מיט דראָהונגען אויפן אַדרעס פון פראַנקרייך. קעמאַל אַטאַטורק האָט אָפּגעהאַלטען א אינספּעקציע־רייזע אויף דער סירישער גרעניץ. עס האָט זיך אַלזא געשאַפען א זעהר געשפּאַנטע לאַגע, וועלכע האָט די סענסאַציע הונגעריגע פּרעסע ערלויבט צו שרייבען וועגען דער מעגליכקייט... פון אויסברוך פון א מלחמה צווישען פראַנקרייך און טערקיי.

פון די אינפאָרמאַציעס, וואָס מען האָט אין לאָנדאָן, קען מען מאַכען דעם אויספיהר, אַז אויף דעם בעשלוס פון טערקיי האָט געהאַט אַן איינפלוס נישט נאָר די לאַנגזאַמקייט פון דער זשענעווער פּראָצעדור, נאָר אויך די מורא, אַז עס קען געשלאָסען ווערען א פראַנצויזיש־איטאַליענישער בונד. טערקיי האָט מעגליך בעדייטענד מעהר מורא פאַר איטאַליען, ווי פאַר פראַנקרייך. די בעדייטענדע איטאַליענישע ים־באַזע אויף ראָדאָס, אויף די אינזלען פון דאָדעקאַנעז, וואָס זענען אַזוי נאָהענט צו די טערקישע ברעגען, זענען פאַר איהר א שטענדיגע דראָהונג. אַנגאָראַ האָט מורא פאַר דעם איטאַליענישען אפּעטיט אויף די פרוכטבאַרע טאָלען, וואָס רינגלען אַרום דעם אַדאַלישען אייגנוס, ווען עס זאָל קומען צו א איטאַליעניש־פראַנצויזישע פאַרשטענדיגונג וואָלט טערקיי געמוזט בעטראַכטען, אַז דער ענין וועט פאַר איהר זיין זעהר שווער צו געווינען. אין די לענדער, וואָס ליגען ביי די ברעגעס פון מיטעלענדישען ים, הערשט נעמליך די איבערצייגונג, אַז דער נייער ענגליש־איטאַליענישער הסכם איז נאָר א פאַרשפּיל צו א שפּעטערען פראַנצויזיש־איטאַליענישען אָפּמאַך, וואָס זיין ציל וועט זיין אויפצוהאַלטען דעם סטאַטוס־קוואָ אין דעם טייל וועלט.

יעדענפאַלס רעכענט מען זיך אין טערקיי דערמיט, אַז ראַטען־פאַרבאַנד וואָלט אין דעם פאַל נישט געקומען צו הילף פראַנקרייך, ווייל זי איז געבונדען מיט טערקיי דורך א פריינדשאַפטס־בונד און נישט־אַנגריפס־פּאַקט.

ווי מיר האָבען שוין אין אָנהויב אָנגעוויזען, איז לאָנדאָן טיף איבערצייגט, אַז די ענגליש־פראַנצויזישע פאַרשטענדיגונג וועט אין דעם פאַל שפּילען א בעדייטענדע ראָלע. די לאַגע ווערט נישט גענומען טראַגיש. איבעריגענס האַנדעלט עס זיך נאָר אין א לאָקאַלען קאָנפליקט. ענגלאַנד איז געוואוינט צו פאַרשידענע קאָלאָניאַלע קאָנפליקטען, וואָס אין אָנהויב זעהען זיי אויס דראָהענד און שפּעטער לאָזען זיי זיך בעזייטיגען.

דאָס ערשטע וואָרט אין דער דאָזיגער פראַגע געהערט אָבער צו פראַנקרייך און לאָנדאָן מוז וואַרטען, וואָס עס וועט זאָגען פּאַריז.

אוגור

פראַנקרייך גיט אויס מיליאַרדען אויף איהר בעוואָפנונג

גלייכצייטיג מיט די בעמיהונגען צו פערזיכערען דעם שלום -- ווייזט פראַנקרייך אַרויס אין דער לעצטער צייט א גרויס פאַרשטענדניש פאַר דער בעוואָפנונגס פראַגע. א בעווייז פון דער דאָזיגער פאַרשטענדניש איז צווישען אַנדערע דער איינשטימיג אָנגענומענער בעשלוס וועגען א גרויסער הלוואה פאַר פּוילען מיטין ציל צו פערגרעסערן די פאַרטיידיגונגס־קראַפט פון לאַנד, ווי אויך דער ריזיגער בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום אין פראַנקרייך.

„דער בודזשעט פון דער אַרמעע אויפ'ן יאָהר 1937 איז דער העכסטער בודזשעט וואָס איז ביז איצט ווען עס איז אַמאָל אָנגענומען געוואָרען אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט — שרייבט די „טאַן". אין דער „דיילי העראַלד" גיט צו דערצו, אַז דאָס איז דער העכסטער בודזשעט אין שלום צייט, וואָס איז נאָר אַמאָל פאַרגעלעגט געוואָרען געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען, די ציפערען, — די טרוקענע ציפערען האָבען זייער אויסשפּראַך. דער בעוואָפנונגס־פּראָגראַם, וואָס איז א בעשטאַנדטייל פון בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום דאַלאַדיעס בעהמט אַרום צווישען אַנדערע 14 מיליאַרד פראַנק פאַר דער יבשה אַרמעע, 5 מיליאַרד פאַר'ן פלאָט, 500 מיליאָן אויף נייע פאַרטען אויף דער צפון'דיגער גרעניץ פון פראַנקרייך, 5 מיליאַרד פראַנק אויף צו פאַרגרעסערען די לופט־פליהעריי.

צוזאַמען בעטרעפט דער בודזשעט פון קריגס מיניסטעריום אויפ'ן יאָהר 1937 24 מיליאַרד און 500 מיליאָן פראַנק.

דער מיליטערישער בודזשעט בעשטעהט פון צוויי טיילען: פון נאָרמאַלען בודזשעט און אויסערגעוועהנליכע קרעדיטען, וואָס בילדען א ספּעציעלען פאָנד אויף אַדורכצופיהרען די צוגאָב בעוואָפנונגען, דער עודף פון בודזשעט אויף בעוואָפנונגס־צוועקען אויפ'ן יאָהר 1937 בעטרעפט 59 פּראָצענט אין פאַרהעלטניש צום פאָריאָהריגען בודזשעט.

דער פינאַנץ מיניסטער אוריאָל האָט אויף דער פראַגע פאַר וואָס ער איז מסכים געווען אויף אַזאַ הויכען בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום געענטפערט, אַז ער איז מסכים געווען צו דער גאַנצער שטעלונג פון גאַנצען קאַבינעט, וועלכער מאָטיווירט די אויסערגעוועהנליכע אויסגאַבען אויף דער אַרמעע דורך פאָלגענדע נויטווענדיגקייטען: 1) עס מוז פאַרגרעסערט ווערען די צאָהל פון פּראָפעסיאָנעלע אָפיציערען און אונטער־אָפיציערען, 2) עס מוזען פאַרגרעסערט ווערען די פּרעמיעס פאַר לענגערען מיליטער־דינסט, 3) פאַרלענגערען דאָס מיליטער דינסט, 4) די גרעניץ פעסטונגען מוזען בעזעצט ווערען אויף א לענגערע צייט, 5) בעסערע בעשפייזונג פון דער אַרמעע, 6) די צפון'דיגע גרעניצען פון פראַנקרייך מוזען בעפעסטיגט ווערען.

דער מיניסטער דאַלאַדיע מאָטיווירענדיג זיין ריזיגען בודזשעט, וואָס שטייגט איבער וואָס מיר האָבען שוין אָנגעוויזען איבער 24 מיליאַרד פראַנק האָט ציטירט די אויבען אויסגערעכענטע צילען, וועלכע זענען לויט זיין מיינונג אין איצטיגען מאָמענט די דרינגענדסטע. אחוץ דעם האָט דער דאָזיגער מיניסטער פאָרגעשטעלט דעם פּאַרלאַמענט א רייהע ווייטערדיגע אויסגאַבען, וואָס וואַרטען אין דער היינטיגער געשפּאַנטער צייט אויף די פראַנצויזישע אַרמעע.

צו די וויכטיגסטע רעכענט דאַלאַדיע די בעפעסטיגונג פון דער צפון'דיגער גרעניץ פון פראַנקרייך אין איהר בעזעצונג מיט שטענדיגע שטאַרקע גאַרניזאָנען.

די נייע פּאָליטיק פון בעלגיען און די געענדערטע שטעלונג פון בעלגיען בנוגע צו פראַנקרייך, צווינגט די רעגירונג פון בלומען צו פאַרשטאַרקען די בעפעסטיגונג צווישען שאַרלעוויל און וואַלאַנסיען עס מוז אויך פאַרשטאַרקט ווערען דער שוץ פון די אינדוסטריעלע צענטרען רובע ליל, און טורקואַן. אין די ראַהמען פון פאַרגרעסערטען בודזשעט זענען פאָרגעזעהן צווישען אַנדערען דאָס שאַפען א ספּעציעלען אינסטיטוט פון וויסענשאַפטליכע פאָרשונגען אויפ'ן געביט פון מלוכה פאַרטיידיגונג. די צאָהל אָפיציערען און אונטער אָפיציערען זאָל פאַרגרעסערט ווערען בעזונדערס אויב עס האַנדעלט זיך וועגען אַקטיווע מיליטער לייט (אין די לעצטע 18 חדשים איז די צאָהל פּראָפעסיאָנעלע אָפיציערען און אונטער אָפיציערען פאַרגרעסערט געוואָרען פון 106,000 אויף 144,000). די איבונגען פון רעזערוויסטען, וואָס האָבען ביז איצט געדויערט 21 טאָג אין משך פון יאָהר — וועלען איצט פאָרקומען צוויי מאָל אין יאָהר צו 15 טעג.

דאָס נייע געזעץ וועגען צוגרייטונג צו מלוכה פאַרטיידיגונג זאָל פאַראויסזעהען דעם חוב פון מיליטערישער צוגרייטונג פון די יוגענד ביז צו 18 יאָהר. אויך די שול־יוגענד פון 14 יאָהר דאַרף אין הינזיכט פון פיזישער ערציהונג אָרגאַניזירט ווערען אין א רעגולאַמין, וואָס וועט פעסטגעשטעלט ווערען דורך א מיליטערישער אינסטאַנץ.

אויך דער פּלאַן פון [illegible] דעם פראַנצויזישען פלאָט אויפ'ן יאָהר 1937 זעהט פאָר א רייהע ריזיגע אינוועסטיציעס. דער „טאַן" מעלדעט, אַז די העכערונג פון טאָנאַזש פון די נייע שיפען וועט דערגרייכען ביז 47,000 טאָן. אין די פאַרגאַנגענע יאָהרען האָט דער בודזשעט פאַראויסגעזעהן א בעדייטענד קלענערען טאָנאַזש, ווייל די גאַנצע יעהרליכע אַרבייט אויף דעם געביט האָט זיך אויסגעדריקט מיט דעם ציפער 30 טויזענד. דער נייער פּלאַן פון אויסבויען דעם פראַנצויזישען פלאָט זעהט פאַר דעם בוי פון לייכטע איינהייטען ווי אויך פון 4 ריזיגע אונטערוואַסער שיפען צו 26 עווענטועל 35 טויזענד טאָן. אין די ראַהמען פון דעם אויבען דערמאָנטען טאָנאַזש פון 47 טויזענד טאָן זאָלען ענטשטעהן 51 שיפען.

א לעגיאָנער האָט קיין פריינד נישט... ליבט ער א שעה... א נאַכט... א לעבען...

אבגעגעניש מיט אַ לאַזער לעגיאָנער אין „פרעמדען לעגיאָן"

פון י. באַמסקי

— איהר ווילט אַ ווייב? —

ער האָט נישט געזאָגט אַ מיידעל, נישט אַ פרוי.

— אַ ווייב — אַזוי רעדען דאָ די לעגיאָנע־רען וועגען אַ פרוי.

און איך האָב געוואָלט, אַז ער זאָל פאַר מיר רעדען. איך האָב געוואָלט איהם זעהען, דעם עלענדען לאַדזער יודישען לעגיאָנער אין זיין פרעה־ליכקייט און אין זיין אומעט. האָב איך געזאָגט:

— יאָ! —

האָט איישא גענומען שרייען אַ נאָמען: —

— ר'הקיאה... רר...הקיאה...

אַ מיידעל האָט זיך בעוויזען אויף דער שוועל. האָט אַריינגערוקט דעם קאָפּ אין קעמערל, און איישא האָט איהר גלייך אָנגעוויזען אויף מיר. אין זי אַריין שטיל, אומדרייסט און מיטאַמאָל ווי נאָר מיר האָבען זיי א וואָרף געטון די צוויי פינפער - פראַנקען, האָבען בידע אויפגעלעבט אין אַ שמחה, בידע האָבען גענומען לויפען אַרום אונז, האַלזען, קושען: —

— וואָס ווילט איהר? —

— טרינקען !! —

מען האָט זיי געגעבען געלד. שנאַפּס איז אין די ערטער פערבאָטען, אָבער מען קויפט עס אין דרויסען און מען טראָגט עס אַריין אין דער שטיל. האָט דער לעגיאַנער געטרונקען, געקושט די קליי־נע איישא, וועלכע איז מיט איהר חבר'טע געלע־גען אויף דער ערד מיט דעם קאָפּ ביי אונז צופוסענס. געפרעהט זיך: —

— איהר בלייבט לאַנג!

דעם לאָמפּ האָבען זיי פערהאנגען. האָבען גע־נומען טאַנצען דעם בויך־טאַנץ און מיר האָבען צוגעפּאַטשט מיט די הענד צום טאַקט. פרעך אויפגעדעקט זיך, פרעך געוואונקען. און וואָס מעהר גלעזלעך מען האָט אויסגעלעדיגט, אַלץ פערגאָסענער זענען געוואָרען די לאָזער בלויע אויגען און אַלץ בערעדעוודיגער איז ער געוואָרען און אַלץ צערטליכער איז ער געוואָרען צו איי־שא'ן. גאַרנישט געאיילט זיך איב'ם הינטער־צימער צום בעלעגער... פון דרויסען, פון אומעטום, פון דער נאַכט, פון דער וויסטע, פינ'ם אַרימען גרימ־פלען פון די מיידלעך איז געגאַנגען אַזאַ די־סע, פוילע תאווה'דיגקייט — נישט קיין ברוטאַלע נישט קיין הייסע, וואָס שלאָגט אין קאָפּ און מאַכט בלינד, נאָר ווי אַ צאַרטער רוף נאָך שטילער ווייב־ליכקייט — נישט ווייב, נאָר צערטליכקייט האָט געטראָגען זיך. שטילע אונטערטעניגע צוגעפּאַ־לענקייט פון צוויי אַרימע אראַבער־ש האַלב - נאַ־קעטע גאַסען - מיידלעך — אַ מילדער בעגעהר און א בענקען — נישט ווי ביליגע פּראָסטיטוטקעס זאָלען דאָ ליגען פאַר אונזערע נידריגע זעלנער בריית אויסצופיהרען יעדען נידערטרעכטיגסטען בעגעהר אונזערען, נאָר עפּעס חלומות נאָך וועל־כע מען האָט אַזוי געבענקט און געגאַרט, און דער לעגיאָנער האָט געקוקט שכור אויף זיי. אָהן ווער־טער, נאָר מיט אַ האַנד פון א האר האָט ער גע־גלעט איישא'ס קאָפּ, וועלכע האָט געקוקט אויף איהם מיט פייכטע אויגען פון אַ געטרייען הונד... זיי זענען שוין געוואוינט די מיידלעך צו די אומעטען פון א לעגיאָנער און זיי ווייסען, אַז מען דאַרף שווייגען, ווייל אַנדערש קען ער מיט'ן פוס אַ שטויס טון און אפילו אַ מעסער אַריינשטע־כען. שווייגען זיי. ווייל געלד קריגט מען אויך אין אַזאַ מינוט מעהר — דאָס גאַנצע געלד, וואָס דער לעגיאָנער האָט. גיט ער אָפּ, אויב דאס „ווייב" פערשטעהט איהם דעמאָלט.

* * *

וויפיל זענען מיר אַזוי געזעסען צוזאַמען? — שטיל איז געווען. בלויז דאָס געסעל אַרום האָט גערוישט מיט גראָבע רייד. בלויז פון צייט צו צייט האָט דער לעגיאָנער אַריינגעגראָבען זיינע ליפּען אין איישא. פלעגט זי אויסקוויטשען: —

— כ'שטום ווער...

און דערזעהן זיין טרויעריגען בליק און צו־ריקגעכאַפּט זיך: —

— נו בייס...

זי האָט געפיהלט, אַז זיין רציחה מוז זיך נאָך אויסלאָדען און דערויף איז זי דאָך אַ פרוי, וואָס דאַרף אַלעס אויסשטעהן פונ'ם מאַן. ביז צום סוף האָט ער זיך אַ הויב געטון: -

— מיר געהען? —

— יאָ.

צ הויפען געלד האָט ער אַ וואָרף געטון איי־שאַ'ן אין איהר קליין אראַביש פּייקעל אריין, וואָס האָט אויפגעקלונגען. די גאַנצע פאָר פראַנק פון די 15 טעג, וואָס מען האָט איהם אויסגע־צאָהלט. מיר זענען אַרויס. בלוי און פריש און וואַרים איז געווען די נאַכט, פונ'ם אראבישען גע־סעל האָט געטראָגען זיך אַנ'עפּוש, און כּון דער וויסטע האָט געבלאָזען אַ ווינט און האָט געוויגט די שטאָלצע קעפּ פון די הויכע פאַלמעס, וועלכע האָבען געבאָדען זיך אינ'ם מילך־שיין פון דער לבנה, איז מען געטראָטען פאַר זיך. געטראָטען אָהן רייד. ביז דער לעגיאָנער האָט אַ זאָג געטון ווי אַ פערענטפערונג: —

— אט זענען זיי, אונזערע פריינדינס ! —

און אין א ווייל אַרום:

— די איינציגע ! —

און נאָך צוגעגעבען : —

— א לעגיאַנער האָט קיין פריינד נישט. דער מענש איז געגען איהם. קען ער בלויז האָדעווען א הונד אָדער האָבען א ווייב...

דער דרויסען האָט איהם אָפּגעפרישט און די שטילקייט, די פערצווייפעלטע לידיגקייט פון די געסלעך האָט פערשטאַרקט איינזאַמקייט. איך האָב אַלץ געוואַרט, ער זאָל אָנהויבען רעדען... יועגעו זיך... וועגען זיין יוגנט צום לעגיאָן און האָב מיט מיין נישט ענטפערען נאָך מעהר געשטאַרקט זיין בעגעהר אויסצולאָזען זיין רציחה. איך האָב אַבער מורא געהאַט מיט א וואָרט איבערצורייסען דעם אנגעקניפּטען פאָדעם. האָב איך בלויז פרוי־בירט :

— גוטע מיידלעך...

איז עס געלונגען. ער האָט א זאָג געטון ווי דער גאַנצער וועל אויף צו־להכעיס:

— די איינציגע... דאָס איז אַלעס, וואָס בלייבט אונז: מיר מאַרש'רען, מיר געהען, וואוהין? אַזוי טראָגט מען א בענקען... יעדער איינער פון אונז האָט דאָך עפּעס פערלאָזען. יעדער איינער פון אונז האָט א פאַרגאַלט הארץ — בלייבען בלויז זיי.

* * *

אין לאַנדא האָט גענומען מיר רעדען כּון די פע־שידענע פרויען, וועלכע ער האָט געליבט. איין שעה אמאָל, איין נאַכט אַמאָל, א וואָך אַמאָל, און מעהר אמאָל. נאָר האָט גערעדט פון אלע „רעזערווירטע קוואַרטאַלען" פון מאַראָקאָ, דער „בוזביר" פון קאַ־זאַבלאַנקא מיט זיינע אַראַבישע און יודישע וויי־בער, די מיידלעך פון פעז, די פרויען פון ראַבאַ און דאָק אבשוילעכע איילינע „בע־עס־צע", וואָס פאַרט נאָך מיט די ווייבער דעם לעגיאָן. אומעטום גע־זוכט א ביסעל ליבע. דאָ פערברענגט איין זיסע גוטע נאַכט, דאָרט געשטאַנען הינטער דעם געצעלט אין דער רייה מיט לעגיאָנערען און געוואַרט שעהן ביז מען איז צוגעקומען... איבעראַל מיטגעטראָגען א שטיק הארץ, אמאָל דערפילט זיך צוריקגעצויגען צום לעבען דורך א שמאָלער צאַרטער האַנד כּון א פרוי, וואָס וויל אפילו קיין געלד נישט נעמען און דאָרט דערפילט, ווי עפּעס שטאַרבט אָב פון די יונגעלשע יונגע יאהרען, ווי עפּעס יוערט פאָן זיך אליין דערנידריגט, ווי עפּעס מענשליכעס יוערט בעליידיגט... אַזוי האָט ער געטראָטען איבער די בערג פונ'ם מאַראָקאַנישען אנטי־אטלאַס, האָט בע־זיגט נייע שבטים פון אַ־אַבער און האָט אומעטום געטראַטען אויף זיין אייגענער יוגענד, — נעמען האָט ער אָנגערופען, נעמען פון פרויען, פערשידע־נע נעמען: אַראַבישע, יודישע, פראַנצויזישע. די „אַ־בייט" נאָך איצט אין מאַראקעש... און פון דער אַנדערער וויסט ער, אַז זי איז געוואָרען א טענ־צערין, און איין נאָמען האָט ער, וואָס ער וויל עס נישט פערגעסען...

און ער שאַרט אויף דעם אַרבעל און ווייזט א טאַטואירונג אויף דער האַנד:

— „מאַרי"...

גרויסע אומגעלומפּערטע אותיות זו׳ א האַנט דורכגעלעכערט פון א פייל.

— זי ?

— זי איז פון פאַריז.

די אויגען צינדען זיך איהם ווייטער אָן:

— אה, ווען איך זעה זי!!

ער גיט א כאַפּ זיך צום קורצען שווערדעל.

— מיט דעם אין האַרצען...

ער זעהט ווייטער אויס אזאַ פערביסענער לעג־יאָנער:

— צוליב איהר בין איך דאָ!!

* * *

אויף דעם האָב איך געוואַרט, איך האָב געפילט, אַז איצט וועט ער שוין רעדען. איצט ווייס איך, פאַרוואָס ער איז אַוועק אין לעגיאָן. און איך האָב זיך נישט אָבגעבאָרט. אין א מינוט אַרום האָט ער שוין אליין געזאָגט:

— צוליב איהר וויינט מיין מאַמע... היינט ביי־נאַכט דאָרט ביי זיך, און נעכטען, און מיט א יאהר צוריק, און אַזוי כסדר. מיין מאַמע'ס בריף זענען פול מיט טרעהרען, און די בריף ברעכען מיך איין, אבער זיי גיבען מיר אויך כוח צו דערגעהען ביז דעם סוף פון די פינף יאהר. צוליב איהר איז מיין טאַטער געשטאָרבען.

— א געליבטע?

— מאַרי איז געווען מיין ליבע און מיין אומ־גליק. זי האָט מיר געגעבען דאָס גרעסטע געווס, וואָס א מאַן קען האָבען, יוען ער הויבט נאָר פון זיין לעבען, און זי האָט אין מיין הארץ אויך אַריינ־געוואָרפען דעם גיפטיגסטען שלאַנג, יוואָס מען גע־פינט אונטער א סקאַלע.

* * *

און ער האָט מיר דערציילט די ליבע זיינע, אַזען ווי מען רעדט צו אַנ'עלטערען ברודער, פאַר יועל־כען מען שעהמט זיך לאַנג און פלוצלונג דערפילט מען אין איהם א צוטרויליך הארץ. ער האָט מיר עס דערציילט און דעם שלאָף פון מיינע אויגען אויף א סך נעכט צוגענומען. אַזוי צוברעכען איז ער געוואָרען און אַזוי האָט איהם דאמאָלס אינ'ם יונגעלשען שכל א שווינדעל געטון — או ער איז אוועק אין לעגיאָן.

יודישע איבערוואנדערונג פון אוקראינא

מאָסקווע (יט"א) די טעג איז פאָרגעקומען א פלענאַר־זיצונג פון אוקראַינישען „קאָמזעט", אויף וועלכער עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען יודישע איבערוואַנדערונג כּון אוקראַינע קיין ביראָ־בידזשאַן און אין דעם אויטאָנאָמען ראַיאָן פון קאַלינידאָרף.

אויף דער זיצונג איז בעריכטעט געוואָרען, אַז אין 1936 האָבען פון אוקראַינע איבערגעוואַנדערט אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד (ביראָ־בידזשאַן) מיט 583 יודישע פאַמיליעס, וועניגער ווי עס איז געווען אָנגעמערקט אין פּלאַן פאַר דעם דאָזיגען יאָהר. לויט'ן פּלאַן האָבען פון אוקראַינע געזאָלט אָבפאָהרען 1500 משפחות, אבגעשיקט האָט מען אָבער בלויז 967 משפחות. דאַגעגען יהאָט מען יחידים איבערגעשיקט עטוואָס מעהר יוי עס האָט פאָראויסגעזעהען דער איבערוואַנדערונגס־פּלאַן : 1551 אַנשטאָט 1500.

די שולד דערפאַר — איז אָנגעוויזען געוואָ־רען אויף דער זיצונג — טראָגען די געגענטליכע קאָמיטעטען פון „קאָמזעט", וועלכע האָבען נישט גענוג ענערגיש געפיהרט די ווערביר־טעטיגקייט. א געוויסע שולד פאַלט אָבער אויך אויף דעם צענ־טראַלען „קאָמזעט", וועלכער האָט נישט געשיקט בעצייטענס קיין גענוגענדע צאָהל איבערוואנדערונגס אָרדערס. די הויפּט־סיבה פאַר דער אונבעפרידיגענ דער דורכפיהרונג פון דער איבערוואַנדערונגס־אר־בייט איז געלעגען אין ביראָ־בידזשאַן גופא און איז בעשטאַנען דערין, וואָס דאָרט איז נישט צוגע גרייט געוואָרען א גענוגענדע צאָהל דירות פאַר די איבערוואַנדערער. א רייה איבערוואַנדערער, וואָס זענען שוין געווען גרייט אָבצופאָהרען קיין ביראָ־בידזשאַן, האָט מען געמוזט צוריקהאַלטען פון דער רייזע צוליב דעם, וואָס זיי יוואָלטען נישט גע־האַט וואו צו יוואוינען נאָכ'ן אָנקומען קיין ביראָ־בידזשאַן. אויף דער זיצונג פון „קאָמזעט" איז פעסט־געשטעלט געוואָרען די נישט צופרידענשטעלענדע קוואַליטעט פון די איבערוואַנדערער־קאַנ־ידאַטען. אַ טייל וועבירט א בערזו ג רע האָט מע געמוזט צוריקשיקען אָדער מחמת זייער נישט־ענטשפּרע־כענדען געזונט־צושטאַנד, אָדער צוליב אַנדערע סיבות.

עס איז אויך נישט אויסגעפילט געוואָרען דער אָנגעמערקטער איבערוואַנדערונגס־פּלאַן פון אוּ־קראַינע אין קאַלינינדאָרפער ראַיאָן. אַנשטאָט די אָנגעמערקטע 300 משפחות האָט מען איבערגע־שיקט בלויז 82 אין די קאָלכאָזען, וואָס האָבען גע־מוזט האָבען פרישע אַרבייטס־הענד כּדי זיך צו פערפעסטיגען. 18 יודישע פאַמיליעס האָבען קיין קאַלינינדאָרף איבערגעוואַנדערט פון אייגענער אי־ניציאַטיוו. דאָס פּרעזידיום פון „קאָמזעט" יוהאָט פעסטגעשטעלט, דאָס עס איז מעגליך געווען אי־בערצושיקען קיין קאַלינינדאָרף די אָנגעמערקטע צאָהל 300 משפחות, דאָס איז אָבער נישט געשעהען צוליב אָפּגעלאָזענקייט און גרינגשעצונג פון דער אַרבייט אין דער ריכטונג. גלייכצייטיג איז אָבער פעסטגעשטעלט געוואָרען, או אַ דאַנק דער מעכאַני־זאַציע פון דער לאַנדווירטשאַפט אין קאַלינינדאָרפער ראַיאָן (85 פּראָצ. לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייט ווערט אָבגעטון מיט דער הילף פון מעכאַנישער קראַפט) האָבען זיך די דאָרטיגע קאָלכאָזען פער־פעסטיגט און נויטיגען זיך נישט מעהר אין נייע איבערוואַנדערער. מחמת דעם יוערט די איבערוואַנ־דערונג קיין קאַלינינדאָרף אָפּגעשטעלט.

דער גורל פון א פרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

48)

זי איז צוגעגאַנגען און געזעהען אַז ער שטעהט אויפן שמאָלען באַלקאָן, וואָס האָט זיך געצויגען אַרום אַלע פענסטער פון האָטעל. זי האָט איהם אַריינ געלאָזט דורכן פענסטער.

שאַ... איך בין די גאַנצע צייט דאָ געווען, טאָ מער וועסטו דאַרפען מיין הילף.

— איך האָב אַלץ אויסגעפונען!

ס'איז דאָ נאָך עפּעס צו טון!

— וואָס?

דאָרט ליגט זיין פּאָרטפעל מיט דאָקומענטען.

— ניין! עס טויג נישט צוצונעמען די דאָקומענ־טען! דער חשד וועט גלייך פאַלען אויף מיר!

ער האָט פון קעשענע אַרויסגענומען אַ קליינע קאַמערע, אויפגעעפענט דעם פּאָרטפעל, פאָטאָגראַ־פירט אַלע דאָקומענטען און צוריק אַלץ אוועקגעלעגט ווי געווען. ער האָט גלייך פארשטאַנען אַז די פּאַפּירען זע־נען זעהר וויכטיגע: דאָס זענען געווען אָפיציעלע טראַנזאַקציעס, אונטערגעשריבען פון דער רוסישער רעגירונג... מיליטערישע סודות!

ער איז דאַן צוריק אַרויס דורכן פענסטער, גע־גאַנגען מיטן באַלקאָן ביז צום פענסטער פון צימער, וואָס ער האָט ספּעציעל געדונגען כּדי צוצוקומען צו סטאַווראָגינס צימער.

רחל איז אַרויסגעגאַנגען דורך דער טיר. דורכגע־הענדיג דעם קאָרידאָר האָט זי געזעהען ווי די לאָקאַ יען קוקען זיך איבער מיינענדיג, אַז זי איז איינע פון די פרויען וואָס סטאַווראָגין נעמט אַרויף אויף ביי־נאַכט.

רחל האָט איבערגעגעבען דאָס וואָס זי האָט אַליין געפונען ביי סטאַווראָגינען צום הויפּטפיהרער פון איהר שפּיאָנאַזש גרופּע, אַז אין א וואָך אַרום האָט זי מיט א צייטונגדיג הארץ געלייענט אין די צייטונ־גען, אַז א שיף, וואָס האָט געטראָגען א גריכישע פאָן און וואָס גריכענלאַנד ווייסט נישט פון איהר, איז געזונקען געוואָרען פון א דייטשער סובמארין. צווי־שען די נעמען פון די פּאַסאַזשירען, וואָס זענען דער־טרונקען געוואָרען, האָט זי איבערגעלייענט דעם נאָ־מען ניקאָלאַי סטאַווראָגין.

מיט קאָפּ שווינדלעריש פערגניגען האָט זי דערפילט דעם טעם פון נקמה! אין איהרע הענט ליגט דער שיקזאַל פון מענשליכע לעבענס! זי איז פערבונדען מיט רעגירונגען! זי זעהט רעזולטאַטען פון איהר אַרבייט דורך לענדער איבער ימען!

זי האָט צוגעמאַכט די אויגען און ס'איז פאַר איהר אויפגעשוואומען דאָס בילד פון סטאַווראָגינען ווי ער איז א שיכור'ער א האַלבהיגער צו איהר געקראָ־כען, ווי ער האָט מיט זיין גראָבען מויל געזודעלט יודען געשריגען זשידעס! זשידעס! און זי האָט אין איהם געהאַט א נקמה! אזא פייערדיגע נקמה... די נקמה פון א פרוי

קאַפּיטעל 16

רחל'ס ערשטער גראַנדיעזער ערפאָלג אין איהר ניי ער אַרבייט האָט איהר געשאַפען א גרויסען נאָמען ביי איהרע מיטאַרבייטער. איהר נאָמען האָט דער גרייכט צו דעם הויפּט קוואַרטיר פון דייטשען שפּיאָ נאַזש, און בעפעהלען זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען צו לאָזען אויף איהר פיל געוויכט, נישט זשאַלעווען אויף איהר קיין געלד, ווייל זיי זענען געווען זיכער, אַז עס וועט נישט נעמען לאַנג און זי וועט ווערען א צווייטע מאַטאַ האַרי.

די פאָלגען פון איהר אויסגעפינען די סודות פון דער געהיימער מיסיע, וואָס איז געפאָהרען קיין אַמעריקע און דאָס זינקען די שיף אין וועלכער זיי זענען געפאָהרען האָט געהאַט א גרויסע ווירקונג אויפן גאַנג פון דער מלחמה.

די דייטשע מיליטער לייט האָבען זיך דערוואוסט אַז די אַנטאַנטע פילט זיך נישט זיכער, זענען שטאַרק איבערראַשט פון דייטשלאַנדס זיגען און זוכען שוין בעצייטענס הילף פון ווייטען אַמעריקע.

ביי אַ סעסיע פון דייטשען גענעראַל שטאַב זע־נען פאָרגעבראַכט געוואָרען די ניי אויסגעפונענע סודות, וואָס רחל האָט אויסשפּיאָנירט און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו ענדערן די סטראַטעגיע פון דייטשלאַנדס מלחמה־פּירען. געמענדיג אין בעטראַכט די נישט־זיכערקייט און מורא פון די אַנטאַנטע און די געפאַהר, אַז אַמעריקע וועט סוף כּל סוף אַריינ־געצויגען ווערען אין דער מלחמה, האָט דער דייטשער גענעראַל־שטאַב גענומען צוגרייטען שטאַרקע אַטאַ־קעס כּדי נאָך שטאַרקער איבערצושרעקען די שונ־אים און זיי צווינגען זיך אונטערצוגעבען.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושי־קען קיין אַמעריקע מעהר דייטשע שפּיאָנען צו שאַפען דאָרטען פּראָ דייטשע פּראָפּאַגאַנדע און אַ־רויסרופען שטימונג פאַר דייטשלאַנד.

א גרויסע סומע געלד איז אַסיגנירט געוואָרען איבערצוקויפען די אַמעריקאַנער פּרעסע אַז צייטונגען זאָלען שרייבען סימפּאַטיש פאַר דייטש־לאַנד.

דער דייטשער גענעראַל שטאַב האָט זיך מיט דעם נאָך אַלץ נישט בעגנוגענט. א גרויסע גרופּע דייטשע שפּיאָנען און פּראָפּאַגאַנדיסטען זענען אַרומגעגע־שיקט געוואָרען קיין מעקסיקע כּדי דאָרטען צוריק אויפלעבען דעם באַנדיטיזם. אַרויסרופען שנאה ביי די מעקסיקאַנער צו אַמעריקע און שאַפען אַ מלחמה געפאַהר צווישען די 2 לענדער. די אויסרעכנונג פון די דייטשע מיליטער לייט איז געווען, אַז אויב אַמע־ריקעס הענט וועלען זיין פערנומען מיט מעקסיקע וועט זי נישט קאָנען צ'שטעהן צו די אַליאַנטע. גוסטאַוו שאַכטנער, א געניטער קאָלאָנעל פון דער דייטשער אַרמעע וואָס האָט ביים אויסברוך פון דער מלחמה געוואוינט אין אַמעריקע און האָט זיך דאָרטען אַנגעשלאָסען אין דייטשען שפּיאָנאַזש און וואָס ס'איז איהם שוין אַ שטיקעל צייט אויסגעקו־מען צו פערברענגען אין מעקסיקע — איז בעשטימט געוואָרען או ער זאָל אָהין אָבפאָהרען און דאָרטען אנפיהרען א טייל פון דער שפּיאָנאַזש אַרבייט.

(פאָרטזעצונג קומט).

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואָר

קריסטליכע גמ"ח־קאַסעס

אין דער פּוילישער פּרעסע איז איצט פול מיט אַרטיקלען וועגן קריסטליכע קאַסעס פון אָהן־פּראָצענטיגען קרעדיט. עס שרייבט וועגען דעם די טאָג־פּרעסע פון אַלע ריכטונגען, עס שרייבען עקאָנאָמישע זשורנאַלען. עס אינפאָרמירען וועגען די קריסטליכע גמ"ח־קאַסעס און עס אַגיטירען פאַר זייער גרינדונג די פאַרשידענע אויסגאַבען. אומעטום ווערט דערביי אָנגעוויזען, אַז די זאַך איז געוואָרען זייער אַקטועל, ווייל די יודישע באַפעלקערונג באַזיצט שוין אַ גאַר גרויסע נעץ פון גמ"ח־קאַסעס. עס ווערען געבראַכט פאַרשידענע סטאַטיסטישע דאַטען וועגען דער טעטיגקייט פון די יודישע גמ"ח־קאַסעס, מעהרער פון אַלץ ווערען ציטירט די ציפער וועגען די אומזאַצען פון די קאַסעס, און ביים לייענער ווערט דערוועקט דער איינדרוק, אַז אין פאַרלויף פון עטליכע יאָהר זענען דורך די יודישע גמ"ח־קאַסעס אַריינגעפלאָסען צעהנדליגער און הונדערטער מיליאָנען פאַר דער יודישער באַפעלקערונג. ווען אַפילו עס וועלען שוין געבראַכט ריכטיגע דאַטען, ווערט געוועהנליך פאַרטושט, אַז די ציפער באַציהען זיך צו די אומזאַצען און אַז אַרום און אַרום האָט דאָס אויסלענדישע יודענטום אַריינגעגעבען אין די קאַסעס דורך דער פאַרמיטלונג פון „דזשאָינט" נישט מעהרערער ווי 5 מיל. זל.

מיט איין וואָרט, מען שילדערט די גרויסע מאַכט פון דער נעץ יודישע גמ"ח־קאַסעס, כדי צו סטימולירען די אַקטיוויטעט פון דער פּוילישער געזעלשאַפט. און וואָס עס דערזאָגט נישט די ערנסטע פּרעסע, דאָס זאָגען אַרויס מיט'ן פולען מויל די אַנטיסעמיטישע גאַסען־צייטונגען, אַז די קריסטליכע גמ"ח־קאַסעס דאַרפען דינען אַלס וועקצייג אויף אַרויסצושטויסען יודען פון האַנדעל און האַנדווערק.

„כדי צוצוגעבען חשק צו גרינדען קאַסעס — באַמערקט „פאָלקס־הילף" (נומ. 9) — הייסט מען זיך פאַרקוקען אויף דער אָרגאַניזאַציע פון די יודישע גמ"ח־קאַסעס, אָבער די גרינדער פון די נייע קאַסעס ווייסען גוט, אַז מיט דעם אמת'ן בילד פון די יודישע קאַסעס וועט מען קיינעם נישט באַגייסטערען זיי נאָכצוטון. זיי ווייסען גוט ווי ווייניג לאַקענדעס עס איז דאָ אין די יודישע קאַסעס, ווען מען וועט דערציילען דעם אמת, אַז דער גאַנצער אומזאַץ־קאַפּיטאַל פון אַלע איבער 800 קאַסעס אין פּוילען איז נישט מעהר ווי 10 מיליאָן, נישט מעהרער ווי 10 פּראָצ. פון דעם, וואָס ס'האָט למשל די וואַרשאַוער ק. ק. א.), אַז מען דאַרף וואַרטען וואָכען און אַפּט חדשים אויף באַקומען דאָרט 50—100 זל. אַ הלואה, אַז די רעגירונגס־סובווענץ פאַר די יודישע קאַסעס פאַר דער גאַנצער צייט באַטרעפט ווייניגער ווי 3 זל. פאַר אַ פאַמיליע. לוינט נישט דער אמת, העלפט מען זיך אַרויס מיט שקר".

פון די אַלע שקרים, וואָס ווערען פאַרשפּרייט וועגען דער כלומרשטער ווירטשאַפטליכער מאַכט פון יודען, זענען די גוזמאות וועגען די יודישע גמ"ח־קאַסעס נאָך נישט די גרעסטע און נישט די ערגסטע, וויכטיגער איז דאָ גאָר אַן אַנדערער זאַך, אויפ'ן סמך פון די פאַלשע אינפאָרמאַציעס באַטייליגען זיך אין דער אַקציע פאַר דער גרינדונג פון די קריסטליכע גמ"ח־קאַסעס די אָרגאַנען פון דער ווירטשאַפטליכער זעלבסטפאַרוואַלטונג, ווי למשל די האַנדווערקער־קאַמערן און דער פאַרבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערן, און די קריסטליכע גמ"ח־קאַסעס, וועלכע האַלטען נאָך ביים גרינדען זיך, האָבען שוין צוגעזאָגטע מלוכהשע קרעדיטען. דאָס באַדייט, אַז אָרגאַנען פון דער זעלבסטפאַרוואַלטונג, וועלכע ווערען אויסגעהאַלטען אויך אויף יודישע געלט, טוען אַקטען אַנטיסעמיטיש, וועלכע דאַרף צונויף קומען מען אויסשליסליך נישט־יודען. און וואָס אַנבעלאַנגט מלוכה־קרעדיטען, איז באַקאַנט, אַז די יודישע גמ"ח־קאַסעס האָבען סוף כל סוף באַקומען פון די מלוכהשע באַנק נישטיגע הלואות.

די הויפּט־פראַגע איז דאָ וואו קומט עס אַז די האַנדווערקער־קאַמערן און דער פאַרבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערן זאָלען זיין די איניציאַטאָרען און גרינדער פון די דאָזיגע גמילת־חסדים־קאַסעס?

דאָס מיינט נישט, אַז מיר האָבען חלילה טענות דערצו פאַרוואָס אַזעלכע קאַסעס ווערען געשאַפען, פונקט פאַרקעהרט, מיר האָבען שטענדיג אָנגעוויזען, אויף דער נויטווענדיגקייט צו שאַפען פאַר'ן קליינהענדלער און האַנדווערקער קרעדיטען אויף פאַרשידענע אופנים: גרעסערען און קלענערען לאַנג־טערמיניגען און קורץ־טערמיניגען, די פראַגע איז אָבער די וואָס די האַנדווערקער־קאַמערן זענען אינסטיטוציעס, וועלכע נעהמען אַרום אַלע האַנדווערקער אָהן אונטערשיד, פאַרוואָס־זשע גרינדעט מען די גמילת־חסדים־קאַסעס נאָר פאַר קריסטליכע האַנדווערקער? די פּריוואַטע איניציאַטיוו פון פאַרשידענע יודישע אינסטיטוציעס טאָר נישט האָבען קיין שום איינפלוס אויף דער טעטיגקייט פון דער האַנדווערקער קאַמער פונקט אַזוי ווי קיינעם וואָלט נישט איינגעפאַלען צו האָבען טענות ווען אימיצער גרינדעט פאַרשידענע וואָלטעטיגקייטס־אינסטיטוציעס, וועלכע ברענגען הילף פאַר די, וועלכע נויטיגען זיך דערין.

מיר האָבען שוין אָנגעוויזען, אַז שטאַרק מקנא צו זיין אונז מיט די יודישע גמילת־חסדים־קאַסעס איז נישט פאַרהאַן, די גאַנצע אַקציע פון גרינדען קריסטליכע גמילת־חסדים־קאַסעס האָט אַ גאַנץ אַנדערע אויסרעכנונג און נעמליך; דער עקאָנאָמישער צמצום מיט יודען

שוועריקייטען ביים אויסקויפען פּאַטענטען

אינטערווען פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער

די אינדוסטריע און האַנדעל אין דער טעקסטיל בראַנזשע איז איצט פאַרנומען מיט לוסטראַציעס פון שטייער־אַמט. דעריבער איז איצט איינע פון די אַקטועלסטע פראַגען דער ענין וועגען פּאַטענטען.

פיל אונטערנעהמונגען האָבען נאָך נישט אויסגעקויפט זייערע פּאַטענטען, בעזונדערס אין די צווייגען פון דער אינדוסטריע, וואו ס'פעהלען באַשטעלונגען און די פאַבריקען שטעהען איצט.

די דאָזיגע אונטערנעהמונגען טרעפען אָן אויף שוועריגקייטען ביים אויסקויפען פּאַטענטען פון אַזאַ קאַטעגאָריע, וועלכע ער פאַרלאַנגט, די מעהרהייט פירמעס האָבען געקויפט פּאַטענטען אין די לעצטע טעג דעצעמבער אָדער אין די ערשטע טעג פון יאַנואַר, אויב מ'האָט דעם אינדוסטריעלער אָדער סוחר אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבען אַזאַ פּאַטענט ווי ער האָט פאַרלאַנגט, האָט ער שוין נישט געקענט, אַריינטראָגען קיין רעקורס אין דער פינאַנץ־קאַמער ווייל ער האָט שוין נישט געהאַט קיין צייט דערצו.

צוליב דעם האָבען די דאָזיגע שטייער־צאָהלער נאָך נישט אויסגעקויפט קיין פּאַטענטען, ווייל ס'־האַנדעלט זיך נישט נאָר אין דער סומע וואָס דער פּאַטענט קאָסט, נאָר אויך וועגען דעם, וואָס ביים אויסקויפען אַ העכערען פּאַטענט זענען די שטייערן אין פאַרלויף פון אַ גאַנץ יאָהר פיל העכערע.

ס'וועט אויך פּראַקטיצירט, אַז מ'גיט אַרויס די פאַרלאַנגטע קאַטעגאָריע פּאַטענט, אָבער מיט אַ באַמערקונג אויף דער צווייטער זייט פון פּאַטענט, אַז ער איז אויסגעקויפט געוואָרען אויף דער ריזיקאָ און פאַראַנטוואָרטליכקייט פון צאָהלער, אַזאַ באַמערקונג ברענגט ביי דער לוסטראַציע כמעט שטענדיג קאָמפּליקאַציעס פאַר דעם צאָהלער.

— אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די לאָדזער האַנדעלס־קאַמער אונטערגענומען שריט איז דער פינאַנץ־קאַמער צו באַזייטיגען די שוועריגקייטען, וועלכע זענען ענטשטאַנען איז די לעצטע טעג אויפ'ן באַדען פון אויסקויפען פּאַטענטען.

לוסטראַציעס וואָס ווערען איצט אַדורכגעפיהרט

אין געשעפטען, וואַרשטאַטען און פאַבריקען

אין דער היינטיגער וואָך זענען שוין כמעט אין אַלע שטעט און שטעטלעך פאָרגעקומען לוסטראַציעס אין די געוועלבער.

די לוסטראַציע איז אַ דאָפּעלטע: מען קאָנטראָלירט צי מען האָט דעם ריכטיגען פּאַטענט און גלייכצייטיג ווערט אויפגעזאַמעלט מאַטעריאַלען פאַר דער שאַצונג פון אומזאַץ און הכנסה־שטייערן. די לוסטראַציע קאָן פאָרקומען אין משך פון גאַנצען יאָהר.

אין די אינסטרוקציעס פון פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען דער לוסטראַציע אין די געוועלבער ווערט געזאָגט פאָלגענדעס:

דער שטייער־נאַטשעלניק איז מחויב יעדעס יאָהר אַליין צו קאָנטראָלירען מינדעסטענס צעהן פּראָצענט געוועלבער פון זיין ראַיאָן און מינדעסטענס מוז ער באַזוכען 15 פּראָצענט פון די געשעפטען וואָס זענען קאָנטראָלירט געוואָרען דורך די שטייער־באַאַמטע.

אין די שטייער־אינסטרוקציעס פון פינאַנץ־מיניסטער ווערט געזאָגט:

די שטייער־אַמטען און קאָנטראָלערען דאַרפען ספּעציעל אַכטונג געבען אויף די האָטעלען און איינפאָהר־הייזער, וואו עס האַלטען זיך אויף וואַיאַזשאָרען, צוגערייזטע סוחרים און הענדלער, ווי אויך דאַרף מען לעגען אויפמערקזאַמקייט אויף די ירידים און מערק אין די טעג, ווען עס קומען פאַר ירידים.

וועגען אַלע וואַיאַזשאָרען און רייזענדע, וואָס מען טרעפט אין די האָטעלען און איינפאָהר־הייזער מוז מען צונויפשטעלען פּראָטאָקאָלען און אויפנעהמען די נעמען און אַדרעסען פון די פירמעס, פאַר וועלכע זיי פאָהרען. די דאָזיגע פּראָטאָקאָלען דאַרף מען אָבשיקען צו די שטייער־אַמטען אין די ערטער, וואו עס געפינען זיך די פירמעס, וואָס האָבען אַרויסגעשיקט די וואַיאַזשאָרען.

מען דאַרף זיך באַמיהען צו מאַכען די לוסטראַציעס אין די געוועלבער אין די טעג און אין די שעה'ן, אין וועלכער דער האַנדעל איז צום לעבהאַפטסטען. גלייכצייטיג דאַרף דער שטייער־לוסטראַטאָר זיך באַמיהען נישט צו שטערען דעם האַנדעל.

דער לוסטראַטאָר דאַרף ביים קאָנטראָלירען לעגען אויפמערקזאַמקייט, צי עס איז פאַרהאַן דער ריכטיגער פּאַטענט און אויב מען האָט אַ הנחה־פּאַטענט — דאַרף ער נאָכזעהען, צי דאָס באַקומען אַ הנחה־פּאַטענט איז געווען באַגרינדעט. ער דאַרף אויך קאָנטראָלירען, צי עס איז פאַרהאַן אַ סקלאַד און צו מען האָט דערויף אַ רעגיסטראַציע־קאַרטע.

גלייך ווי דער שטייער־לוסטראַטאָר קומט אַריין אין געוועלב, איז די ערשטע פונקציע דאָס אַרומקוקען זיך אין געוועלב, אין דאָס באַטראַכטען דעם לאַגער און נאָכזעהען, צי עס איז פאַרהאַן אַ שילד.

די צווייטע פונקציע איז: פעסטשטעלען, וויפיל פּערזאָנען עס זענען באַשעפטיגט אין געוועלב, זייערע נעמען און פאַמיליע, עלטער און אַדרעסען. ער דאַרף אויך פאַרשרייבען די צאָהל לאַגערען.

די דריטע פונקציע איז: צו הייסען זיך דערלאַנגען די ביכער־רעכנונגען און אַנדערע דאָקומענטען פון וואַנען מען זאָל קענען וויסען וואו און ביי וועמען מען קויפט סחורה און וואָסערע איינקויפס־טראַנזאַקציעס מען מאַכט.

אין אויסנאַהמס־פאַלען, ווען דער לוסטראַטאָר האָט אַ חשד, אַז מען באַהאַלט אויס אין דער וואוינונג סחורה, האַנדעלס־ביכער אָדער רעכנונגען און דאָקומענטען, פון וועלכע מען זאָל קאָנען באַקומען אַ פאַרשטעלונג וועגען אומזאַץ דאַרף ער מאַכען אַ לוסטראַציע אויך אין דער וואוינונג.

אין געשעפטען „סקופּ"

דאַרף דער לוסטראַטאָר פעסטשטעלען:

1) מיט וואָסערע סחורות מען האַנדעלט.

2) וויפיל סקלאַדעס און וויפיל באַטרעפט דער זאַפּאַס סחורה.

3) וואו און ביי וועמען מען קויפט איין סחורה.

4) צי פאַרקויפט מען די סחורה אין זעלבען צושטאַנד און מען האָט דאָס געקויפט, אָדער די סחורה ווערט איבערגעאַרבייט.

5) צי מיט'ן אויפקויפען די סחורה פאַרנעהמט זיך דער אייגענטימער פּערזענליך, אָדער זיינע סובּיעקטען, אָדער אַגענטען.

6) וועמען ווערט די „סקופּ"־סחורה פאַרקויפט, צו אַנדערע סוחרים, אויף דער בערזע א. אז. וו.

7) וויפיל לערך באַטרעפען די האַנדעלס־קאָסטען

ביי האַנדווערקער.

דאַרף מען פעסטשטעלען:

1) צי מען אַרבייט מיט מאַש... צו בלויז האַנד־אַרבייט.

2) צי מען אַרבייט אויס פון אייגענע סחורה, אָדער פון פרעמדע, אַנפאַרטרויערטע סחורות.

3) וויפיל אַרבייטער און געזעלען עס אַרבייטען, זייער עלטער, זייער פּענסיע, אָדער אָהן פּענסיע, צי עס זענען פאַמיליען־מיטגלידער באַשעפטיגט אַלס געזעלען, אָדער פרעמדע.

4) ווי גרויס זענען די פּענסיעס פון די אַרבייטער.

5) דער באַטרעף פון די אויסגעאַרבייטע סחורה,

6) דער באַטרעף פון די זאַפּאַסען סחורה.

7) צי מען האָט אַ האַנדווערקער־קאַרטע.

אין פאַבריק אונטערנעמונגען.

דאַרף מען פעסטשטעלען:

1) די צאָהל ביורא־אַנגעשטעלטע.

2) וואָסערע מאַשינען עס זענען פאַרהאַן אין פאַבריק.

3) וויפיל באַטרעפט לערך דער זאַפּאַס סחורה און רויהע שטאָפען.

4) צי מען פאַרקויפט אויף קאַסע, צי אויף קרעדיט.

5) די קאָסטען־פּרייז פון דער סחורה און די פאַרקויפס־פּרייזען פון די וויכטיגסטע סחורות.

אין געשעפטען פון פערטע קאַטעגאָריע זאָל מען דער עיקר פעסטשטעלען דעם באַטרעף פון זאַפּאַס סחורה און וואָסערע סחורות מען פאַרקויפט.

ווען קען מען זיך אָבזאָגן

צו צאָהלען אַ בלאַנקאָ־וועקסעל

זעהר אָפט קומט צו פּראָצעסען צוליב דעם וואָס מען שטעלט אויס בלאַנקאָ־וועקסלען און סיי דער אויסשטעלער און סיי די זשיראַנטען זאָגען זיך אָפּ זיי צו צאָהלען, אַרויסשטעלענדיג פאַרשידענע טענות.

אין אַ נייעם אורטייל פון העכסטען געריכט וועגען דעם ענין ווערט געזאָגט, אַז אָפּזאָגען זיך צו צאָהלען אַ בלאַנקאָ־וועקסעל קען מען נאָר דעמאָלס ווען דער אויסשטעלער און די זשיראַנטען האָבען בפירוש און קאַטעגאָריש געשטעלט אַ תנאי, אַז דער וועקסעל קען אויסגעשטעלט ווערען נאָר אין דער באַשטימטער צאָהלונגס־דאַטע".

אויב ס'איז געגעבען געוואָרען אַ בלאַנקאָ־וועקסעל און דער קאַטעגאָרישער באַדינג איז נישט געשטעלט געוואָרען, נאָר האָבען געגעבען דעם וועקסעל סתם אַלס משכון אַלס קויציע, דעמאָלט מעג עס דער באַזיצער אויסשטעלען לויט זיין ווילען.

באַנייט די טעטיקייט פון ביוראָ

אויפצונעמען דרוק־אַרבייט פון אַגענטען

שטיצענדיג זיך אויפ'ן לעצטען באַשלוס פון דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג איז האַוּפּטשטאָט, ד. 7 יאַנואַר ד. י. צוריק באַנייט געוואָרען די טעטיגקייט פון ביוראָ אָנצונעהמען אַרבייט פון אַגענטען, וועלכע האָבען דעם גאַנצען ענין שטאַרק באַגאַטעליזירט. יעצט אָבער ווען די אַגענטען זענען געשטעלט געוואָרען פאַר אַ געשעהענעם פאַקט קומען זיי מאַסענווייז זיך דעקלאַרירען, כדי נישט צו פאַרשפּעטיגען דעם טערמין, וועלכער איז ענטגילטיג פאַרלענגערט געוואָרען ביז'ן 15. יאַנ' ד. י.

צו דעם צוועק איז אויך געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן, וועלכע האָט די אויפגאַבע שטרענג צו קאָנטראָלירען די דרוקערייען, אויב די נעהמען נישט אָן קיין אַרבייט פון אַגענטען אָהן דער הסכמה פון'ם ביוראָ און די דאָזיגע קאָמיסיע פיהרט אויס איהר אַרבייט זעהר אינטענסיוו, עס ווערען טעגליך אַדורכגעפיהרט קאָנטראָליעס אין די אַגענטען־דרוקערייען און ווי עס ווייזט זיך אַרויס שטיצען איצט דעם ענין כמעט אַלע דרוקער, אַזוי אַז עס איז פאַרהאַן די האָפנונג דאָס די אַקציע וועט זיך איינגעבען אויף גאַנצע הונדערט פּראָצענט.

עס זענען אויך אַרויסגעלאָזט געוואָרען אַ גאַנצע רייהע קאָמוניקאַטען, אין וועלכע עס ווערט די דרוקער אויפגעקלערט גענוי אָפּצוהיטען די אַנגענומענע באַשלוסען.

בנוגע דעם ענין טיטען־מאַכער, איז אויך באַשלאָסען געוואָרען, אַז זיי זענען אַגענטען און דאַרפען דעריבער אַלע אַרבייטען אויפגעבען אין ביוראָ.

בריוו אין רעדאַקציע

חשובע רעדאַקציע!!

ערלויבט מיר דורך אייער צייטונג צו פאַרעפענטליכען פאָלגענדען בריוו:

מיט אַ צייט צוריק האָט די לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער לויט'ן אויפטראַג פון פאַרבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערן פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע צעכען וועגען דעם, אַז מ'זאָל אָנגעבען די מאַשינען־טיילען וועלכע ס'וועט עון אויסגעאַרבייט אין לאַנד, כדי דאָס מיניסטעריום זאָל פאַרווערען די דאָזיגע טיילען אַריינצופיהרען פון אויסלאַנד. דער דאָזיגער צירקולאַר האָט אַ זעהר וויכטיגע באַדייטונג, בעזונדערס פאַר די יודישע שלאָסערס, וועלכע אַרבייטען אויס פאַרשידענע פּרעציזע מאַשינען־טיילען, פאַר וועלכע זיי האָבען אָבער נישט קיין אומזאַץ, ווייל זיי ווערען פאַרטרעטען דורך אויסלענדישע טיילען און צווייטענס האָט עס די באַדייטונג, ווייל דערמיט וואָלט מען געקענט אויסמיידען דאָס ברענגען די דאָזיגע מאַשינען־טיילען פון דייטשלאַנד.

דער לאָדזער יודישער מעטאַל־צעך האָט אָבער וועגען דעם צירקולאַר לחלוטין נישט אינפאָרמירט די מיטגלידער, הגם זיי זענען אַזוי שטאַרק פאַראינטערעסירט אין דער פראַגע, אויף מיין אינטערווענץ אין דער פאַרוואַלטונג פון צעך, האָט מען אָנגעהויבען צו זוכען דעם צירקולאַר, וועלכען מ'האָט נאָך שווערע מיה געפינען, אָבער ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז מ'האָט געמוזט ענטפערען אויפ'ן צירקולאַר... ביז'ן 15. דעצעמבער 1936, אַזוי אַרום איז די וויכטיגע פראַגע אויף דעם אופן שרעקליך פאַרנאַכלעסיגט געוואָרען.

איך גיב איבער דעם דאָזיגען פאַקט, אָהן קאָמענטאַרען, דער יודישער האַנדווערקער־עפענטליכקייט.

מיט דרך־ארץ:
י. רוידער, שלאָסער־מייסטער

רוטיניזירטע
ביכהאַלטערס
(באַדייטענדע פאַכמענישע ערשטקלאַסיגע קרעפטען מיט העכערער האַנדעלס־בילדונג) מיט פיליעהריגער פּראַקטיק, מיט דער קענטניש פון סקאַרבאָווע שטייער־געזעצען, נעהמען אָן צו פיהרען
האַנדעלס־ביכער
גינסטיגע באַדינגונגען. ערשטקלאַסיגע רעפערענצען. פולע פאַראַנטוואָרטליכקייט און אָנערקענונגס־גאַראַנטיע.
אינפאָרמאַציעס: טעל. 28-229 אָדער אין כוחרים־פאַרבאַנד פּאָמאָרסקאַ 15 פון 6—9 אָוונד.

דאס לאדזער לעבען

דינסטאג, 12 יאנואר — כ"ט טבת תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 3.50
זון-אויפגאנג 7.29

א הויפט-רב פאר לאדז

האט די „אגודה" בעשלאסען וואס גיכער צו שאפען

ענערגישע אקציע פון דער אגודה און א דרינגענדער בריף צום פרעזעס פון קהלה-פערוואלטונג רעפ. ל. מינצבערג

אויף דער לעצטער זיצונג פון ועד-הנהגה פון דער „אגודה"-ארגאניזאציע אין לאדז, איז אויף דער טאג-ארדנונג געשטאנען איין פונקט וועגן אנגאזשירען א הויפט-רב פאר לאדז. צו דער זיצונג זענען געקומען אלע מיטגליעדער פון „ועד-הנהגה". ס'האט זיך נאר געווארפען אין די אויגען די אפוועזענהייט פון פרעזעס מינצבערג.

נאך א לענגערער דיסקוסיע וועגן דער רב-פראגע זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע בעשלוסען:

1) צושיקען א בריף צום פרעזעס פון דער קהלה - פערוואלטונג דעפוטאט מינצבערג, אז אין פערלויף פון צעהן טעג זאל אויסגעשריבען ווערען א קאנקורס אויפן אמט פון א הויפט-רב פאר לאדז.

2) צושיקען בריף צו אלע אגודה'שע מיטגלידער פון דער קהלה - פערוואלטונג, אז זיי מוזען דיסציפלינאר שטימען אין דער פערוואלטונג פאר אויסשרייבען דעם קאנקורס אויף א רב.

3) אריינשטעלען שוין אין קהלה - בודזשעט אויפן יאהר 1937 אן ענטשפרעכענדע סומע אלס געהאלט פאר דעם אנגאזשירטען הויפט-רב.

4) אויב ביז מיטוואך דעם 20. יאנואר וועט דער קאנקורס נישט אויסגעשריבען ווערען דורך דער קהלה - פערוואלטונג, וועט תיכף צונויפגערופען ווערען א צווייטע זיצונג פון „ועד הנהגה", וועלכע וועט געפינען די מיטלען צו צווינגען די קהלה - פערוואלטונג נאכצוקומען די פאדערונג פון דער אגודה - ארגאניזאציע.

א קאמיסיע פון זאכקענער

וועט אויספארשען קאנפליקט פון שעכט-הויז מיטן מאגיסטראט

די אונטערהאנדלונגען וועגן ליקווידירען דעם סכסוך צווישען לאדזער מאגיסטראט און דעם שטאטישען שעכט-הויז, אויף וועלכען ס'איז ארויפגעלעגט געווארען א סעקוועסטער, ווערען ווייטער געפיהרט.

ביידע צדדים זענען איינגעגאנגען דערויף, אז ס'זאל געשאפען ווערען א קאמיסיע פון 8 זאכקענער 4 פון יעדען צד, וועלכע זאלען זיך אויסקלויבען א סופער-ארביטער און פרובען ליקווידירען דעם קאנפליקט.

די קאמיסיע פון זאכקענער קומט זיך שוין צונויף היינטיגען דאנערשטאג.

יודישע דעלעגאציע פון בזשעשניצא

איז נעכטען געקומען קיין לאדז

צו אינטערווענירן מכח די דארטיגע אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען

נעכטען איז קיין לאדז געקומען א דעלעגאציע פון שטעטעל בזשעזשניצא (ראדאמסקער פאוויאט), וואו ס'זענען מיט עטליכע טעג צוריק פארגעקומען שווערע אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען. די דעלעגאציע בעשטעהט פון פרעזעס פון דער דאזיגער קהלה ה' פיוועל רזשאנאווסקי און ה' מיכאל לאסקער.

די דעלעגאציע איז געקומען אדורכפיהרען אן אינטערווענץ אין דער וואיעוואדזטווע, אז עס זאל פערשטארקט ווערען די פאליציי-וואך אין בזשעזשניצא, וועלכע איז איצט צו שוואך זיך צו קענען קעגענצושטעלען דער פערשטארקטער אנטיסעמיטישער העצע. די דארטיגע אנטיסעמיטען פיקעטירען כסדר די יודישע געוועלבער און ווענדען אן טעראר בנוגע קונים, וועלכע ווילען קויפען ביי יודען. פון די 150 יודישע משפחות, וועלכע וואוינען אין דעם דאזיגען שטעטעל לײדען 40 פראצענט בוכשטעבליך הונגער. די דעלעגאציע וועט אויך בעטען הילף ביי דער לאדזער קהלה פאר די געליטענע פון דער צי-קישער העצע

דער הונגער-שטרייק פון די אנגעשטעלטע

אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל — דויערט

אנגעשטעלטע איז די אנדערע שפיטעלער אונטערשטיצען די שטרייקענדע

(א) די סיטואציע אין פאזנאנסקיס שפיטאל איז אהן ענדערונג. די אנגעשטעלטע האבען נעכטען ווידער נאכן פראטעסט - שטרייק, וואס האט געדויערט 3 שעה זיך אפגעזאגט פונם עסען. די היגיעניסטקעס און איניגע קראנקע, וועלבע סאלידאריזירען זיך מיט די אנגעשטעלטע האבען אויך דאס עסען נישט אנגענומען.

די אנגעשטעלטע אין אנדערע אנסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך האבען אנגענומען רעזאלוציעס אין וועלכען עס ווערט אויסגעדריקט סאלידאריטעט מיט די שטרייקענדע. אזעלכע רעזאלוציעס האבען אנגענומען די אנגעשטעלטע אין מאשטשיצקיס שפיטאל אין שפיטאל פון ראדאגאשטש, וועבנערין - קליניק אויף נארוטאוויטשא גאס, זוגלינגס - היים ביים „טאז". די אלע רעזאלוציעס דריקען אויס די גרייטקייט פון די אנגעשטעלטע צו שטיצען מיט א סאלידאריטעטס שטרייק: די גערעכטע פאדערונגען פון די אנגעשטעלטע אין פאזנאנסקיס שפיטאל.

אקציע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

פאר אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע

(א) דער פערבאנד פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון די אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע האט, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, בעשלאסען אונטערצונעהמען אן אקציע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך, נארמירען די רעכט און פליכטען, ווי אויך די לוינען פאר די אנגעשטעלטע אויף אלע געביטען פון אינטעלעקטועלער ארבייט און ווירטשאפטליכען לעבען.

צו דעם צוועק האט זיך געבילדעט א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע האט גענוי בעארבייט דעם טעקסט פון אן אפמאך אין א סיסטעם, וועלכער בעהאנדעלט די רעכט פון די אנגעשטעלטע.

גלייכצייטיג האט דער פערבאנד פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען זיך געווענדעט צום ארבייטס אינספעקטאר מיט א בריף און געבעטען וועגען א קאנפערענץ מיט די ארגאניזאציעס פון די ארבייטס-געבער, כדי צו בעהאנדלען די פראגע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך, צוזאמען מיטן בריף האט מען אויך צוגעשיקט אין אינספעקטאראט דעם פראיעקט פון דעם אפמאך, וועלכער איז אויסגעארבייט געווארען דורך דער קאמיסיע. וועגען דעם דאזיגען פראיעקט פונם אפמאך איז אויך נעמאלדען געווארען דער אדמיניסטראטיווער מאכט זעלבסט - פערוואלטונג און בעזונדערע ארגאניזאציעס פון די ארבייטס-געבער.

וואס איז שייך די פאבריק - מייסטערס, וועלכע זענען אויך איינגעשלאסען אין דער דאזיגער אקציע האט מען פאר זיי אויסגעארבייט א ספעציעלע טאבעלע פון לוינען, אפהענגיג פון די פונקציעס, קוואליפיקאציעס א. ד. גל. פון די מייסטערס.

ווייטער איז אויסגעארבייט געווארען א ספעציעלע לוין-טאבעלע פאר די ביורא-האנדלעס, און באנק אנגעשטעלטע, אויך אין פערגלייך מיט דער ארבייט, און קוואליפיקאציעס פון די דאזיגע אנגעשטעלטע.

א ספעציעלער סטאטוט ערקלערט די נארמעס פון די פראפעסיאנעלע קוואליפיקאציעס.

די אקציע וועגען דעם קאלעקטיווען אפמאך נעהמט ארום אויך די אנגעשטעלטע פארמאציעווטען, אנגעשטעלטע אלס ביוראליסטען און שפיטעלער, אלע וועלכע זענען אנערקענט אלס אינטעלעקטועל ארבייטענדיגע.

קיין ארץ-ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנץ.

אויספלוג קיין וויען
19 — 29 יאנואר 1937 — 130 זל.

פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

אכטונג! ווער ס'וויל, אז די מצות אויף פסח קיין סאוויעט-רוסלאנד זאלען אנקומען, צו דער צייט, דער זאל שוין זיך פערשרייבען אין „אוניאן לויד" פיעטריק. 42

BIURO BUCHALTERYJNO-REWIZYJNE
Arnold Brawerman
przeniesione zostało z ul. P.O.W. 13 na ul. **PIOTRKOWSKĄ 43**, tel. 175-85 i 265-91.
Zaprowadza i prowadzi księgowość na mieście i w biurze pg. wymogów Skarbowych po cenach przystępnych. Biuro czynne od 9—2 i 4—7 pp.

זיך געהאנגען א יודישע פרוי

זי האט געליטען פון א שווערע נערווען-קראנקהייט

(א) אין דער אייגענער וואוינונג אויף דאווו-בארטשיקא 2 האט זיך אויפגעהאנגען אויף א שטריק א געוויסע פרוי רבקה קאן 48 יאהר אלט).

אין דער צייט איז קיינער אין שטוב נישט געווען, און שפעטער ערשט איז אנגעקומען איהר מאן, און — עס איז שוין געווען נאך אלעמען: דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע - דאקטאר האט פעסטגעשטעלט איהר טויט.

די אומגליקליכע פרוי, ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט געליטען אויף א שווערער נערווען-קראנקהייט.

נייער פאלקסבלאט

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

וועט טעטיג זיין ד. 28-טען ד. ח.

(א) היינט דינסטאג, וועט אין לאקאל (פעטריקאווער 165) אמטירען די צוגאב פאבאר-קאמיסיע. שטעלען דארפען זיך די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1916 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער-פליכט, דאר פען זיך שטעלען די וואס וואוינען אויפן שטח פון די 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טע פאליציי קאמיסאריאטען.

רעגיסטראציע פון פאבאר-יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז'ן 15 יאנואר 1937 וועט אין לאקאל פון דער מיליטער-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג, (פעטריקאווער 165) ארויסגעלייגט ווערען צום בעזיכטיגען פון פעראינטערעסירטע פערזאנען — דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהרגאנג 1916.

די פעראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען צי זיי זענען ריכטיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר-רשימה. און אריינטראגען ענטשפרעכענדע אויסבעסערונגען און אויפקלערונגען.

געשטיגען די אויפענטהאלט-הוצאות

(א) די קאמיסיע צו פעסטשטעלען די חיוגה-הוצאות האט פעסטגעשטעלט, אויפ'ן יסוד פון סטאטיסטישע ציפערן, אז די אויסגאבען אין דעצעמבער 1936 זענען אין פערגלייך מיט די אויסגאבען פון נאוועמבער געשטיגען אויף א פערטעל פראצענט.

1433 זלאטעס פאר'ן „פאן"

(א) א דעלעגאציע פון זעלבסט-פערוואלטונגס בעאמטע פון לאסקער קרייז האט זיך נעכטען געמאלדען צום לאדזער וואיעוואדע, ה' האוקע-נאוואק און איבערגעגעבען איהם 1433 זלאטעס מיט 36 גראשען, וואס איז צונויפגעזאמעלט געווארען צווישען די זעלבסטפערוואלטונגס-בעאמטע פון לאסקער קרייז לטובת דעם „פאן" (פאנד פאר נאציאנאלער שוץ).

פון היימישע קלעפ...

(א) אויף מאזאוויעצקא 22 האט אויסגעבראכען א געשלעג אין דער משפחה קלארזשעק. פון די „היימישע" קלעפ זענען שווער פערוואונדעט געווארען דער 47-יעהריגער אנטאני און 39-יעהריגע יוזעפא קלאדזשיק, די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), סטאנקיעוויטש (פאמארסקא 91), באדקאווסקי (זאוואדזקא 45), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריק. 307).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט און פאלג. טעג!
פרעהליכע פוילישע מוזיקאלישע קאמעדיע א. נ.
דאס פרייליין פון פאסט-רעסטאנט
אין די הויפט-ראלען:
Walter Gierasiński,
Alma Kar, M. Znicz,
M. Cwiklińska.
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג—12 בייט.

נישט געקומען צו קיין הסכם וועגן פערטיילען די 2 טויזנט זל. אויף פאַטענטן פאַר פעראַרימטע האַנדוו. און קליינהענדלער

קאָנפערענץ בעשלאָסן צו פאָדערן פון דער קהלה 5 טויזנט זל.

אונטערן פאָרזיץ פון דאָזאַר ליזער פליוואַצקי איז געשטען פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון פאָרשטער פון האַנטווערקער־ און קליינהענדלער־פעראַיינען וועגן דעם אופן פון פערטיילן די 2 טויזנט זל. וואָס די קהלה האָט בעשטימט פאַר פעראַרימטע קליינהענדלער און האַנטווערקער אויף פאַטענטן.

אין דער קאָנפערענץ האָבן זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון דער האַנטווערקער־עקספּאָזיטור, פעטריקאָווער 45, האַנדויל־סער צענטראַלע גדאַנסקאַ 40, קליינהענדלער פעראַיין, שרודמיעיסקאַ 20, קליינהענדלער פעראַיין, גייערס ראָיאָן, קליינהענדלער פעראַיין אין אָטראַראָווע 10, קליינהענדלער פעראַיין, זשערקאָמסקיענאַ 45, קליינהענדלער־פעראַיין פּאָמאָרסקאַ 15, ווי אויך די פעראַיינען זגערזשער 38, פל. וואָלנאָשטשי 3, לימאַנאָווסקיענאַ 26, און פון פישער־קליינהענדלער פעראַיין.

דאָזאַר פליוואַצקי ערקלערט דעם צוועק פון דער קאָנפערענץ און ערקלערט, אַז אויף די 2 טויזענד זלאָטעס זענען אָנגעקומען 500 ביטעס.

פּרעזעס לייביש ראָזענבערג ערקלערט, אַז די 2 טויזענד זלאָטעס זענען מאַקע א נישטיגע סומע, אָבער די קהלה קען מעהר נישט געבען.

ראובן האָפמאַן מיינט, אַז די רעפּאַטע איז אינגאַנצען איבעריג. און אַז 2 טויזענד זל. אויף 500 בעדערפטיגע איז א לעכערליכע און לעגט פאַר די 2 טויזענד זלאָטעס נישט אָנצונעהמען.

ה' יוזעפאָוויטש טיילט מיט אַז אלס מיטגליד פון דער סאָציאַלער הילף־קאָמיסיע האָט ער באַלד אויפמערקזאַם געמאַכט אַז די לעכערליכע סומע וועט ביי די קליינהענדלער און האַנטווערקער אַרויסרופען אויפרעגונג. ליידער האָט מ'ער גאָרנישט געקענט העלפען.

ה' ווייצענפעלד, (פאַרשטעהער פון סטראַגאַן־פעדזיצער) טרעט שאַרף אַרויס געגען דער קהלה, אין אַזאַ ביטערע צייט ווען די יודישע סטראַגאַן־בעזיצער ווערען געיאָגט און גע־פּלאָגט, און אָפּשטעהענדיג גאַנצע וואָכען אויף די מערק, קומען זיי אהום אָהן א גראָשען ליזונג — אין אַזאַ צייט ערלויבט זיך די קהלה פּשוט חוזק צו מאַכען פון די געפּלאָגטע קליינהענדלער און מאַרק־שטייער'ס. און צו־וואַרפען א נישטיגע סומע.

נאָך דער הפסקה נעהמט דעם פאָרזיץ איבער פּרעזעס ראָזענבערג, ה' מינץ (פאַרשטעהער פון פּאָמאַרקאַ 15), איז געגען אָננעהמען די 2 טויזענד זל.

ה' ראובן האָפמאַן טראָגט דאָן אריין א רעזאָלוציע, נישט אָנצונעהמען די 2 טויזענד זל. פון דער קהלה, ווייל ס'איז נישטאָ קיין מעגליכקייט עס צו פערטיילען צווישען 500 שוין רעגיסטרירטע און א חוץ די וואָס וועלען זיך נאָך רעגיסטרירען, ער לעגט פאָר, צו פאָדערען פון דער קהלה 5 טויזענד זל. דער פאָרשלאָג פון ה' האָפמאַן ווערט איינשטימיג אָנגענומען, ס'איז געוועהלט געוואָרען א קאָמיסיע, וואָס זאָל די רעזאָלוציע איבער־געבען דעם פּרעזעס מינצבערג. אין דער קאָמיסיע געהען אריין די ה"ה: אהרן צימערמאַן, לייביש ראָזענבערג, ראובן האָפמאַן, ווייצענפעלד, יוזעפאָוויטש, גאָטליב, מינץ און רובינשטיין.

דער בעשולדיגטער בעשולדיגט

גנבות. בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע „אַלאַרט און רוסאַ" פאָדערט 220,000 פּראָוויזיע

(א) נעכטען איז געשטאַנען פאַר'ן קרייז־געריכט דער 37־יאָהריגער מעטשיסלאַוו מושיאַלקאָוויטש, דער גנב. בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע „אַלאַרט און רוסאַ", וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין צואייגענען זיך 40,302 זלאָטעס, וואָס זענען איהם געגעבען געוואָרען דורך דער אַנגערופענער פירמע אויף געריכטס־אַדוואָקאַטען־ און עקזעקוציע־הוצאות. אויף צו אַדורכפיהרען צוואַנגס־אינקאַסאָ ביי שוועדע בעלי חובות.

אָפּגעבענדיג איז געווען, אַז מושיאַלקיעוויטש האָט בעקומען 10 פּראָצענט פּראָוויזיע פון די איינקאַסירטע סומען, שוין נאָכ'ן דעקען אַלע הוצאות, וואָס זענען פערבונדען מיט די געריכטס־פּראָצעדורען און מיט דער צוואַנגס־אינקאַסאָ.

אַזוי־אַרום האָט ער ערלעדיגט אַן ערך 100 ענינים.

אין סך הכל שטעלט זיך פאַר די זאַך אַזוי, אַז די פירמע מאָהנט זיך ביי איהם 40,302 זלאָטעס, און ער ווידער טענה'ט, אַז עס קומט גאָר איהם נאָך אַן ערך 220,000 זל. פּראָוויזיע־געלדער...

אגב האָט דער בעשולדיגטער נעכטען דער קלעהרט, אַז יעדעס מאָל פלעגט ער אָפּגעבען א גענויעם בעריכט מיט גענויע חשבונות, אָבער די פירמע האָט אויסבעהאַלטען אַן ערך 60 רעכנונגען זיינע אויף פערשידענע סומען.

ער בעשולדיגט אויך די פירמע, אַז מ'האָט ספּעציעל געגען איהם פּ'עפּאַרירט בעשולדיגונגס־מאַטעריאַל.

אָפּגעבענדיג זיינע דערקלעהרונגען וואַרפט מושיאַלקעוויטש אויף דער פירמע אַלערליי זאַכען, ווי נישט ריכטיגע בוכפיהרונג, מאַנגעל פון געוויסע פּאָזיציעס א. ד. גל.

פון די אַרויסגערופענע 23 עדות זענען נעכטען אויסגעהערט געוואָרען בלויז 3.

היינט — פאָרטזעצונג פון פּראָצעס.

דערשטיקט אין רויך

טראַגיש אומגעקומען אַן איינזאַמער זקן

(א) א טראַגישער פאַרפאַל האָט זיך פּאַסירט נעכטען אין פּאַסירט אויף אַבראַמאָווסקיענאַ 32:

דער 74־יאָהריגער אַנדזשעי זדאַנאָווסקי, אַן איינזאַמער זקן, האָט זיך אוועקגעלייגט שלאָפען און נישט אויסגעלאָשען א ברענענדיגע ליכט, וואָס איז צופעלליג געפאַלען צו א קאַסטען.

פון דער ליכט האָט זיך אָנגעצונדען דער קאַסטען, און פונם קאַסטען — די פּאָרלאָגע.

אין א צייט שפּעטער האָבען שכנים בעמערקט דעם רויך, וואָס האָט אַרויסגעשלאָגען פון דער וואוינונג.

זיי האָבען אויפגעהאַקט די טיר, און איהם ברענענדיגען צימער געטראָפען דעם אַלטען, ליגענדיג א טויטען.

ער איז דערשטיקט געוואָרען פונם רויך.

מ'האָט דעם טויטען קערפּער אַריבערגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום אויף לאַנקאָווע.

פּאָליציי האָט פערפיהרט אַן אויספאָרשונג.

אויטאָ־קאַטאַסטראָפע אויף שאָס. יאַקובאַ

(ז) אויף דער שאָס. יאַקובאַ, נעבען נומער 8 האָט זיך א דאַנציגער אויטאָ, אָנגעפיהרט פון א געוויסען לעאָן ראָזען (פון דאַנציג) צוזאַמענגעשטויסען מיט אַטאַקסובקע.

פון דעם דאַזיגען צוזאַמענשטויס איז ראָזען אַרויס מיט א צעבלוטיגטען קאָפּ און צובראָכענער האַנד.

דער שאָפער פון דער טאַקסובקע איז אַרויס אומבעשעדיגט.

פּאָגאָטאָוויע האָט ראָזענען ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט איהם אויף שאָס. יאַקובאַ 20, וואו ער וואוינט איצט.

Każdy, kto ma pracę
i zarabia,
powinien pomóc
bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa

קליינער פעליעטאָן

ער איז שוין גאָר קיין אָקס נישט...

ווי זאָגט עס אונזער שלום עליכם — מאַכט שמיל־שמעלקי — אַנ'אָקס האָט א לאַנגע צונג און קאָן קיין שופר נישט בלאָזען...

אמת טאַקי! הונדערט־און־צוואַנציג פּראָצענט געדערכט בנאמנות, א קלוגער יוד געווען איז דער שלום עליכם — א ליכטיגען גן עדן זאָל ער האָבען אָבער...

אָבער ער האָט, ווייזט אויס, נישט געוואוסט, אַז אַנ'אָקס און אַנ'אָקס איז נישט גליך! עס זענען דאָ אָקסען און ס'זענען דאָ אָקסען!... דער אָקס פון סובאָרניעוו איז משמעות געווען אַנ'אָקס פון אָקסענלאַנד, און אַז מ'האָט איהם אויפן נייעם שטייגער געגעבען א טערעבענץ איבערן קאָפּ, האָט ער בעקומען שכל, געוואָרען א גאַנצער חכם עתיק און זיך געלאָזט לויפען אין גלח'ס גאָרטען, כדי צו נוקם זיין זיך פאַר דער נייער מאָדע פון האַקען איבערן קאָפּ...

ווי איינער זאָגט: — הרגעט מיך, שחט מיך, אָבער האַקט מיר נישט איבערן קאָפּ!... דאָס קען איהר אייך פאָרשטעלען: די קעפּ מישטיינסנעיאָזע, פון ענקערע בהמות, די ענדעקעס... דאָס קענט עטץ נעהמען אויפן זיכער די לייט פון קאָוואַלסקיס חזיר־שטאַל און זיי טוען בעטייבען, אָבער מיך — פּראָשען פּאַנסטוואָ — לאָזט נעמאַך... איך האָב ענק, אין דער ערד מיט ענקערע ווייבערישע רעפאָרמעס און אלע זייערע קונצען... יעך ברויך נישט, אַז מ'זאָל מיך „פּריסטאַראַיען!" און האַקען מיר אויפן ניכטערען מאָגען נענעל אין דער קאָפּיטע!...

נו — זאָגט שמיל־שמעלקי — פרעג איך ביי אייך: איז נישט דער אָקס פון סובעדניאָוו א חכם גדול ונורא, וואָס די אלע קאָוואַלסקים און שוויידלערס דאַרפען פאַר איהם ציהען דעם קאַפּעלוש און זאָגען „דזשיען דאָברי. פּאַניע מעצענאַשיע".

על כן, האָרכטס, וואָס איך זאָג:

— ווער־מיר־ניטס־נינט. ווי נישט איין קליינשטעטלדיגער אָקס איז קלוגער, ווי א גאַנצע פּאַרטיי ווויסשטאָטישע בהמות!

ס'וואָער?

שמירשמעלקי

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28. טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ · אַנאַליז
רענטגען· בעשטראַהלונגען ביי הויט-קראַנקה
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און תנאות פון 9—12.

ר. איזראעל

אויף נאַוואָמיעיסקאַ

שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(4

זיגמונט האָט זיך איצט מיט דעם אַלעם נישט פאַראינטערעסירט, ער האָט אפילו נישט געענטפערט אויף די פראַגען, וועלכע ס'האָבען איהם געשטעלט די סוחרים אָדער זיינע אָנגעשטעלטע, דאָס איז געווען געגען זיין געוואוינהייט, ווייל שטענדיג האָט ער אַליין זיך אינטערעסירט מיט יעדען פּרט און נישט ערלויבט קיינעם צו זיין זעלבסטשטענדיג, איהם האָט איצט אינטערעסירט נאָר איין זאַך, צי האָט איהם דאָס גליק א שמייכעל געגעבען, צי וועט ער איצט אויספיהרען זיין איינציג שטרעבען אין לעבען, אַז צילקע זאָל צו איהם געהערען.

זיגמונט האָט זיך אָפּגעגעבען א חשבון דערפון, אַז ער איז נישט ווערט צו זיין דער מאַן פון צילקען, אַז זי שטעהט מיט עטליכע קעפּ העכער פון איהם, ער האָט געוואוסט דערפון, אַז זי'האַלט איהם אומעטום פאַר א ריקזיכטסלאָזען, ברוטאַלען מענשען, ער האָט אָבער שטענדיג געפינען א בערעכטיגונג פאַר זיינע מעשים.

— אנדערש קען מען נישט, האָט ווורובעלטשיק געפּלעגט צו ענטפערען די וועלכע האָבען איהם פאַרגעוואָרפען זיין ברוטאַליטעט, אויב מען איז גוט פאַר יענעם איז מען שלעכט פאַר זיך, וואָס ווייניגער מען איז גוט פאַר יענעם אלס בעסער איז מען פאַר זיך.

ער איז געווען איבערציינגט, אַז דער דאָזיגער לעבענס־דעווויז זיינער איז אַנ'אמת'ער און דעריבער האָט ער זיך נישט בעמיהט ווייכער צו ווערען, איצט אָבער ער האָט דערפילט, אַז ער האָט זיך צוזאַמענגעבראָכען אין פערלויף פון א האַלבער שעה, פון דעם מאָמענט אָן, ווען ער האָט זיך דערוואוסט וועגען טויט פון מאיר ראָזען און ס'האָט ביי איהם אויפגעבליצט די האָפנונג זיך צונויפצוטרעפען מיט צילקען, האָט ער נישט געפיהלט מעהר דעם האַס און שנאה צו די אַרומיגע וועגען וועלכע ער האָט שטענדיג געטראַכט, אַז זיי עסען זיין געלד... איצט האָט ער געפיהלט, אַז ער וואָלט רעזיגנירט פון זיין פערמעגען פון אַלץ אין דער וועלט יוען צילקע זאָל איהם שענקען א שמייכעל, זאָל איהם אויף וואָס פאַרא אופן געבען צו וויסען, אַז ער האָט אויף וואָס צו האָפען, ער האָט מיטאַמאָל אַלע ליב בעקומען, ס'האָט זיך איהם אויסגעדוכט, אַז ער האָט חרטה אויף אַלע זיינע ביז־איצטיגע מעשים. דאָס געלד האָט ביי איהם פערלוירען דעם ביזאיצטיגען רייץ און ס'האָט פאַר איהם פערלוירען יעדען ווערט.

— ה' ווורובעלטשיק, מען בעט אייך צום טעלעפאָן, האָט איהם געמעלדען אימיצער פון די אָנגעשטעלטע.

— איך וויל מיט קיינעם נישט רעדען, האָט ער געענטפערט, כ'געה אינגאַנצען אוועק און יועל היינט נישט קומען מעהר אין געשעפט אריין.

— דאָס רעדט נישט קיין סוחר, ס'איז וואַהרשיינליך נישט קיין געשעפטס־אַנגעלעגענהייט. עס רעדט א פרוי.

— א פרוי?

— יאַ א פרוי.

ווורובעלטשיק איז צוגעלאָ... ... עפאָן און מיט ציטערדיג'ע ... ... טעלעפאָן־טרייבעל.

— ווער רעדט דאָרט??

— דאָס בין איך צילקע ווערזען

— גוט מאָרגען צילקע וואָס ... דו, וואָס פערלאַנגט איהר, האָט זיגמונט געשטאַמעלט, נישט וויסענדיג אויף וואָס פאַרא אופן זיך צו ווענדען צו איהר, ער איז געווען איבעראַשט.

— איך וואָלט געוואָלט, אַז איהר זאָלט אַרויף קומען צו מיר.

— ווען?

— אפילו באַלד ווען איהר קענט.

— גוט, איך קום שוין.

זיגמונט האָט אוועקגעלעגט דאָס טעלעפאָן טרייבעל, ער האָט זיך געוואָלט איינטראַכטען דערין מיט וואָס פאַר א טאָן צילקע האָט צו איהם גערעדט, צי איז דאָס געווען א פריינדליכער טאָן, וועלכער לאָזט איהם אויף עפּעס האָפען, אָדער די איינלאַדונג איז געקומען צוליב דעם, וואָס די שטאָלצע צילקע האָט איהם געוואָלט אָנזאָגען א פּסוק מיט א שטעקען, אַז ער זאָל זיך נישט דערוועגען מעהר צו טשעפּען צו איהר.

זיגמונט איז אַרויס פון געשעפט, וועלכעס האָט זיך געפינען פונקט אַקעגען דער וואוינונג פון צילקע און איז אַרויף אויף די טרעפּען, סאַפּענדיג און מיט פלאַמענדיגע באַקען האָט ער אָנגעקלאַפּט ביי איהר אין טיר, צילקע האָט שוין אויף איהם געוואַרט.

— זעצט אייך, האָט זי איהם אָנגעוויזען אויף א שטוהל.

זיגמונט האָט זיך, אָהן א וואָרט אַרויסצורעדען, געהאָרכזאַם אוועקגעזעצט.

— זייט מיר מוחל, האָט זי ווייטער געזאָגט, אויב איך האָב אייך היינט בעליידיגט...

— ניין, פערקעהרט האָט זיגמונט געזאָגט, איך פיהל זיך נישט בעליידיגט, איך פערשטעה אייער צער, וועלכער איהר לעבט איצט איבער.

— יאָ, ס'איז אמת, איך קען נאָך צו מיר נישט קומען. איך לעב איבער מוראדיגע מינוטען אָבער ס'איז פערפאַלען, די וועלט געהט ווייטער איהר וועג.

זיגמונט האָט גאָר נישט געענטפערט, ער האָט געוואַרט, אַז צילקע זאָל ענדליך אַרויסזאָגען דאָס וועגען וואָס זי האָט איהם גערופען. צילקע איז זעהט אויס געווען דעצידירט, זי האָט נישט געמאַכט קיין שום הקדמות און געזאָגט.

— זיגמונט, ערקלעהרט מיר אויפריכטיג, אויב איהר האָט מיר עפּיס צו זאָגען נאָכדעם ווי איהר האָט זיך דערוואוסט וועגען טויט פון מיין מאַן, איך האָב געהאַט דעם איינדרוק, אַז ווען איהר האָט מיך פערהאַלטען, האָט איהר מיר געוואָלט עפּיס זאָגען.

— אמת, איך האָב אייך געוואָלט אויסדרוקען מיין אויפריכטיגסטען מיטלייד צוליב אייער אומגליק, אָבער דאָס איז נישט געווען אַלץ וואָס איך האָב אייך געוואָלט זאָגען.

זייט ווייטער אויפריכטיג און זאָגט מיר וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

זיגמונט איז געווען צומישט. די פּשוט'ע און אָפענע רייד פון צילקע האָבען איהם פּשוט צוחושט, ער האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי ער זאָל אָנהויבען און וואָס ער זאָל איהר זאָגען, ער האָט בעקומען אַלע קאָלירען אין פּנים, א קאַלטער שוויס האָט איהם בעדעקט...

צילקע איז די גאַנצע צייט געזעסען רוהיג, קיין איין מוסקול אין איהר בלייכן פּנים האָט נישט קיין ציטער געגעבען, זי האָט גענוי אָבסערווירט יעדע בעוועגונג פון זיגמונט'ן.

די סיטואַציע איז געוואָרען א זעהר פיינליכע און זיגמונט האָט געמוזט עפּיס זאָגען.

— איך האָב אייך געוואָלט זאָגען... כ'האָב אייך געוואָלט בעטען, אַז אויב איהר וועט עפּיס דאַרפען קענט איהר זיך ווענדען צו מיר, איך וועל זיין שטענדיג גרייט אייך צו דינען מיט וואָס איך יועל נאָר קענען.

— איך דאַרף נאָך נישט די ווייל אייער הילף, דאָס איז מיר נישט נויטיג. אָבער זאָגט מיר פאַרוואָס זענט איהר אַזוי גרייט מיר צו העלפען, כ'האָב ביי אייך נישט געהערט וועגען אייער הילפס־גרייטקייט בנוגע אַנדערע מענשען.

— איהר זענט עפּיס אַנדערש, איהר ווייסט דאָך וואָס איך מיין, איהר פערשטעהט דאָך, אַז עס איז מיר נישט אַזוי לייכט אַרויסצוזאָגען דאָס וואָס איך יואָלט געוואָלט, אָבער איהר דאַרפט דאָך מיך פערשטעהען...

(פאָרטזעצונג קומט).

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20
טעל. 213-84.

מארגען, מיטוואך אווענד 8.30
פרעלעקציע פון
אנדזשעי מארעק
א. נ.: געלעכטער אלס יודיש געוועהר...
געגויע איינצעלהייטען אין די אפישען. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע צום פרייז פון 80 גר. ביז 4.40 זל.

יעקב לעשטשינסקי אין לאדז

נעכטען האט געווילט אין אונזער שטאט דער בעקאנטער עקאנאמיסט ה' יעקב לעשטשינסקי. אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע פאר קאנסטרוקטיווע הילף האט ער אפגעהאלטען א בעראטונג מיט די פארשטעהער פון לאדזער הכשרה-קיבוצים אין אונזער שטאט. ה' יעקב לעשטשינסקי האט אויך נעכטען בעזוכט די הכשרה-קיבוצים און קבוצות פון אלע פארטייען און ריכטונגען.

קאנפערענץ איז דער סטאראסטווע
מיט די אינהאבער פון די ציימונגס-ביורא'ן

נעכטען איז אין דער סטאראסטווע פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די אינהאבער פון די ציימונגס-אגענטורען וועגען דעם אופן פון קאלפארטירען צייטונגען.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז שוין פון דעם 15. ד. ח. און וועט יעדער צייטונגס-פערקויפער מוזען האבען ביי זיך א לעגיטימאציע און א בלעכען שילדל אויפ'ן היטעל מיט דער אנווייזונג פאר וועלכע צייטונגס-ביורא ער ארבייט. די צייטונגס-פערקויפער וועלען נישט טארען זיין יונגער ווי 15 יאהר.

ארעסטירט 12 יוגענדליכע צייטונגס-פערקויפער

(א) אין שייכות מיט דער פעראָרדענונג פון ווויעוואדע, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען בשעתו וועגען דעם, אז צייטונגס-פערשפרייטער דארפען זיין קאנצעסיאנירטע, און אז זייערע גאסען-פערקויפער דארפען זיין עלטער פון 15 יאהר און בעזיצען געהעריגע צייכענס און לעגיטימאציעס איז נעכטען אדורכגעפיהרט געווארען א קאנטראלע פון די לעצטע. און עס זענען פערהאלטען געווארען 12 יונגע יוגנלעך צייטונגס-פערקויפער, וועלכע האבען אזעלכע לעגיטימאציעס נישט געהאט.

מען האט ביי זיי צוגענומען די צייטונגען און דער שטראף-רעפעראט ביי דער סטאראסטווע האט צוגעזאגט צו פעראנטווארטליכקייט זייערע עלטערען, אדער אפיעקונען.

געשטארבען אנ'עלענדער יוד אין דער זביארניע
חסד של-אמת האט אדורכגעפיהרט די לויה

נעכטען אינדערפריה האט חסד-של-אמת בעקומען א מיטטיילונג, אז אין דער שטאטישער זביארניע איז געשטארבען דער 75-יעהריגער יוד פון קאוועל לייב האניגבלוט.

היות ווי ס'האבען זיך נישט געמאלדען קיין שום קרובים האט חסד-של-אמת אדורכגעפיהרט די קבורה-פארמאליטעטען און איינגעארדענט די לויה.

ווי די דירעקציע פון דער זביארניע האט ערקלעהרט, וואוינט אין לאדז האניגבלוטס א זוהן, וועלכער האט אבער נישט געוואלט אנגעבען זיין אדרעס און אויך נישט געקומען איינארדנען די לויה פון זיין פאטער.

שטרייק אין רעסטאראן „ראמא“

(א) אינב רעסטאראן „ראמא“, אויף פעטריקאווער 152 איז אויסגעבראכען א שטרייק פון די קעלנערס, מחמת דער געפלאנטער רעדוקציע.

לכתחילה האבען די סעלנערס אקופירט די קוך פונם רעסטאראן, און זי פערלאזט ערשט א דאנק דער אינטערווענץ פון דער פאליציי.

עס ווערט אונטערהאנדעלט וועגען אנ'אויסגלייך.

בעזוך איז דער קוך פון „נותן לחם“

נאכ'ן אלגעמיינעם בעזוך פון די פרעסע - פארשטעהער אין די אומזיסטע קוכען, וועלכע זענען געשאפען געווארען דורכ'ן שטאטישען קאמיטעט פאר בירגער-הילף, האט א מיטארבייטער פון אונזער רעדאקציע נעכטען בעזוכט די קוך, וואס ווערט געפיהרט דורך „נותן לחם“ און וואו מ'דארפען געשיקט ווערען אויף מיטאגען די יודישע ארבייטסלאזע, וועלכע געניסען פון דער ווינטער-הילף.

אין דער קוך האבען מיר געטראפען א מוטערהאפטע ארדנונג און ריינקייט, די מיטאג-עסער בעקומען א גוטע, פעטע זופ מיט ברויט פאר יעדען פערזאן אין דער פאמיליע, וועלכע עס וויל נעהמט די מיטאגען אהיים און ווער עס וויל עסט זיי אויפ'ן ארט.

דער פראדוקטען-לאגער איז פערזעהען מיט גענוג פעטס, פערפעל, ארבעס, קאשע, קארטאפעל, קרויט א. אז וו. לכל-הפחות שטעהט די קיך פון „נותן-לחם“ מיט גארנישט אפ פון די אומזיסטע קוכען ביים בירגער-קאמיטעט, וועלכע האלטען זיך אויס אויסשליסליך מיט'ן געלד פון קאמיטעט.

מיר האבען זיך אויך אינטערעסירט מיט דער צאהל מיטאגען וועלכע דער בירגער-קאמיטעט גיט ארויס פון דער קוך פאר יודישע ארבייטסלאזע. עס ווייזט זיך ארויס, אז פון דער אלגעמיינער צאהל 7000 מיטאגען, וועלכע דער קאמיטעט גיט ארויס טעגליך, ווערען צוגעשיקט אין נותן-לחם קוים 300 מיטאגען. פערשטעהט זיך, אז דאס שטעהט נישט אין קיין שום פראפארציע צו דער צאהל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

ווי ס'איז אינפארמירט אונז דער פרעזעס פון נותן-לחם, ה' מאג. באלבארישסקי, איז נעכטען א דעלעגאציע פון הרב פיינער און מאג. באלבארישסקי געווען ביים פארזיצער פון פערטיילונגס-קאמיטעט פון דער ווינטער-הילף, סטא-אסטע ד"ר מאסטאיוסקי און ביי איהם אינטערווענירט, אז די דזשעלניצעס זאלען נישט פערהאלטען די רשימות פון די יודישע ארבייטסלאזע, וועלכע דארפען בעקומען מיטאגען אין דער יודישער קוך.

דער סטאראסטע האט צוגעזאגט תיכף צו בעאויפטראגען די דזשעלניצעס, אז זיי זאלען נישט פערהאלטען די רשימות און זיי תיכף צושיקען אין „נותן-לחם“, כדי די יודישע ארבייטסלאזע זאלען קענען בעקומען מיטאגען.

פון דער האנדווערקער-עקספאזיטור פיעטריקאווער 45

פון דאמען - שניידער כאלופניקעס-פעראיין.

שבת אווענד איז אין איינענעם לאקאל (11. ליסטאפאדא 7) פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דאמען שניידער כאלופניקעס פעראיין.

די פערזאמלונג עפענט דער פארזיצער פישער, אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ווערט אויסגעוועהלט ה. טרינשפאן, אלס ביזיצענדע לאופער, טוכשערער און לשווקאוויטש.

דער ה' ריכמאן גיט אפ א בעריכט פון דער טעטיגקייט און קאסע.

עס האט זיך אנטוויקעלט א דיסקוסיע וועגען בעריכט אין וועלכער עס האבען אנטייל גענומען די ה"ה בלאדי, ווערקצוויג, א.אנד.

אין נאמען פון דער פערוואלטונג ענטפערט אויף די פארוואורפען ת. ראדאשיצקי.

דער בעריכט ווערט גענומען צו קענטניש און די פערזאמלונג דריקט אויס צוטרוי די אפטרעטענדע פערוואלטונג.

עס איז אויסגעוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג פון די ה"ה: פישער, ראדאשיצקי, לאנדא, גרינשפאן, לאופער, זיידע, רייכמאן, טרוטדמאן, און בלום, קאנדידאטען ליבעלאט, לאכמאן, שיליט, לשווקאוויטש און פלאצקי, רעוו. קאמיסיע די ה"ה ראטשסין, ארנאוויטש און קריגער.

דערביי ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

פון מעכאנישען לוינוועבער פראדוציר קאאפעראטיוו.

נעכטען האט בעזוכט דעם מעכאנישען לוין-וועבער פראדוציר קאאפעראטיוו דער בעקאנטער יודישער עקאנאמיסט און פוילען ה' יעקב לעשטשינסקי.

דער חשובער גאסט האט זיך אויפן ארט בעקענט מיט'ן גאנצען גאנג פון דער ארבייט, וועגען דער לאגע פון די מיטגלידער.

דער ה' גאסט האט מיט גרויס צופרידענהייט זיך צוגעקוקט צו דער ארבייט פון 70 און איבער 70-יעהריגע זקנים, וואס שטייען ביי דער שווערע מעכאנישער שטוהל, און פיהלען זיך וואוגל ביי זייער ארבייט.

יעקב לעשטשינסקי האט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט, ווען ער האט געזעהען, אז א גאנצע פאבריק ווערט אנגעפיהרט און די גאנצע ארבייט אויסגעפיהרט דורך בלויז יידען און אויך פרומע יידען, דאס בעווייזט דעם פאקט, אז יודען קענען אויך זיך בעשעפטיגען מיט פראדוקטיווער ארבייט. און דערמיט ווערט אפגעשלאגען דער אויסרייד פון פערשידענע יודישע פאבריקאנטען, אז זיי קענען נישט בעשעפטיגען קיין יודען אין זייערע פאבריקען.

נאכן בעקענען זיך מיט דער מאטעריעלער לאגע פון די וועבער האט זיך דער חשובער גאסט פריינדליך געזעגנט, דער בעזוך פון חשובען גאסט האט געמאכט ביי די לוינוועבער א אויסערגעוועהנליכען איינדרוק.

פון שוסטער-צעך.

די האנדווערקער עקספאזיטור פיעטריקאווער 45, מאכט אויפמערקזאם אלע שוסטער מייסטער אין לאדז, אז דער שוסטער צעך געפינט זיך אין לאקאל פון דער עקספאזיטור.

לויט דער פעראָרדנונג פון דער אינדוסטריע-מאכט בעשטעהט די צייטווייליגע ליטונג פון צעך פון דעם פארטרעטער פון קאמיסאר ח. שומאכער אין ביוראט.

קיין שום אנדערע פעראיינען האבען נישט קיין רעכט צו רעגיסטרירען מיטגלידער פאר'ן צעך.

אלגעמיינע פערזאמלונג אין אלעקסאנדרער האנדווערקער-פעראיין

זונטאג איז אין האנדווערקער פעראיין אין אלעקסאנדער פארגעקומען די אלגעמיינע מיטגלידער פערזאמלונג.

מצד דער עקספאזיטור זענען געווען פארטרעטען די ה"ה דוד יוזעפאוויטש און יוסף ווישעגראדזקי.

די פערזאמלונג עפענט דער פרעזעס א. יאקובאוויטש און בעגריסט די דעלעגאטען דערביי ווערען בעעהרט די קדושים פון טשענסטאכאווא א. א. און לענט פאר צו וועהלען א פרעזידיום פון דער פערזאמלונג. עס ווערען איינגעוועהלט איינשטימיג דער פארשטעהער פון עקספאזיטור ה' יוזעפאוויטש, די ה"ה קראוסקאפ, יוסף ווישעגראדזקי און פרנס יאקובאוויטש.

דעם בעריכט פון דער טעטיגקייט גיט אפ דער סעקרעטאר ראזענבלום און ווייזט אן אויף דעם שווערען גאנג פון דער טעטיגקייט פון פעראיין אין לויף פון דער לעצטער קאדענץ עס איז געשאפען געווארען א גמילת-חסדים קאסע. מיט איינענע פאנדען איז געשאפען געווארען א פעראיינס-פאהן פאר די מיטגלידער זענען אדורכגעפיהרט געווארען איבער דריי הונדערט אינטערווענצען און פערשידענע אמטען. די פערוואלטונג איז געשטאנען אויף דער געהעריגער הויך אויפן געביט פון ווירקען לטובת די מיטגלידער.

עס האט זיך געשאפען דער אינטערעס פון די מיטגלידער פארן פעראיין און דערמיט האט זיך געהעכערט דער פינאנציעלער מצב פון דער ארגאניזאציע.

דער רעפערענט בעמערקט, אז אלע אינטערווענצען און אנדערע אונטערנעמונגען אקציעס זענען אדורכגעפיהרט געווארען צום גוטסטען פאר די מיטגלידער א דאנק דער מיטהילף פון דער לאדזשער עקספאזיטור און ווארשאווער צענטראלע.

עס ווערט אויך אפגעגעבען א קאסע בעריכט וועלכע ווייזט ארויס אז די איינקינפטע זענען געווען פיל העכערע ווי אין די פאריגע יאהרען און עס בלייבט נאך אנ'עודף פון 290 זל. נאכן דעקען אלע אויסגאבען.

עס ווערט בעשלאסען פון דער הכנסה איבערצוגיסען אין דער גמילת חסדים קאסע א סומע פון 155 זלאטעס.

דער בעריכט ווערט דורך די פערזאמעלטע גענומען צו קענטניש און ס'ווערט אויסגעדריקט א דאנק דער אלטער פערוואלטונג פאר איהר מיה און טעטיגקייט לטובת די אלעקסאנדערער האנדווערקער.

ה' יוסף ווישעגראדזקי רעפערירט די פראגע פון דער לאגע פון יודישען בעל מלאכה אין פוילען. אין א ברייטען רעפעראט גיט דער רעדנער איבער א איבערבליק ווי עס זעהט אויס ביים הייטיגען טאג די לאגע פון בעל מלאכה אין לאנד. ער בעמערקט, אז עס נעהמט כסדר א מוראליע פון ארויסשטויסונגען פון דעם יודישען בעל-מלאכה פון זיין ווירטשאפטליכע פאזיציעס מיטן שאפען זיך פון קריסטליכע האנדווערקער קאאפעראטיוו א.א.

ה' יוזעפאוויטש ווייזט אן אויף דעם וואס א דאנק דעם קאנטאקט מיט דער עקספאזיטור שטעהט דער פעראיין ביים הייטיגען טאג אויף אזא מדרגה, ער דערמאנט די פערזאמעלטע אז מיט צוויי און א האלב יאהר צוריק, איז דער פעראיין בעשטאנען פון איין בוך וואס האט זיך געפונען ביים אמאליגען פרעזעס אין דער היים, היינט בעזיצט דער פעראיין אין איינענעם לאקאל און פיהרט אן מיט א ברייטע טעטיגקייט און דאס אלעס איז נאר א דאנק דער איינזיגקייט צווישען זיך וואס די עקספאזיטור האט דערפיהרט ביי די האנדווערקער אין אלעקסאנדער.

עס ווערט אויסגעוועהלט א נייע ליטונג פון פעראיין, אין פרעזידיום זענען אריין די ה"ה אברהם יאקובאוויטש, נאלדשטיין, ראזענבלום.

די פערזאמלונג דאנקט די ה"ה פון דער עקספאזיטור פאר דער מיטהילף און דערמיט ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

געשאפען די פעראייניגונג אין דער פאפיר-בראנזשע

אויף דער לעצטער קאנפערענץ פון דער צווישען פעראיינס-קאמיסיע צו שאפען די פעראייניגונג פון דער פאפיר-בראנזשע איז ענדליך געקומען צו א פערשטענדיגונג און אין פרינציפ איז די דאזיגע פעראייניגונג צושטאנד געקומען. עס ווערען נאר איצט געזוכט די מיטלען, כדי שאפען אנ'אלגעמיין לאקאל. וואו עס זאלען זיך געפונען די דרוקער, בוכבינדער, שאכטעל-מאכער, טיטען-מאכער, קארטאנען-מאכער און לינירער און דאן ערשט וועט געשאפען ווערען דער אויבער-ראט, וועלכער וועט אנפיהרען מיט דער גאנצער טעטיגקייט. צו דעם דאזיגען צוועק ווערט טאקע צונויפגערופען א בעראטונג פון די אויבענדערמאנטע בראנזשעס אין לאקאל פון דער קארפאראציע, וואו עס וועט דעפיניטיוו ערלעדיגט ווערען דער ענין פון לאקאל.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון שאכטעל-מאכער
בעשליסט צו שיקען דעלעגאטען אין אויבעראט פון דער פאפיר-בראנזשע

אונטערן פארזיץ פון סמארשי פרענקעל איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די לאדזשער שאכטעל-מאכער. דעם בעריכט פון דער קארפאראציע-טעטיגקייט האט אפגעגעבען דער פערוואלטונגס-מיטגליד זאקליקאווסקי, וועלכער ווייזט אן די שלעכטע לאגע פון שאכטעל-מאכער אין לעצטען יאהר. אין גאס איז א גרויסער כאאס, עס קומען צו כסדר שאכטעל-מאכער, וועלכע קאנקורירען אהן אויפהער. די קארפאראציע געפינט זיך דעריבער אין א שלעכטע לאגע. די מיטגלידער זענען אפאטיש צו דער אינסטיטוציע זיי צאהלען נישט דעם מיטגלידס-אפצאהל.

דעם קאסע-בעריכט פון דער קארפאראציע האט אפגעגעבען דער פ. סמאשי עלענבערג; בעריכט פון אויבעראט פון דער פאפיר-בראנזשע האט אפגעגעבען דער סמארשי פרענקעל. אין דער דיסקוסיע איבער די אלע פראגען האבען אנטייל גענומען די ה"ה: קראכמאלניק, ראטענבערג, בוימאן, ווארנאטש, קירשטיין, פאובער, הארצשטארק, עלענבערג פרענקעל א. אנד.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו קעמפען אין אויבעראט פון דער פאפיר - בראנזשע, אז א פעראייניגונג זאל וואס שנעלער פארקומען, כדי געמיינזאם זיך צו העלפען מיט ראט און טאט.

דעלעגאטען אין אייבעראט זענען דעלעגירט געווארען די ה"ה: פרענקעל, קראכמאלניק, עלענבערג און זאקליקאווסקי. נאכן אננעהמען דעם בודזשעט אויפן יאהר 1937 ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

רשימות פון עקספערטען
אין שמייער-פראגען

די האנדווערקער-קאמער ערמאהנט אלע צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס, אז דער טערמין פון אפגעבען עקספערטען-רשימות און שטייער פראגען ענדיגט זיך דעם 15 פעברואר 1937, צוליב דעם וואס דער דאזיגער ענין איז זעהר וויכטיג פאר'ן האנדווערק, דארפען די האנדווערקער-ארגאניזאציעס אפגעבען די ליסטעס אין אנגעוויזענעם טערמין.

ווער ווייסט?

מיט עטליכע וואכען צוריק איז ארויס פון זיין שטוב דער 65-יעהריגער שוסטער משה עוליך פון העגריקא 1 (כאיני) און ביז היינט איז יעדע שפור פון איהם פערשוואונדען.

ער האט געטראגען א יודיש היטעל, א לאנגע קאפאטע און טראגט א לאנגע גרויסע בארד.

ZACHETA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער פילם פול מיט ערטיק, און וואס שילדערט אין שרעקליכע פארבען דעם צאריזם א. נ.
„בורלאק פון דער וואלגע“
אין די הויפט-ראלען: INKISZYMOW
Wiera Korene Pierre Blanchar
2) גרויסער פילם א. נ.
„זיי האבען זיך בעקאנט אין מאנטע-קארלא“
אין דער הויפטראל Liljana Harvey
נעכסטער פראגראם:
„KAPITAN BLOOD“
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

אויף 100 מענשען 99 רויכערן
די איינציגע אונשעדליכע פאפ'ן געזונד פאטענטירטע 4-ווי אטאקאווע גילזען זענען
„OSMAN“

א נוצליכע ארגאניזאציע

פון דער וואָיעוואָדזשטווע טיילט מען אונז מיט, אז אין לאדז וועט בקרוב ענטשטעהען א וואָיעוואָדישע אָרגאניזאציע פון שוץ איבער קינדער און יונגעגדליכען, וועלכע האט קודם־כל די אויפגאבע צו קאָנסאָלידירען די ארבייט פון די בעזונדערע אינסטיטוציעס, דערביי וועלען אלע אינסטיטוציעס פון קינדער־הילף בלייבען אויטאָנאָם, די קאארדינירטע אקציע וועט מיטהעלפען צו אָרגאַניזירען אקציעס וועלכע קענען נישט אָרגאַניזירט ווערען דורך קיין בעזונדערע אינסטיטוציעס ווי אויפזיכט איבער אונטערגעוואָרפענע קינדער, שויעטליצעס, קאָלאָניעס א. א. וו.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

פון 2־טען ביז'ן 9 יאנואר זענען אָנגעמאָלדען געוואָרען אין דער געזונדהייטס־אָפטיילונג ביי דער סטאָט־פערוואלטונג פאָלגענדע פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען.

בויך־טיפוס 2 פאַלען, שקארלאטין 26 פאלען, דיפטעריט 17 פאלען, מאָזלען 27 פאלען, רויז 7 פאַלען, קאָקלוש 5 פאַלען, קימפעט־היץ 5 פאַלען, אין אלגעמיין זענען אין דער געזונדהייטס־אָפטיילונג רעגיסטרירט געוואָרען אין דער פאָריגער וואָך 89 פאַלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל־אַרצט פאַר הויט, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעלעפ. 245-21

נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו. זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פרייזען

דער בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן

צו דער היינטיגער גענעראל־פערזאמלונג

ארבייט זיך אין לאדז אנ׳ארגאניזאציע, שטיל, רוהיג, שרייט נישט, לארעמט נישט, פילדערט נישט, אבער — קאנסטרוקטיוו.

עקזיסטירט זיך אין אונזער שטאט אנ׳ארגאניזאציע, פיהרט זי זיך איהר ארבייט אויף דער יודישער גאס. שרייבט נישט קיין אויפרופען, וועקט נישט און פאדערט נישט, האט נישט קיין שום פרעטענציעס, עפרלאנגט נישט פאר זיך קיין „אויבען־אן". טוט אבער אב איהר ארבייט בשלימות און ערציהט א יוגענד, א דיסציפלינירטע, א יוגענד — אין כמות אפשר א קליינע — אבער א געזונדטע, א יוגענד א שטאלצע, א יוגענד א יודישע און א מלוכהשע.

די דאזיגע ארגאניזאציע דאס איז — „דער בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן".

שוין איבער זעקס יאהר. ווי די דאזיגע ארגאניזאציע עקזיסטירט און פיהרט איהר ערציהערישער ארבייט צווישען דער יודישער יוגענד אין אונזער שטאט אבער קיין איין מאל האט זי נאך נישט אפגעוויכט און אפילו נישט געפרובט אפצוזייכען פון איהר זיך געשטעלטען פראגראם ד. ה. — צו ערציהען א פיזיש געזונדע און א מיליטעריש אויסגעשולטע יודישע יוגענד.

זענען טאקע אַרויס פון בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן א גרויסע צאהל אבסאלוטענטען, וואס זענען א מוסטער פאר אלע אנדערע ארגאניזאציעס, וואס פערנעהמען זיך אויך מיט ערציהונגס־פראבלעמען און זענען א כבוד פאר די, וועלכע פיהרען און שטעהען אין דער שפיץ פון לעגיאן.

ווער זענען דאס די, וואס שטעהען בראש פון בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן? גענוג וועט זיין אנצווייזען אויף עטליכע נעמען: פרעזעס — קינסטער ארטור שיק, וויצע־פרעזעס — יול ... לעווינשטיין, קאמענדאנט — צבי מייזלער.

פיהרט זיך דער בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן, ווי שוין אויבען דערמאהנט זיין ערציהערישע ארבייט מיט א פון פריהער אויס אנגעצייכענטען און גענוי אויסגעארבייטען פראגראם און האט נאר פאר זיך די איינציגע זארג — צו ערציהען א יוגענד, וואס זאל זיין א מוסטער פאר יענעם און א כבוד פאר זיך, און —

— זי האט איהרס אויסגעפיהרט, און אהן שאדען פאר אנדערע.

היינט קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג פון בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן, זאלען טאקע אלע מיטגלידער קומען אויף דער גענעראל־פערזאמלונג און אויסהערען דעם טעטיגקייטס־בעריכט פון דער פערוואלטונג, כדי מיט נאך מעהר ענערגיע צוצוטרעטען צו דער טעטיגקייט אויפ׳ן קומענדיגען יאהר.

ר—ק.

רעגיסטראציע און מיטגלידער־ווערביר־אקציע

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

ווי שוין בעקאנט איז דער טערמין פון 12־טען ציוניסטישען לאנד־צוזאמענפאהר אין פוילען בעשטימט געווארען אויף דעם 14־טען ה. י. צום צוזאמענפאהר זענען אייגעלאדען געווארען אלס פארשטעהער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע די ה"ה י. גרינבוים און פראפ. פאדעצקי.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז אויך דער טערמין פון דער ליקווידאציע פון דער מיטגלידער־רעגיסטראציע און ווערביר־אקציע, וואס ווערט אדורכגעפיהרט אין גאנץ פוילען און אין לאדז בפרט, בעשטימט געווארען אויף סוף חודש יאנואר. די דאזיגע אקציע ווערט איצט אדורכגעפיהרט אין די בעזונדערע אלגעמיין ציוניסטישע ארגאניזאציעס און יוגענד פערבאנדען דורך אנ׳איבערגעגיסטרירונג פון אלע מיטגלידער.

א שווערער אומגליקס־פאל

(ז) די 22 יאָהריגע מירעל ווייגענבערג (זאווישא 26) האט זיך נעכטען איינגעשניטען א פינגער מיט א מעסער.

אז זי איז ערשט אין עטליכע שעה ארום אוועק אין פאַנאַטאָוויע ־ אמבולאטאריום אויף זגערזשער 56, האט דער דאָקטאָר פעסטגעשטעלט, אז זי האט פונם אומריינעם מעסער בעקומען א בלוטפערגיפטונג, און האט זי אריבערגעפיהרט אין פאָזנאַנסקים שפיטאָל, בכדי צו אמפוטירען די האנט.

צובייסען פון א הינד

(ז) אויף לימאַנאָווסקיעגאָ 20 איז צובייסען געוואָרען פון א הונד די 20־יעהריגע שיינע פייבערשאק (פון מיצקיעוויטשא 1).

פריוואט פאַנאַטאָוויע האט איהר געמאכט אנ־איינשפריצונג.

* * *

(א) אויף נאָשיבאָווע 11 איז צובייסען געוואָרען דורך א הונד דער 7 יעהריגער ראָמאן פּאָמיקאלסקי. די פאַנאַטאָוויע האט דעם קינד ערטיילט די ערשטע הילף.

זעלבסטמאָרדען

(א) אויף לאגעווניצקא 64 האט זיך געסמט מיט יאָדינע די 24־יאָהריגע טשעסלאווא זאָל־טשאַק.

פאָגאָטאָוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

* * *

(א) אויף לימאַנאָווסקיעגאָ 3, אין טויער, האט זיך, מחמת שווערע נויט, געסמט די ארבייטסלאָזע און היימלאָזע 25־יאָהריגע דינסט־מיידעל אורעלא קוויאטקאָווסקא.

פאַגאָטאָוויע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאָל

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע

4־טע קלאס 3־טער טאג

20.000 zł. — 145 25889 65858

10.000 zł. — 92122

5.000 zł. — 42883 122815 175581 178981 177387.

2.000 zł. — 32962 37892 48976 58367 59427 62663 64530 66389 77599 91127 97905 103797 108968 111070 122302 123193 157164 172548 174212 177815.

Po 1.000 zł. — 8345 11352 26134 26936 40351 41199 62670 63789 86437 93766 97755 111118 113465 115442 116761 122152 128224 129022 136429 137582 139814 142888 143666 145400 149392 151633 156480 159766 174407 174973 177443 177514 177512 178595 188765 190317.

Wygrane po 200 złotych

94 119 232 80 341 53 532 34 50 89 632 898 1142 82 718 23 68 868 913 69 81 2038 40 127 207 44 77 529 616 706 40 72 81 810 929 3033 331 610 42 840 4005 20 191 249 362 494 541 73 615 750 818 47 94 5069 118 228 29 75 91 385 491 536 943 6008 138 42 304 447 558 742 47 812 963 7092 234 47 73 305 43 8 594 691 705 7 87 849 8059 62 290 345 813 863 975 9040 149 205 84 335 93 444 800 42.

10055 177 650 62 8 709 85 802 11073 282 783 12149 99 242 304 18 668 781 912 13068 274 381 408 518 49 600 753 66 14003 138 412 13 32 663 748 984 15206 62 79 335 626 726 883 89 16171 96 244 343 95 96 601 758 850 94 17162 96 240 357 649 724 45 860 909 18200 264 789 890 933 77 191153 264 590 680 729 44 811 969.

20114 345 465 544 653 98 759 65 83 922 54 21141 46 260 430 603 70 706 904 22037 268 302 497 605 866 23325 403 874 24102 20 51 214 342 412 89 539 56 621 33 894 25179 337 517 603 84 808 906 26042 109 57 79 318 62 65 404 523 902 4 27016 137 240 67 388 449 762 841 942 55 28098 192 239 377 432 605 723 992 29007 69 179 95 532 863 66 919.

30259 75 366 403 7 13 638 721 867 984 31040 44 112 305 58 63 603 778 32223 65 71 557 872 975 33015 26 77 163 256 473 584 634 935 45 86 34265 97 309 414 57 86 513 84 865 35109 20 59 441 515 38 68 764 863 36100 89 324 457 538 37148 200 19 407 63 767 835 57 918 38073 329 441 83 627 30 752 63 96 39020 61 220 496 544 656 740 59.

40375 78 414 65 73 612 942 41048 62 138 78 201 62 336 529 77 877 941 42214 48 344 674 871 43032 152 412 550 622 703 875 44060 241 302 441 48 97 514 670 789 870 903 66 45138 456 92 833 9 54 932 80 2 46147 362 461 564 90 91 601 916 47161 64 377 760 983 89 48001 3 268 571 88 49085 112 51 256 402 36 42 53 571.

50039 341 420 38 85 502 685 785 849 914 51078 170 284 327 584 5 610 743 881 52075 85 198 341 481 852 62 925 53142 353 422 96 533 57 790 868 54248 86 331 64 424 75 582 637 715 826 55085 127 272 301 598 631 850 56008 62 230 351 513 45 681 731 57008 43 232 328 583 90 620 711 800 58009 140 68 239 309 581 638 54 84 99 758 59000 234 491 531 658 797 849 66.

60243 313 499 895 61006 558 739 816 963 62245 84 314 16 478 527 35 651 954 60 63001 116 30 211 629 64294 5 7 341 62 436 67 592 655 67 727 53 65108 267 348 432 70 79 649 60 842 915 66027 52 190 282 310 419 561 905 67149 316 20 441 877 995 68055 123 328 418 47 525 722 936 70 69009 229 320 410 49 62 69 546 751 89.

70015 234 507 628 744 59 909 26 41 71020 306 420 3 44 51 6 813 720030 119 209 68 374 491 533 607 96 73117 212 55 315 48 92 431 509 781 869 74031 331 462 660 714 80 812 903 59 67 75031 92 302 492 536 605 925 76312 30 9 595 718 945 51 79 77059 202 334 44 641 718 25 818 78076 267 535 776 878 79086 156 69 345 75 406 629 731 693 822 978.

80061 70 134 297 381 586 670 8 835 61 87 96 81115 205 50 321 35 84 423 713 82156 286 306 807 995 83056 70 150 387 407 822 981 84143 346 99 431 890 85309 427 674 910 86051 52 7 106 304 580 822 36 60 87011 27 293 782 891 88514 972 89195 231 347 523 17 792 947.

90320 445 629 37 42 6 84 800 52 91010 510 59 667 775 975 92 92118 54 272 353 414 713 818 55 997 93209 196 716 94370 521 5 637 726 891 908 42 95067 78 341 861 96088 314 467 538 807 97024 37 50 149 65 90 487 578 89 60 826 98576 940 51 99048 491 589 987.

100315 90 516 920 48 101053 103 78 284 520 72 693 7 900 61 102207 460 500 18 70 898 103046 210 376 559 93 646 93 104018 19 23 109 282 359 497 551 88 614 846 105000 10 259 91 368 327 917 106070 576 843 107080 403 9 108012 111 25 306 406 553 8 80 646 77 771 863 109520 624 46 744 965.

110074 375 540 624 785 839 50 913 72 111176 246 98 252 543 665 823 112011 59 228 64 97 242 430 604 772 892 113115 378 524 705 24 834 60 114101 204 218 92 6 635 430 642 849 98 115035 38 291 327 423 80 617 843 921 116128 33 45 66 241 334 428 79 609 743 83 819 117058 149 692 821 32 52 118125 224 303 19 63 405 513 17 82 825 8 41 119052 137 393 410 78 88 611 862.

120218 448 586 121037 620 779 122064 112 227 384 513 42 682 98 798 906 123022 5 337 504 632 124005 162 292 371 586 772 125043 133 47 74 202 628 40 808 9 922 126000 469 49 881 929 127083 101 65 79 219 302 52 428 79 542 670 731 128091 125 295 388 98 637 761 129303 62 579 618 23 79 798 930 7.

130134 227 43 324 8 405 74 91 531 637 131053 108 228 408 507 624 743 941 132036 191 364 670 723 926 133229 46 68 75 335 446 72 848 66 911 134415 628 79 760 923 36 135196 431 590 663 924 136055 79 312 568 624 719 35 946 137085 92 214 19 20 477 99 633 752 637 913 138023 121 33 243 410 548 735 61 813 46 139020 7 328 442 49 659 787 906 11.

140067 70 261 394 431 508 13 55 906 141404 22 875 995 124324 508 82 95 606 143247 90 338 81 511 737 845 904 144096 171 272 307 737 802 37 145000 441 712 41 55 811 52 900 146110 273 410 511 818 147070 125 95 304 425 47 50 682 99 704 945 148118 342 60 1 454 591 623 42 745 63 813 149014 206 379 521 55 833 919 62.

150071 74 96 310 485 528 804 47 151081 411 570 91 674 787 92 845 952 6 152385 416 50 510 26 618 766 914 153113 39 54 75 518 96 154064 396 49 534 715 155072 122 375 702 156173 227 341 452 80 504 571 824 952 60 157477 918 158105 258 89 304 99 528 693 712 32 37 45 159129 37 64 74 290 337 610 826 929 54.

160023 98 146 207 47 70 364 732 800 9 970 161166 507 609 903 162092 175 246 527 632 34 87 784 163312 22 79 183 213 409 594 616 738 820 5 36 164062 153 311 418 43 60 73 592 735 84 826 39 165008 55 144 51 212 459 709 830 166065 91 223 330 44 97 476 521 662 732 907 167062 95 226 692 718 72 888 917 168257 386 486 98 525 71 701 82 840 69 990 169110 99 340 65 648 733.

170063 200 90 367 661 774 804 26 171002 147 70 90 345 458 654 642 78 773 74 854 6 172050 93 127 219 356 641 908 173291 536 77 78 618 898 174068 70 111 233 54 449 640 71 723 900 19 56 175018 277 94 473 500 820 907 58 176148 218 34 417 22 5 85 507 611 74 705 34 8 177146 62 66 304 507 028 758 923 88 178036 427 39 618 25 76 744 840 67 88 904 39 179011 117 33 803 62 927.

180117 84 455 629 708 911 181047 91 419 38 604 722 69 811 182007 13 564 6 707 183042 187 446 561 661 716 27 46 870 974 184121 32 126 32 349 431 805 25 906 54 185216 61 348 88 186407 560 611 19 739 85 866 943 187016 231 55 97 425 55 91 560 674 89 782 188011 15 96 455 663 874 189134 426 547 725.

190014 300 429 38 526 618 62 763 92 830 93 989 191068 184 218 59 795 919 192068 126 507 65 772 859 193018 135 81 491 500 729 74 981 194072 75 308 50 588 635 51 743.

CIĄGNIENIE DRUGIE

25.000 zł. — 49779

10.000 zł. — 24366 68639 68140 78344 80999 111269 167172.

5.000 zł. — 20718 102151 122293 179342.

2.000 zł. — 4557 18590 38890 35495 45124 55801 64264 70583 79380 94420 101085 115588 118004 122515 127787 128702 139492 150678 157091 171429 177999 188344.

1.000 zł. — 9976 13760 18039 26937 25877 29212 42210 45499 51373 52529 58725 74021 78262 89705 99238 109830 109912 114318 119938 124128 141398 145539 160892 163678 167229 173053 176837 178765 179084 187559 190460.

Wygrane po 200 złotych

338 343 715 1053 59 167 493 532 773 900 2138 382 542 947 3099 120 36 402 33 932 61 80 4297 338 637 62 63 724 48 890 5867 6038 569 821 94 7960 810 963 8235 547 718 897 920 9404 605.

10178 293 4419 794 923 11586 760 950 12055 987 13007 160 85 690 829 37 969 14012 89 105 240 545 52 926 15134 824 907 16098 435 90 603 792 17151 427 532 661 18137 741 599 19059 175 78 286 554 629 84 806.

20008 192 333 76 419 613 65 617 936 21521 22686 23293 432 767 851 964 24137 509 719 25323 52 538 730 848 26075 293 375 586 27019 281 330 498 28116 26 457 61 29044 139 290 408 682 732 814.

30382 549 31289 434 524 990 32348 415 17 689 736 814 998 33162 398 599 609 34217 843 974 35193 284 379 513 626 877 36198 210 510 33 751 94 37052 57 165 219 539 694 923 29 38029 187 551 650 39454 63 622 722 33 922 30.

40266 564 41060 191 212 655 969 42000 05 16 304 37 79 440 711 975 43012 151 235 399 452 778 937 65 44002 593 754 806 913 20 45497 542 739 835 85 46293 416 678 731 67 992 47386 803 48411 618 50 49283 407 558 883.

50049 451 717 85 869 51059 158 458 94 645 90 916 52142 291 554 53263 324 946 54044 178 374 55134 488 502 19 90 702 34 822 59 56038 279 455 81 532 57097 99 765 870 58010 66 353 431 511 717 27 839 972 59247 514 68 687 850 52.

60246 391 473 543 732 61045 760 62078 315 85 440 594 796 63138 679 89 64080 130 242 575 65040 276 375 603 710 977 66057 69 324 28 764 95 129 943 87 67063 636 822 983 68039 209 28 473 687 69122 58 328 505 024 954.

70281 702 73 84 805 71269 881 72327 414 24 704861 13088 162 433 98 526 73 80 880 74084 75124 29 294 519 720 76158 354 989 77731 78506 716 962 79211 359.

80150 299 569 635 91 724 834 81362 82012 179 83232 84454 85206 91 341 476 624 739 836 86235 386 89 401 59 555 87323 720 49 62 966 88271 694 754 89098 287 91 360 600.

90077 695 705 834 943 91259 403 92483 93005 259 94131 95089 530 96039 113 43 354 73 995 611 14 31 77 97635 62 98131 439 89 99111 38 375 66 418 828 84.

100241 51 403 565 813 101186 102201 16 477 676 103017 758 78 921 104408 590 847 959 105321 18 617 26 38 740 963 106277 505 666 107090 347 737 108150 519 634 726 109143 38 362 472 532 622.

110161 522 679 712 111372 571 990 112125 83 873 113001 04 105 11 99 206 53 95 380 478 560 84 114017 45 898 115005 433 679 856 116289 330 515 667 749 54 117175 369 468 628 726 854 898 118121 360 119017 355 443 789.

120334 656 121338 567 954 122185 937 123123 231 359 68 75 717 877 971 124144 448 770 125115 264 65 417 99 761 126124 291 511 683 127449 556 820 128149 517 756 966 129987.

130104 37 50 93 371 131189 657 719 954 132282 829 901 133069 182 259 492 535 746 134147 287 328 450 853 135125 362 400 776 806 136087 111 137372 523 746 138202 71 588 139141 312 13 87 790.

140197 265 351 551 141067 84 819 142312 746 848 90 143032 297 780 87 883 96 905 08 144150 787 145226 419 678 779 839 146062 303 60 637 147074 617 829 47 14846 438 512 867 149135 213 531 606 989.

150048 149 272 96 689 917 151360 542 95 778 86 846 152076 155 724 45 50 153238 837 64 85 154082 127 323 82 405 563 623 155126 90 372 797 998 157142 907 158022 55 276 677 705 996 159424 675.

160046 60 75 193 225 372 668 768 834 161364 89 162600 787 865 163175 212 305 433 613 756 164154 631 43 78 736 165028 549 166225 384 867 167081 136 309 91 803 161180 459 67 515 23 85 169122 299 873 75.

170265 302 563 171517 743 172423 587 720 173081 172 249 50 488 698 864 174144 284 409 620 764 897 175116 352 583 636 731 912 176103 262 616 38 870 998 177399 543 720 42 178136 494 536 716 179041 483 719 880.

180147 372 411 181298 182697 877 956 183025 382 683 184528 185104 87 331 49 948 186085 127 41 314 577 97 843 970 187634 769 813 26 978 188022 346 82 829 198617.

190063 132 52 426 559 191532 75 681 971 192331 509 836 916 193071 552 648 767 805 925 194732 821 29 34.

CIĄGNIENIE TRZECIE

Wygrane po 200 złotych

355 587 663 706 1184 787 958 2156 696 3159 216 334 644 4131 36 398 519 5163 98 410 35 780 98 6231 372 631 814 959 7014 769 8111 9325 435 576 624 734 846 910 94.

10120 91 287 454 935 11184 340 656 12022 72 225 574 611 38 746 62 835 992 13100 45 252 320 70 496 555 79 642 765 14385 460 820 15122 269 610 85 852 934 16085 131 418 55 17135 94 370 469 504 67 801 18014 119 63 568 820 19333 470 96 783 860 989.

20122 784 21239 478 590 613 56 823 22005 343 694 850 89 23060 89 381 400 693 894 947 24413 34 71 766 98 942 69 80 25215 55 399 413 899 26265 367 27030 340 526 688 89 28074 184 269 394 404 47 553 782 91 29021.

30057 224 816 41 31470 794 32342 431 535 608 37 33472 997 34642 728 818 905 15 35057 289 90 372 482 605 46 780 805 36103 37213 733 38222 580 743 923 26 39019 56 205 338 53 89 555 912 41.

40487 874.

41163 338 458 42015 91 509 707 913 43214 521 861 44339 926 57 451443 209 620 57 987 46140 240 324 757 47298 355 586 633 885 48116 409 714 49092 201 47 304 566 647 816.

50113 375 770 813 93 924 65 51162 68 202 30 505 758 52321 408 751 828 39 530083 227 61 501 613 715 864 994 54132 348 481 736 55019 441 600 08 56040 177 349 429 872 57033 128 226 301 09 848 58079 170 77 577 730 5909 895.

60081 252 649 776 819 910 62230 462 644 788 874 63143 202 304 13 25 626 805 21 64194 255 99 414 48 516 718 88 916 65189 220 978 86 66358 633 67726 937 68060 194 412 754 963 69058 231 403.

70207 308 490 655 891 987 71221 320 494 72164 430 709 840 961 73515 807 74454 769 806 922 75225 331 52 608 76614 77353 407 78137 59 232 36 68 76 360 4488 529 79233 536 836 998.

80091 230 315 443 55 697 7555 81451 87 821 973 82096 210 37 814 685 985 83085 355 79 410 870 925 85168 509 766 86222 572 635 87157 248 416 669 838 95 88227 353 456 568 670 705 72 879 89151 254 302 520 806 75.

90200 458 771 809 11 961 72 92612 727 958 93582 764 899 94143 257 479 997 96263 91 596 725 991 97001 26 121 631 92 780 98337 701 832 98 99029 210 358 517 673.

100028 172 363 864 947 101237 41 590 617 51 911 102171 275 401 27 639 950 103331 82 546 968 104034 142 249 317 699 705 889 105001 620 106229 94 317 518 58 79 708 969 107345 108016 282 671 79 749 940 109620.

110288 902 111039 112 24 241 796 800 51 112024 27 72 246 304 654 851 981 113163 215 82 682 887 931 114214 376 563 71 673 841 115410 566 941 116009 70 259 730 57 981 117035 851 903 29 118011 38 229 704 834 119266 386 636 911 23.

120104 555 121230 464 588 641 891 122017 777 123326 524 800 03 124234 484 999 125560 126115 324 40 466 662 899 127177 351 128097 237 71 473 869 129158 99 567 601 873 922.

130306 584 728 131213 454 767 924 132288 435 77 133206 538 99 767 134472 991 135602 757 136047 167 76 137282 373 711 54 914 70 138005 114 26 66 295 951 139205 581.

140133 61 335 67 549 86 141266 93 313 502 04 35 909 142377 444 928 59 143113 862 954 144195 474 588 145015 40 310 463 551 606 146773 86 86 17013 73 88 60 636 148241 652 721 149393 649 706 64 863.

150364 550 151413 48 710 152007 457 504 714 805 153011 157 154000 100 155148 430 506 58 87 800 39 156106 440 157814 977 158306 47 52 94 671 748 159196 274 533 61 975.

160396 564 710 161017 109 482 667 162228 51 67 664 89 706 26 163346 793 935 164237 480 516 819 87 165108 12 317 460 833 912 35 166181 547 804 929 107005 335 529 806 911 168124 42 231 941.

170028 565 904 171060 342 80 672 172326 511 829 63 173080 118 221 518 937 174179 95 386 412 745 83 175048 76 719 900 176342 468 551 835 177097 285 548 628 178156 331 402 19 80 588 94 738 72 861 17009 100 21 300 15 625.

18101 99 229 403 544 995 182142 98 257 58 510 602 718 913 183103 376 909 57 184550 185050 398 617 47 186341 86 683 187185 439 632 94 937 188578 727 803 904 189840 190363 564 655 947.

191005 975 192197 462 560 193587 194437 583 776 77.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 12 יאַנואַר

6.33 — גימנאַסטיק. 6.50 — מוזיק (פּליטען). 7.15 — מאָרגען ידיעות. 7.35 — באַלעט מוזיק (פּליטען). 8 — אוידיציע פאַר שולען. 11.30 — אוידיציע פאַר שולען. 11.57 — צייט-סיגנאַל. 12.03 — „פּערגעסענע שאַפונגען" (פּליטען) 12.40 — מיטאָג-ידיעות. 12.50 — פּליטען. 2.57 — לאָדזער בערזע. 3 — ווירטשאַפט-ליכע ידיעות. 3.15 — רעקלאַמע קאָנצערט. 3,40 — אקטועלעס. 4 — אונגאַרישע מעלאָדיעס (פּליטען). 4.15 — פון פּ.ק.אָ. 4,30 — פּליטען. 5 — דערציילונג. 5.15 — קאַמעראַל קאָנצערט. 5,30 — מאָנאָלאָג. 6 — אקטועלער שמועס. 6.10 — ספּאָרט שמועס פון מאָרן. 6.30 — פרעהליכע מוזיק (פּליטען). 6.50 — אקטועלער שמועס. 7 — דיסקוסיע. 7.20 — פּוילישע פּאָלקס - קאַפּעלע. 7.55 — שמועס וועגן מוזיק. 8.10 — טאַנץ-מוזיק. 8.40 — אווענט ידיעות. 8.50 — אקטועלער שמועס. 9 — שוועדישער קאָנצערט (טר. פון שטאָקהאָלם). 10.30 — פּאָעזיע. 10.40 — טאַנץ-מוזיק.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

האָלאַנד	—	—	—	289.30
לאָנדאָן	—	—	—	25.95
ניו-יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	528½
פּאַריז	—	—	—	24.68
פּראַג	—	—	—	18,54
ציריך	—	—	—	121,40

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירן

ב. פּ. —	—	—	—	107
3 — אינוועסט. I	—	—	—	—
3 — „ II	—	—	—	64,75
4 — דאָלאַרובקע	—	—	—	46,25
7 — סט. —	—	—	—	458.50
5 — וואַרש.	—	—	—	54,38
5 — לאָדזער	—	—	—	49,50

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

פון די ייִדישע טעאַטערס

אין שטאָטישען טעאַטער טרעטען הײַנט 8.30 אָוו. אויף די בעריהמטע טענצער רוט סאָרעל און געאָרג גראָקע.

אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט הײַנט 830 אָווענד גע-שפּילט „משאַרוּאַנצי כלאָפּיעץ".

קאָנצערט פון פריץ קרײַזלער.

פריץ קרײַזלער איז אײַנער פון די פּאָפּולערסטע קינ-סטלער אין דער וועלט. דער ארויסטריט פון קרײַזלערן אין לאָדז האָט ארויסגערופען א אונגעהויערען אינטערעס און די בילעטען ווערען אויספערקויפט מיט דער פער-שטענדניש, אז אויף א קאָנצערט פון אזא הויכער קינסט-לערישער מדרגה מוזען די פרייזען פון די בילעטען זיין פייערע.

דער אײַנציגער קאָנצערט פון גרויסען קינסטלער קומט פאָר שבת דעם 16-טען יאַנואַר אין פילהאַרמאָניע.

„פּאַסטעריי — מיט פּאָול מוני אין „מעטראָ".

דער גענאַלער יודישער ארטיסט פּאָול מוני האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיינע ספּעציאַלע פילמען, און האָט געמאַכט כמעט א רעוואָלוציע אין דער האָליוואודער פילם פּראָדוקציע. יעדער פילם זיינער איז א געשעהעניש, א רעוואָלוציע. זיינע פילמען „כבין א דעזערטיער" און „כ'קעמף פאַרן לעבען" זענען בעוואונדערט געוואָרען דורך מיליאָנען קינאָ-בעזוכער. דער לעצטער פילם מיט פּאָול מוני אין דער הויפּט-ראָלע איז „פּאַסטער" וואָס שיל-דערט דעם קאַמף וואָס יעדע נייע אידעע יעדער נייער שריט פון דער ציוויליזאַציע האָט אויסצושטעהן אין קאַמף מיט דער רעאַקציע און קאָנסערוואַטיזם.

דער פילם, וואָס מאַכט א געוואַלדיגען רושם ווערט פון הײַנט אָן געוויזען אין די קינאָס „מעטראָ" און „אדריאַ".

אינטערעסאַנטע אויסשטעלונג פון בעקאַנטע לאָדזער קינסטלערינס.

אין לאָקאַל פון שטאָטישען עטנאָגראַפישען מוזעאום (פּעטריקאָווער 104) איז פאַרגעקומען. ביים אנטייל פון א סך געסט און פאָרשטייער פון דער מאַכט די ערעפ-נונג פון דער אויסשטעלונג פון די קינסטלערינס מאַלע-רינס: גאָדלעווסקאַ. קוואַט שעווסקאַ, עבין און מאָגיל-ניצקא - אוואַשקעוויטש.

געעפענט די אויסשטעלונג האָט דער פּאָרזיצער פון שטאָטישען שול-ראַט אין לאָדז דר. סט. סקאַלסקי. די אויסשטעלונג איז זעהר אימפּאָזאַנט, די עקספּאָנאַטען פון די בעקאַנטע קינסטלערינס פערנעהמען פיער פּרעכטיג איינגעאָרדנעטע סאַלאָנען. די גאַנצע איינקונפט פון דער אויסשטעלונג איז בעשטימט אויף צו דערנעהרען די אָרימסטע שול - קינדער.

די אויסשטעלונג איז ווערט בריוט אונטערשטיצט צו ווערען סיי צוליב דעם הייכען קינסטלערישען ווערט פון די עקספּאָנאַטען, סיי צוליב דעם ציל וועלכע די אויס שטעלונג האָט זיך געשטעלט.

די אויסשטעלונג איז אָפען טעגליך פון 10 א זייגער אינדערפריה ביז 8 אָווענד אין לאָקאַל פון עטנאָגראַפי-שען מוזעי, פּיעטריקאָווער 104.

געלעכטער אלס יודיש געוועהר..

אויף דער דאָזיגער אינטערעסאַנטער טעמע וועט דער בעקאַנטער דראַמאַטורג און רעזשיסער אנדזשעי מאַרעק האַלטען א פאָרטראַג דעם 13 ד.ח. אין זאַל פון פילהאַר-מאָניע.

די דאָזיגע פאָרלעזונג האָט אין וואַרשע און אנדערע שטעט געהאַט א גרויסען ערפאָלג.

די פאָרלעזונג האָט פאָלגענדע טעזען: דער יודישער הומאָר אין דער טראַגעדיע און די טראַגעדיע פון יודי-שען הומאָר, ווי אזוי לאַכט פערשידענע פעלקער אין פערשידענע צייטען. דער סכסוך פון די חכמים וועגען זין פון לעבען, קאַפּיטאַלע וויצען וועגען צאַרישען רוס-לאַנד. די ערשטע יודישע פּאַראָדיעס, עמליכע ווערטער וועגען „שמאָנצעסען", הומאָר אלס געוועהר געגען די שונאים, דער יוד אלס טעמע פאַר וויצען. יודען — אנטי סעמיטען.. אנעקדאָטען וועגען משומדים, פּערל פון יודי-שען הומאָר.

די פאָרלעזונג קומט פאָר מאָרגען אָווענד אין זאַל פילהאַרמאָניע.

אויף א פרנסה...

ער איז נישט קיין עקשן און לאָזט זיך נישט דינגען

(א) דעם 10. יולי 1936 איז דער 28-יאָהריגער פעליקס דעמבסקי פון פּרשעזשינסקא 25 (אגב א ברודער פון א פינאַנץ-בעאַמטען) געקומען מיט נאָך איינעם א פערשוין אין עלעקטראָטעכנישען גע-שעפט פון זינגמונט פלאַ־ער (גלובנא 6), זיך פאָר-געשטעלט אלס פינאַנץ - בעאַמטער און זיין מיט גייער, אלס ליטער פון 11 פינאַנץ-אַמט, און — געזאָגט, אז ער קאָן אויסמעקען זייגע פלאַדעקס אלע פאַרליגענע שטײַערן, אויב ער וועט בעקומען 50 זלאָטעס.

פלאַדעק האָט נישט געוואָלט געבען, האָט דעמ-בסקי אראָפּגעלאָזט אויף 30 זל.

פלאַדעק האָט אויך סײַ 30 נישט געוואָלט גע-בען — האָט דעמבסקי געזאָגט: 20...

20, 15, 10, 5 — און פלאַדעק זאָגט אלץ „לאָ"...

האָט דעמבסיק ארויסגעקראָגען בלויז 2 גילדור-לים און איז מיט זיי׳ ראָלעגע אוועק.

דער סוף איז געוועזען, אז דעמבסקי האָט נעכטען בעקומען א פּסק דין — א האַלב יאָהר טורמע.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד.

Dr. Jungh — NOWOCZESNE wieczne pióro — poleca — JERZY MILL Łódź. Piotrkowska 73
Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

דעמאָנסטרירט די בעסטע פילמען! הייבט די גרעסטע אַטראַקציע
גיגאַנטישער פילם פון אויעלם
„דאָס יאָהר 2000"
פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאַנסען פון 54 גר. אָן.
אויסערן פּראָגראַם: „פּאַטע" און אויסלענדישע אַקטואַליטעטען.

קלאַנג-קינאָ CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

סליינע אַנאַנסען
וולאַטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פריַיע פּאָסטענס
נעהטיג א יונגעל נאָוואָמיעסקאַ 8 וו. 5 ביי וואַסערקענער 8396

ראָקאָלען!
איבערצוגעבען א שטוב און א קיך 60 זל. א קווארטאַל. נאַוואָמיעסקאַ 8, וו. 77 פרעגט- ערקונדיגען זיך פון 10 פריה ביז 9 אָוונד.

פערשידענעס
א שותף מיט א קליינעם קאַפּיטאַל צו א גאַנגבאַר אַרטיקעל, וואָס ווערט אליין אויסגעאַרבייט אויף דער פּראָווינץ. זאָל אויך קענען פערפעקט פּוילּיש, ווערט געזוכט. אָפערטען אין אַדמיניסטר. אונטער „פּאַהרער".

מוואַריק-לאַמפּען
אונטער דער אויפזיכט פון א דאָקטאָר אין מעסיגע פרייזען אין אַמבולאַטאָריום ביים „מחזיקי חולים" (דאַווואַרטשיקוב (יוליוס) 28, טעלעפאָן 152-65.

BUCHALTER-PODATKOWIEC na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse. Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64

אין פערלויף פון 3 מאָנאַטען לערן איך די העברעאישע שפּראַך אין ווערט און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוקים, אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בעל מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאַנסקאַ 24, לעהרער א. איטקין.

Rutynowany nauczyciel naucza w ciągu 3-ch miesięcy specjalną skróconą metodą mówić i pisać po polsku dorosłych. M. BRZEZINSKI, Wiad.: w cukierni „Karo", Gdańska 45.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
פּיעטריקאָווער 28 28
בעזיצט אויף לאַגער א גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'וועלען אויך אויסגעפירט ווערען רעפּערטוארען אויף פינקטליך און ריעל — געדענקט די אדרעס. עס וועלען אַנגענומען אלע ערט רעצעפּטען פון די ה"ה דאָקטוירים.

Dr. med J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
אַבדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו. אין דער לעטשניצע בושעזשינער 11 פון 12 ביז 1 ביטאָג.

לעטשניצע
פאַר וועבערישע-קראַנקע מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
נעמט פון 9 פריה ביז 9 אָווענד.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוידי-דאַס טאָג פון 11-1 און פון 5-7 אָווענד.
א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַבדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָווענט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָווענט

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעט פון אייראָפּע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּאַרפוימעריעס.
Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

וויכטיג פאַר אלע!
בריטבאָדיגען, טאָגעגלעטען, רעכנבעכער, עמאַנציאַדרומס, חתונה-קאַרטען, פערש. עטיקעטען.
מיטען-עטיקעטען, טעט-ביכער, ברוים-עטיקעטען, פאַבריק-עטיקעטען, שריפט באַנדראָלען און פּראָמאָציעשען.
מיט די מאָדערנסטע שריפטען
די שנעל-דרוקערײַ בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8 טעל. 255-09

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
telefon 26-553.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב — פון 8 ביז 1 ביטאָג

הילף און רפואה פאַר בראָך-קראַנקע

רופּטורען אויף פוילינקעל, נוצעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאַר פערהרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאַפטע פלאַך-פיס.
דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען בישער און גע-פעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּע-ציעלע גומי-הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אהן בלוטיגע אָפּע-ראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל-אַפּאַראַטען און גאַרסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס. פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאַך-פיס. פאַר אַמפּו-טירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קינסט-פיס (סאָלאַן-ארבייט).
ביים אָפּפּאַזען זיך פון מאָגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד. דעה, אַמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פּראָפעסאָרען אַנערקענט
אַנערקענונגס-צייגניש און לויב-שרייבען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Müanzer
ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 מיטאָג און 3 ביז 7 אָווענד
אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Dr. med. P. Braun
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגעזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

Doktór A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אָן פון 6—8 אָווענד.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.